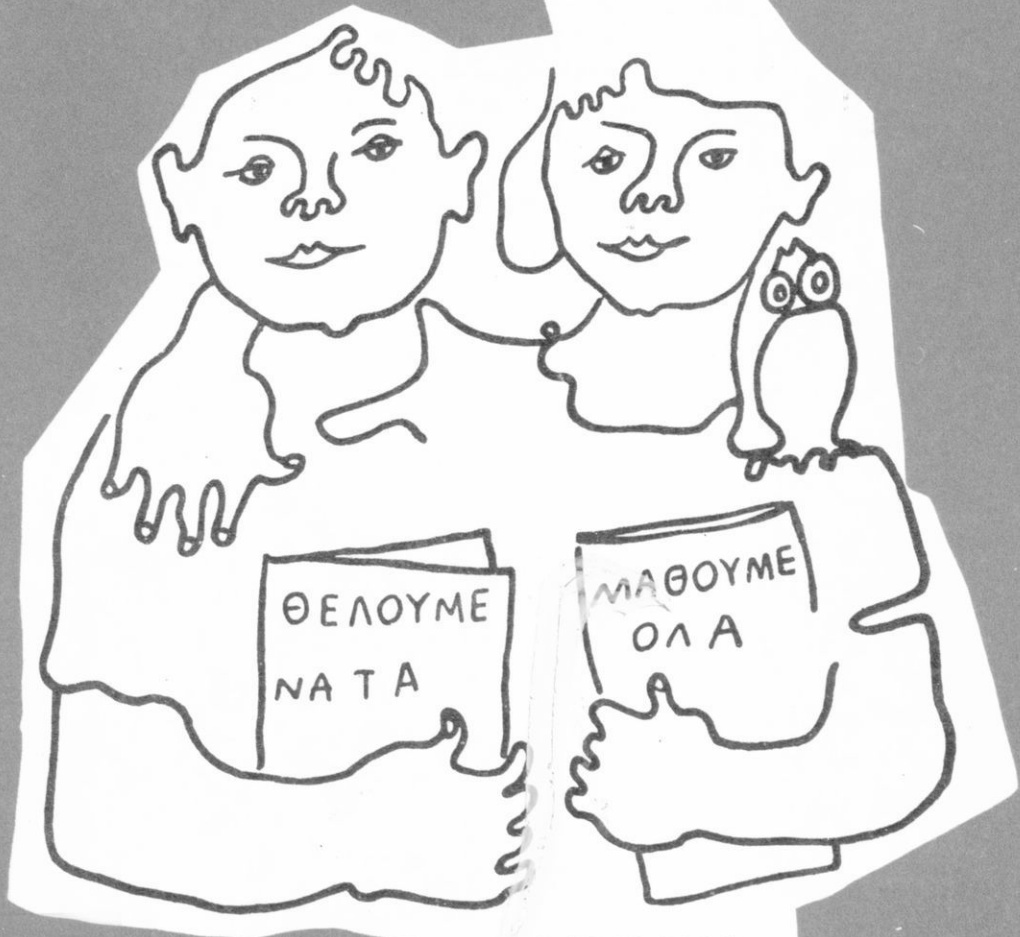

ΑΓΝΗΣ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΓΩΓΗ
ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1978

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Μέ απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καί Λυκείου τυπώνονται ἀπό τόν Ὄργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ΑΓΝΗΣ Ο. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

'Αγωγή του Πολίτη

γιά την ΣΤ' Δημοτικού

Συνεργασία: ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΦΑΡΑΚΟΣ

Σκίτσα: ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

Έξώφυλλο καί σκίτσα: ΤΖΕΝΗ ΚΑΡΑΚΑΛΛΟΥ

19011

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1978

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί τον κατάλογο των βιβλίων που έχουν επιλεγεί για την ενότητα αυτή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΛΕΓΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΥΤΗ

Ἑλληνόπουλα ἀπό διαφορετικές χώρες

Giannákis τελειώνει ἐφέτος τό Δημοτικό Σχολεῖο. Τώρα πηγαίνει στήν ἕκτη τάξη καί, ὅπως πολλά παιδιά τῆς ἡλικίας του, νομίζει ὅτι τά ξέρει ὅλα ἢ σχεδόν ὅλα. Ἡ ἀλήθεια βέβαια εἶναι ὅτι ὁ Γιαννάκης ξέρει πολλά πράματα γιά τήν ἡλικία του. Αὐτό τό κατάφερε ὄχι μόνο ἐπειδῆ διαβάζει βιβλία, ἀλλά καί ἐπειδῆ ρωτᾶ συνεχῶς γιά κάθε ἀπορία πού ἔχει. Ἐπί πλέον ἀκούει πάντα μέ προσοχή τίς ζωηρές συζητήσεις πού ἀρχίζει καμιά φορά ὁ πατέρας του μέ φίλους του. Γι' αὐτόν τό λόγο ὁ Γιαννάκης περνᾶ συχνά γιά παντογνώστης μέσα στήν τάξη καί πότε πότε τόν ζηλεύουν μερικοί ἀπό τούς συμμαθητές του. Ἐκεῖνος ὁμως πού ὄχι μόνο δέν τόν ζηλεύει, ἀλλά καί τόν θαυμάζει εἶναι ὁ Περικλῆς, ὁ πιό καλός του φίλος. Αὐτός διαβάζει μόνο ὅσα τούς βάζει ὁ δάσκαλος, γιατί δέν ἀγαπᾶ πολύ τά βιβλία. Θέλει ὁμως νά ξέρει κι αὐτός πολλά πράματα, χωρίς ν' ἀνοίξει βιβλίο καί τά μαθαίνει συζητώντας μέ τό φίλο του, τό Γιαννάκη.

Μιά μέρα ὁ Περικλῆς πέρασε νά πάρει τό Γιαννάκη, νά πᾶνε μαζί στό σπίτι ἑνός θεῖου του πού εἶχε ἔρθει ἀπό τήν Ἀμερική. Ἡ-θελε νά γνωριστοῦν ὁ φίλος του μέ τόν ξάδερφό του τόν Τζών, πού ἦταν γεννημένος στήν Ἀμερική καί ἦρθε γιά πρώτη φορά στήν Ἑλλάδα.

Ὁ Τζών ἦταν δυό - τρία χρόνια μεγαλύτερος ἀπό τά δυό παιδιά. Φοροῦσε μακριά παντελόνια καί χρωματιστό πουκάμισο. Ἐ-παίριζε μπάλα ἔξω ἀπό τό σπίτι μέ ἕνα ἄλλο παιδί, συγγενικό καί αὐτό, τό Σωκράτη ἀπό τήν Πόλη.

Ἀφοῦ ἔπαιξαν τά παιδιά, κάθησαν στό πεζούλι τῆς πόρτας καί ὁ Περικλῆς ἄρχισε, κατά τή συνήθειά του, τίς ἐρωτήσεις :

— Ἐσού, Τζών, τί εἶσαι ; Ἑλληνας ἢ Ἀμερικάνος ;

Σ' αὐτό ὁ Τζών ἤξερε ν' ἀπαντήσει. Ἦταν Ἀμερικανός πολί-της, γιατί εἶχε γεννηθεῖ καί ζοῦσε στήν Ἀμερική, ἀνῆκε δηλαδή στό

κράτος εκείνο. Ἡ καταγωγή του ὅμως καί ἡ γλώσσα του ἦταν ἑλληνική. Ἦταν καί χριστιανός ὀρθόδοξος. Ἀνῆκε λοιπόν στό ἑλληνικό ἔθνος.

— Τό ἴδιο συμβαίνει καί μ' ἐμένα, εἶπε ὁ Σωκράτης. Ἐγώ εἶμαι γεννημένος στήν Τουρκία καί εἶμαι πολίτης τοῦ τουρκικοῦ κράτους, μά ἡ ἐθνική μου συνείδηση εἶναι ἑλληνική.

Ὁ Γιαννάκης, πού εἶχε διαβάσει ἓνα βιβλίο γιά τό κράτος καί γιά τή ζωή τῶν ἀνθρώπων ἀπό τότε πού ἐμφανίστηκαν στή γῆ, ἐξήγησε τότε στόν Περικλῆ, καθώς καί στά ἄλλα παιδιά, πώς οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ὅλοι μαζί σέ κοινωνία, ὅπως καί οἱ μέλισσες ἢ τά μυρμηγκία, καί εἶναι ὀργανωμένοι ἔτσι, ὥστε νά ὑπάρχει κάποια τάξη στή συμβίωσή τους καί νά μήν κάνει ὁ καθένας ὅ,τι θέλει καί ἰδίως πράματα πού θά βλάψουν τόν ἄλλο.

— Στήν ἀρχή δέν ὑπῆρχαν οὔτε βασιλιάδες οὔτε πρωθυπουργοί ὅπως τώρα. Κάθε οἰκογένεια εἶχε δικό της βασιλεῖο καί ὁ πατέρας τῆς οἰκογένειας ἦταν σάν βασιλιάς.

— Τί ἀστεῖο πού μοῦ φαίνεται αὐτό! φώναξε ὁ Περικλῆς. Ἐμεῖς στό σπίτι εἴμαστε πέντε ἄνθρωποι. Τί εἶδους βασιλεῖο θά γινόταν αὐτό, μέ πέντε ἄτομα;

Ὁ Τζών καί ὁ Σωκράτης πλησίασαν περισσότερο καί ἄκουγαν μέ προσοχή αὐτά πού ἔλεγε ὁ Γιαννάκης.

Τότε ἐκεῖνος τούς διηγήθηκε ὅτι οἱ οἰκογένειες ἐκεῖνο τόν καιρό δέν ἦταν σάν τίς σημερινές. Καί τά παιδιά καί τά ἐγγόνια, ὅταν παντρεύονταν, ἔμεναν μαζί καί ἀποτελοῦσαν μία μεγάλη ομάδα. Εἶχαν μάλιστα κοντά τους καί τούς δούλους καί ὅλοι μαζί ἀποτελοῦσαν τήν πατριαρχική οἰκογένεια.

— Σκέψου ἀλήθεια νά ἦταν ὁ παππούς βασιλιάς! ἐφώναξε ὁ Περικλῆς. Τί ὠραία πού θά ἦταν!

— Ναί. Ἄν ζούσαμε ἐκείνη τή μακρινή ἐποχή, στήν οἰκογένειά σου θά ἦταν ἀρχηγός ὁ παππούς σου. Ὅσο περνοῦσαν ὅμως οἱ αἰῶνες, τά πράματα ἄλλαζαν. Πολλές μαζί ἀπό τίς πατριαρχικές ἐκεῖνες οἰκογένειες ἐνώθηκαν, ἀναγνώρισαν γιά ἀρχηγό τους τό δυνατότερο ἄντρα ἢ τόν ἀρχηγό τῆς μεγαλύτερης οἰκογένειας καί δημιούργησαν ἔτσι τή φυλή.

Οἱ οἰκογένειες πού ἐνώθηκαν σέ μία φυλή κατοικοῦσαν σέ γει-

τονικές περιοχές, μιλούσαν τήν ἴδια γλώσσα, προσκυνούσαν τούς ἴδιους θεούς καί εἶχαν κοινούς προγόνους.

—”Ἐτσι φαίνεται δημιουργήθηκε καί ἡ πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα, εἶπε ὁ Περικλῆς. Κι ἐμεῖς μιλάμε ὅλοι ἑλληνικά, πιστεύουμε στήν ἴδια θρησκεία, κατοικοῦμε στήν ἴδια χώρα καί ἔχουμε τούς ἴδιους προγόνους. Θυμᾶσαι πού στίς 28 Ὀκτωβρίου ὁ δάσκαλός μας, ὁ κύριος Χαρίδημος, μᾶς μίλησε γιά τούς προγόνους μας καί γιά τά ἡρωϊκά τους κατορθώματα ;

—Καί βέβαια τό θυμᾶμαι, φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ὁ μπαμπάς μου, πού τόν ρώτησα, ὅταν γύρισε ἐκεῖνο τό βράδυ, μοῦ ἐξήγησε ὅτι οἱ διάφορες φυλές στήν ἀρχή γύριζαν ἀπό τόν ἕναν τόπο στόν ἄλλο, χωρίς σπίτια, χωρίς προστασία καί, ὅταν κάποτε τύχαινε ν’ ἀνακαλύπτουν κάποια εὐφορη καί μεγάλη πεδιάδα, ἔφτιαχναν ἐκεῖ τά κονάκια τους, κουβαλοῦσαν τά κοπάδια τους, ἔσπερναν τά χωράφια καί σιγά σιγά συνήθιζαν πιά στό μέρος ἐκεῖνο, τό ἀγαποῦσαν καί στό τέλος δέν ἀποφάσιζαν νά τό ἐγκαταλείψουν, ἀκόμη καί ὅταν ἔβρισκαν ἄλλη καλύτερη περιοχή. Αὐτή πιά ἦταν ἡ πατρίδα τους.

—Τώρα πού τό λές θυμήθηκα τά Θρησκευτικά, φώναξε ὁ Σωκράτης. Ὁ Μωϋσῆς δέν ἦταν ὁ ἀρχηγός τῆς φυλῆς τοῦ Ἰσραήλ ; Δέν πῆρε τό λαό του γιά νά πᾶνε νά ἐγκατασταθοῦν γιά πάντα σέ μιά δική τους γῆ ; Ὁ Μωϋσῆς ἦταν μάλιστα καί ἀρχηγός τῆς θρησκείας. Θυμᾶσαι πού μάθαμε στήν Παλαιά Διαθήκη, ὅτι ὁ Μωϋσῆς ἐπικοινωνοῦσε μέ τό Θεό, πού τοῦ ἔδωσε τίς δέκα ἐντολές ;

—Δηλαδή τοῦ ἔδωσε τούς νόμους ! ἐξήγησε θριαμβευτικά ὁ Γιαννάκης.

—Καί τί ἔγινε, ἀφοῦ ἡ κάθε φυλή ἐγκαταστάθηκε σέ ὀρισμένο τόπο ; Τότε ἔγινε καί ἡ Ἑλλάδα ; θέλησε νά μάθει ὁ Περικλῆς.

Ἄλλά ὁ Γιαννάκης δέν μποροῦσε νά ἰκανοποιήσει τήν καινούρια αὐτή ἀπορία τοῦ φίλου του. Ἦξερε μόνο νά τοῦ πεῖ ὅτι οἱ φυλές αὐτές σέ κάθε χώρα σχημάτισαν τά πρῶτα κράτη.

Ἐποσχέθηκε ὅμως στά παιδιά νά διαβάσει τό βράδυ ἐκεῖνο καί νά τούς ἐξηγήσει τήν ἄλλη μέρα.

Οἱ τέσσερις φίλοι χωρίστηκαν καί καθένας σκεφτόταν τί ὥραϊα πού ἦταν, νά ἔχεις φίλους καί νά μπορεῖς νά συζητᾶς μαζί τους.

Οί φυλακές του Σωκράτη

Περικλῆς καί ὁ Γιαννάκης πῆγαν στό δωμάτιο τῆς Καλλιόπης, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Γιαννάκη, γιά νά τή ρωτήσουν ἂν εἶχε νά τούς δανείσει κόλλα, νά φτιάξουν ἕναν ἀετό πού θά τόν πετοῦσαν τήν Καθαρή Δευτέρα. Βρῆκαν ὅμως τήν Καλλιόπη νά διαβάζει γιά τούς διαγωνισμούς τόν «Κρίτωνα» τοῦ Πλάτωνα. Ἦταν δύσκολο τό κείμενο καί ἡ Καλλιόπη δέν τά κατάφερνε καί τόσο καλά. Προσπάθησαν λοιπόν νά τή βοηθήσουν στήν ἐξήγηση καί στό τέλος κατόρθωσε ἡ Καλλιόπη νά μεταφράσει τό ἀρχαῖο κείμενο, πού μέ λίγα λόγια ἔλεγε τά ἑξῆς :

ἽΟ Σωκράτης εἶναι στή φυλακή καταδικασμένος ἀπό τό δικαστήριο τῶν Ἀθηναίων νά πιεῖ τό κώνειο, ἕνα δηλητήριο δηλαδή πού φέρνει τό θάνατο. ἽΟ μαθητής του ὁ Κρίτων, τόν ἐπισκέπτεται στή φυλακή καί τοῦ λέει ὅτι μπορεῖ νά δραπετεύσει, γιατί ἔχει πληρώσει τό δεσμοφύλακα. ἽΟ Σωκράτης ὅμως ἀρνεῖται νά φύγει καί ἐξηγεῖ στόν Κρίτωνα πῶς πρέπει νά μείνει καί νά πιεῖ τό κώνειο, γιατί, σάν πολίτης πού εἶναι, πρέπει νά ὑποταχθεῖ στους νόμους τῆς πατρίδας του. Λέει μάλιστα στόν Κρίτωνα πῶς οἱ νόμοι φανερώθηκαν στόν ὕπνο του σάν ἄνθρωποι καί τοῦ εἶπαν :

«Νομίζεις, Σωκράτη, πῶς εἶναι δυνατόν νά υπάρξει κράτος, ὅταν οἱ ἀποφάσεις του δέν εἶναι ἰσχυρές καί ὅταν οἱ πολῖτες τίς περιφρονοῦν ; ἽΕμεῖς οἱ νόμοι σέ γεννήσαμε, σέ ἀναθρέψαμε καί σέ μορφώσαμε, δίνοντας σ' ἐσένα καί στους ἄλλους πολῖτες ὅ,τι πιό καλό εἶχαμε. Σέ ὅποιον δέν ἀρέσουμε εἶναι ἐλεύθερος νά φύγει καί νά πάει νά ἐγκατασταθεῖ ἄλλοῦ. Αὐτός ὅμως πού θά μείνει, ἀφοῦ ἐξετάσει καί μάθει μέ ποιόν τρόπο ἐμεῖς διοικοῦμε καί δικάζουμε, εἶναι ὑποχρεωμένος νά κάνει ἐκεῖνο πού διατάζουμε ἐμεῖς.»

Τά παιδιά συγκινήθηκαν ἀπό τήν ἱστορία τοῦ Σωκράτη καί παρακάλεσαν τό ἴδιο ἀπόγευμα τόν κύριο Κώστα, τόν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, νά τά πάει στό μνημεῖο τοῦ Φιλοπάππου ἀπέναντι ἀπό τήν Ἀκρόπολη, γιά νά δοῦν καί ἀπό κοντά αὐτές πού λέγονται «φυλακές τοῦ Σωκράτη», γιά τίς ὁποῖες εἶχαν ἀκούσει νά μιλοῦν διάφοροι συμμαθητές τους.

Καί, ὅταν βρέθηκαν ἐκεῖ, τοὺς φάνηκε ὅτι ἔβλεπαν τοὺς νόμους σάν ἀσπροντυμένες νέες νά πλησιάζουν τό γερο-Σωκράτη, νά σκύβουν ἐπάνω του καί νά τοῦ μιλοῦν.

Ὁ κύριος Κώστας συγκινήθηκε καί ἐκεῖνος μέ τή σειρά του καί ἐξήγησε στά παιδιά ὅτι γιά ἕνα λαό ἐλεύθερο ἢ ὑπακοή στοὺς νόμους δέν εἶναι ὑποδούλωση, ἀλλά κάτι ἐντελῶς διαφορετικό, σάν ὁ πολίτης νά ὑπακούει στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Εἶναι συμφέρον τοῦ πολίτη νά ὑπάρχει τό κράτος καί νά διοικεῖται καλά, γιατί, εἴτε ἔμπορος εἶναι, εἴτε ὑπάλληλος, εἴτε ἐπαγγελματίας, εἴτε ἐργάτης, πάντα θά ἔχει κάτι νά ζητήσῃ ἀπὸ τό κράτος καί τό κράτος θά μπορέσῃ ν' ἀνταποκριθεῖ σέ ὅλες αὐτές τίς αἰτήσεις, μόνο ὅταν τό βοηθοῦν ὅλοι οἱ πολίτες καί ὁ καθένας χωριστά, ὑπακούοντας στοὺς νόμους.

Τά παιδιά ἄκουσαν μέ ἐνδιαφέρον ὅσα τοὺς εἶπε ὁ κύριος Κώστας καί ὑποσχέθηκαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο νά γίνουν καλοὶ πολίτες, νά ὑπακούουν στό κράτος καί στοὺς νόμους καί νά μὴν κάνουν ποτέ κακό στὴν πατρίδα τους παρακούοντας τοὺς νόμους της.

Μπροστά στη Μητρόπολη

να μεσημέρι ο Γιαννάκης και ο Περικλῆς, πού είχαν τελειώσει νωρίς τό σχολεῖο τους, περπατοῦσαν χαζεύοντας στούς δρόμους τῆς Ἀθήνας. Χωρίς νά τό καταλάβουν βρέθηκαν ἔτσι ἔξω ἀπό τή Μητρόπολη. Εἶχαν πάει καί ἄλλοτε καί εἶχαν δεῖ τή μεγάλη αὐτή ἐκκλησία κοντά στήν Πλατεία Συντάγματος, πού εἶναι ὁ μητροπολιτικός ναός τῆς πρωτεύουσας. Σήμερα ὁμως οἱ πόρτες ἦταν κλειστές, ἐνῶ πλῆθος κόσμου, ἀνάμεσα στό ὅποιο ἦταν καί πολλοί ἱερεῖς, περίμεναν ἀπ' ἔξω. Ὁ Γιαννάκης μέ τόν Περικλῆ πλησίασαν γρήγορα ἐκεῖ καί ἀνακατώθηκαν μέ τό πλῆθος, προσπαθώντας νά καταλάβουν τί ἀκριβῶς συνέβαινε. Γιατί ἔμεναν οἱ πόρτες τῆς ἐκκλησίας κλειστές καί τί ἤθελε ὁ κόσμος ἐκεῖ ἀπ' ἔξω ;

Πιό περίεργος ἀπό τούς δύο ὁ Περικλῆς, δέν κρατήθηκε καί, ὅταν δέν μπόρεσαν νά καταλάβουν ἀπό τίς κουβέντες τῶν ἄλλων τί συνέβαινε, ρώτησε ἕναν κύριο πού στεκόταν δίπλα τους. Ἐκεῖνος ἐξήγησε στά δυό παιδιά, ὅτι μέσα στή Μητρόπολη εἶναι κλεισμένοι ὅλοι οἱ Μητροπολίτες γιά νά ἐκλέξουν τό νέο ἀρχιεπίσκοπο τῆς χώρας.

Ἄ! Εἶναι αὐτός πού θά πάρει τή θέση τοῦ ἀρχιεπισκόπου, πού πέθανε τήν περασμένη βδομάδα ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ἀκριβῶς. Πρέπει νά βγεῖ ἕνας κανούριος ἀρχιεπίσκοπος στή θέση ἐκείνου πού πέθανε. Γι' αὐτό ἡ Ἱεραρχία συνεδριάζει τώρα, ἐξήγησε ὁ εὐγενικός κύριος.

— Ποιά εἶναι ἡ Ἱεραρχία ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Εἶναι οἱ ἐπίσκοποι καί μητροπολίτες ἀπ' ὅλη τήν Ἑλλάδα, ἐξήγησε ὁ συνομιλητής τῶν παιδιῶν.

Ὁ Γιαννάκης τότε θυμήθηκε νά ρωτήσει καί αὐτός :

— Ἄλλο πράμα εἶναι ἡ Ἱεραρχία καί ἄλλο ἡ Ἱερά Σύνοδος πού μάθαμε στά θρησκευτικά ;

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος εἶναι τό σῶμα πού διοικεῖ τήν Ἐκκλησία, εἶπε πρόθυμα ὁ νέος τους φίλος. Εἶναι ὅπως ἡ κυβέρνησις πού διοικεῖ ὁλόκληρο τό κράτος ἢ ὅπως τό διοικητικό συμβούλιο ἑνός φι-

λανθρωπικοῦ σωματείου πού τό διοικεῖ. Ἡ Ἱερά Σύνοδος διοικεῖ τήν ἑλληνική Ἐκκλησία σύμφωνα μέ τούς Ἱερούς Κανόνες καί τούς νόμους τοῦ κράτους.

— Τό καταλάβαμε αὐτό, ἀπάντησε ὁ Γιαννάκης. Ἀλλά πέστε μας τώρα, σᾶς παρακαλῶ, ποιοί ἀποτελοῦν τήν Ἱερά Σύνοδο ;

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος, πού εἶναι ἡ κορυφή τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖται ἀπό ὀρισμένους μητροπολίτες, ὅπως λέγονται οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἔδρα τους μιά μητρόπολη. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει πολλούς μητροπολίτες καί πολλούς ἐπισκόπους, ἀλλά οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζουν ποιοί μητροπολίτες ἀποτελοῦν τήν Ἱερά Σύνοδο, τούς ἐξήγησε ἕνας παπάς πού εἶχε στό μεταξύ πλησιάσει καί παρακολουθοῦσε τήν κουβέντα.

— Καλά, μόνο μητροπολίτες μποροῦν νά γίνουν μέλη τῆς Ἱεράς Συνόδου ; Ὁ παπα-Νικόλας τῆς ἐνορίας μας δέν μπορεῖ νά εἶναι στήν Ἱερά Σύνοδο καί αὐτός ; ρώτησε ξανά ὁ Περικλῆς.

— Δέν τόν ξέρω τόν παπά τῆς ἐνορίας σας, οὔτε ξέρω τί βαθμό ἔχει, ἀλλά νομίζω πῶς δέν μπορεῖ νά γίνει μέλος στήν Ἱερά Σύνοδο. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποτελεῖται ἀπό μητροπολίτες.

— Καλά, πετάχτηκε ὁ Γιαννάκης. Καί οἱ ἐπίσκοποι δέν εἶναι παπάδες ;

Ὁ παπάς τότε τούς ἐξήγησε ὅτι, ὅπως γίνεται παντοῦ, ἔτσι καί στήν Ἐκκλησία ὑπάρχουν βαθμοί. Γιά τήν ἀκρίβεια, ὑπάρχουν τρεῖς βαθμοί: Ὁ διάκονος, πού εἶναι καί ὁ κατώτερος βαθμός· ὁ ἱερέας (πρεσβύτερος ἢ παπάς), δεύτερος βαθμός· καί τέλος ὁ ἐπίσκοπος. Ἐπίσκοποι ὅμως γίνονται μόνον οἱ ἄγαμοι κληρικοί.

— Ὅλες οἱ ἄλλες ὀνομασίες πού ἀκοῦτε δέν εἶναι βαθμοί, εἶναι τίτλοι, πρόσθεσε.

Περίεργος ὁ Περικλῆς θέλησε νά μάθει, ἂν αὐτό γίνεται σέ ὅλα τά κράτη. Ὁ εὐγενικός κύριος, πού στήν ἀρχή εἶχε λύσει τίς ἀπορίες, πῆρε καί πάλι τό λόγο :

— Ἄ, ὄχι, εἶπε. Κάθε χώρα μπορεῖ νά ἔχει τό δικό της σύστημα καί τό δικό της τρόπο νά διοικεῖ τήν Ἐκκλησία. Καί, καθῶς θά ξέρετε χωρίς ἄλλο, ὑπάρχουν πολλές θρησκείες, ὅπως π.χ. ἡ ἰουδαϊκή, ἡ μουσουλμανική, ὁ βουδισμός καί ἄλλες. Ἀκόμη καί ἡ χριστιανική θρησκεία εἶναι χωρισμένη σέ διάφορα δόγματα. Ὑπάρχουν χριστιανοί ὀρθόδοξοι, καθολικοί, διαμαρτυρόμενοι. Ἐ-

σφείς οί δύο, πού θά πηγαίνετε άσφαλώς σχολείο, πρέπει νά ξέρετε ποιά είναι ή δική μας θρησκεία.

‘Ο Γιαννάκης καί ό Περικλής φώναξαν τότε μέ μιά φωνή :

— Πώς δέν ξέρουμε ! Εϊμαστε χριστιανοί όρθόδοξοι !

— Μπράβο, παιδιά μου ! “Όλοι σχεδόν οί “Έλληνες εϊμαστε χριστιανοί όρθόδοξοι καί ή ‘Εκκλησία μας λέγεται ‘Ελληνική Αυτόκέφαλη ‘Ορθόδοξη ‘Εκκλησία. Καί τή λένε αυτόκέφαλη, επειδή έχει δική της ‘Ιερά Σύνοδο καί διοικείται μόνη της, χωρίς νά υπάγεται στό Πατριαρχείο τής Κωνσταντινουπόλεως, όπως στά παλιά τά χρόνια. ‘Η ‘Εκκλησία μας όμως αναγνωρίζει ότι κεφαλή τής όρθοδοξίας είναι τό Οικουμενικό Πατριαρχείο πού έδρεύει στήν Πόλη. Καί σήμερα, όπως παλιότερα, οί “Έλληνες σέβονται καί τιμούν τήν ‘Εκκλησία τους καί τούς ιερείς της. “Όχι μόνο γιατί ή ‘Εκκλησία καί ή θρησκεία είναι βαθιά ριζωμένες στήν ψυχή τών ‘Ελλήνων, αλλά άκόμη καί επειδή ή ‘Εκκλησία, σ’ όλες τίς δύσκολες καί μεγάλες στιγμές τής ζωής του έθνους, στάθηκε ένας από τούς όδηγούς του. Αυτό έγινε καί τό 1821 κι άργότερα στή Μικρά ‘Ασία καί στήν Κύπρο.

“Ένας περίπατος στήν Πλατεία Συντάγματος

ταν ένα Σάββατο βράδυ και ο Γιαννάκης με το φίλο του τόν Περικλή γύριζαν από το Στάδιο, όπου είχαν παρακολουθήσει τούς σχολικούς αγώνες.

Ήταν κουρασμένα τά παιδιά και περπατούσαν σιγά σιγά. Περνώντας από το μνημείο του “Αγνωστου Στρατιώτη, έστριψαν και κατέβηκαν τίς σκάλες πρὸς τό Σύνταγμα. Στήν πλατεία είδαν νά κάθεται στό ζαχαροπλαστείο ο κύριος Κώστας, ο πατέρας του Γιαννάκη. Άλλά και αυτός τούς είδε και τούς φώναξε νά καθήσουν κοντά του. ‘Ο Περικλής, παρ’ ὄλη του τήν κούραση, ήταν έτοιμος για τίς έρωτήσεις του ὅπως πάντα.

— Γιατί λέγεται ή πλατεία του Συντάγματος ; Τί είναι αλήθεια τό Σύνταγμα ; ρώτησε άμέσως.

‘Ο κύριος Κώστας εξήγησε τότε στά παιδιά ὅτι τό Σύνταγμα είναι ὁ θεμελιώδης νόμος του κράτους που τόν λένε και καταστατικό χάρτη τής χώρας.

— Μέσα εκεί γράφει, αν ένα κράτος είναι δημοκρατία, ή βασιλεία, ποιός ψηφίζει τούς νόμους, ποιός κυβερνάει τή χώρα και τί δικαιώματα και υποχρεώσεις έχουν οί πολίτες αυτής τής χώρας. Στο Σύνταγμά μας επίσης αναφέρεται ὅτι ή επίσημη θρησκεία είναι ή ὀρθόδοξη χριστιανική.

— “Α, ὥστε λοιπόν αυτό είναι ! φώναξε ο Περικλής. Και ἐγώ άκουγα τόσον καιρό Σύνταγμα και δέν καταλάβαινα τί ήταν αυτό.

— Πρέπει νά ξέρετε, παιδιά, ὅτι τό Σύνταγμα είναι κάτι πολύ σπουδαίο, σχεδόν ιερό ! είπε ο κύριος Κώστας. “Ολοι οί δημόσιοι υπάλληλοι, οί στρατιωτικοί και οί δικαστικοί ὀρκίζονται, ὅταν θά αναλάβουν τά καθήκοντά τους, ὅτι θά τηρήσουν τό Σύνταγμα. Τό ίδιο και οί ὑπουργοί και οί βουλευτές. Άλλά και αυτός ο άρχηγός του κράτους ὀρκίζεται πίστη στό Σύνταγμα. Τό Σύνταγμα τό ίδιο λέει στό τελευταίο του άρθρο : «Ή τήρηση του Συντάγματος άφήνεται

Τά Παλαιά Ἀνάκτορα ὅπου στεγάζεται ἡ Βουλή τῶν Ἑλλήνων

στόν πατριωτισμό τῶν Ἑλλήνων, πού ἔχουν δικαίωμα κι ὑποχρέωση ν' ἀντισταθοῦν, μέ κάθε μέσο, σέ ὅποιονδήποτε ἐπιχειρεῖ νά τό καταλύσει μέ τή βία».

Αὐτό θά πεί ὅτι οἱ πολίτες, πού ζήτησαν οἱ ἴδιοι νά ἔχουν τό Σύνταγμα καί νά τό ψηφίσουν ἀντιπρόσωποί τους, πού τούς ἐξέλεξαν ἐπίτηδες γι' αὐτό, πρέπει νά θέλουν νά τό τηρήσουν. Γιατί ὅσοι δέν τό τηροῦν δέν εἶναι πατριῶτες.

— Δέν μᾶς εἶπατε ὁμως, κύριε Κώστα, γιατί λέγεται «πλατεία τοῦ Συντάγματος».

— Ἐκεῖ ἀκριβῶς ἤθελα νά φτάσω, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Τά πρῶτα χρόνια μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἦρθε στήν Ἑλλάδα ὁ βασιλιάς Ὁθων. Αὐτός κυβερνοῦσε μόνος, χωρίς τή συνεργασία τοῦ λαοῦ. Ὁ λαός ὁμως ἤθελε νά ἔχει καί αὐτός γνώμη καί ν' ἀκούγεται ἡ γνώμη του. Ζητοῦσε λοιπόν Σύνταγμα. Ἐνα βράδυ, τήν 3ῃ Σεπτεμβρίου 1843, σ' αὐτήν ἐδῶ τήν πλατεία, πού λεγόταν τότε Πλατεία Ἀνακτόρων, ὁ λαός συγκεντρώθηκε καί ζήτησε ἀπό τό βασιλιά, πού ἔμενε σέ κείνο τό παλάτι, νά γίνει τό Σύνταγμα. Ἦθελαν δηλαδή οἱ πολίτες νά συμμετέχουν καί αὐτοί στή ψήφιση τῶν νόμων καί οἱ ἐλευθερίες τοῦ κάθε πολίτη νά ὑπάρχουν γραμμένες σ' ἓνα χαρτί. Τελικά αὐτό ἐγινε τό 1844. Σέ ἀνάμνηση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος λέγεται ἡ περιοχή ἐτούτη Πλατεία Συντάγματος καί ἓνας δρόμος, πού ἀρχίζει ἀπό τήν Ὁμόνοια, ὀνομάζεται ὁδός 3ῃς Σεπτεμβρίου.

Ὁ Γιαννάκης ὁμως ἤθελε νά μάθει καί κάτι ἄλλο.

— Εἶπες πατέρα, ὅτι τό Σύνταγμα εἶναι ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ κράτους. Ὑπάρχουν δηλαδή καί ἄλλοι νόμοι δευτερότεροι;

— Πολύ σωστή ἡ παρατήρησή σου, παιδί μου, εἶπε ὁ πατέρας του. Βέβαια ὑπάρχουν πολλοί, πάρα πολλοί νόμοι καί κάθε μέρα σχεδόν γίνονται καί καινούριοι, πού τούς ψηφίζει ἡ βουλή, δηλαδή οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Μά ὅλοι αὐτοί πρέπει νά εἶναι σύμφωνα μέ τό Σύνταγμα, γιατί, ὅταν δέν εἶναι, λέγονται ἀντισυνταγματικοί καί τά δικαστήρια δέν τούς ἐφαρμόζουν. Οἱ νόμοι μποροῦν ν' ἀλλάξουν εὐκόλα, γιατί ἓνας νεώτερος νόμος τροποποιεῖ τόν παλιό. Τό Σύνταγμα ὁμως δύσκολα ἀλλάζει, γιατί πρέπει νά τό ψηφίσει ἐθνοσυνέλευση, δηλαδή ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, πού τούς ἐκλέγουν ἐπίτηδες οἱ πολίτες γιά νά ψηφίζουν τό Σύνταγμα.

—Τό Σύνταγμα πού ἔχουμε τώρα πότε ψηφίστηκε; ρώτησε πάλι ὁ Περικλῆς.

— Στίς 9 Ἰουνίου 1975 ἄρχισε ἡ ἐφαρμογή του, τοῦ ἐξηγήσε ο κύριος Κώστας.

Τό Σύνταγμα μας αὐτό γράφει ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι Δημοκρατία, πού ἔχει γιά Ἄρχηγό τοῦ Κράτους τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας. Ἀναφέρει ἐπίσης ὅλα τά διακαίωματα πού ἔχουν οἱ Ἕλληνες ὡς ἄτομα καί ὅλες τίς ὑποχρεώσεις πού ἔχουν ὡς Πολίτες.

—Θά κοιτάξω αὔριο στή σχολική βιβλιοθήκη, νά δῶ μήπως τό ἔχουν ἐκεῖ, καί θά ζητήσω νά τό διαβάσω, εἶπε ὁ Γιαννάκης.

—Κ' ἐγώ θά κάνω τό ἴδιο! φώναξε ὁ Περικλῆς.

—Καλά θά κάνετε, εἶπε εὐχαριστημένος ὁ κύριος Κώστας. Καί νά ζητήσετε ἀπό τό δάσκαλό σας νά τό δείξει καί σ' ἄλλα παιδιά.

Μέ τή συζήτηση ἡ ὥρα εἶχε περάσει καί τά παιδιά, μέ τόν κύριο Κώστα, ξεκίνησαν γιά τό σπίτι. Πρίν φύγουν ὁμοῦ, ὁ Γιαννάκης ξανακοίταξε γιά μιά στιγμή τά Παλιά Ἀνάκτορα καί εἶπε :

— Πόσο ἀλλιώτικο μοῦ φαίνεται τώρα αὐτό τό παλάτι, ὕστερ' ἀπό ὅσα μᾶς εἶπες, πατέρα! Μοῦ φαίνεται σάν ζωντανό καί ὅτι θά μιλήσει, γιά νά μᾶς πεῖ τήν ἱστορία του!

— Καί τῶρα ποιός εἶναι μέσα σέ κείνο τό παλάτι; θέλησε νά μάθει ὁ Γιαννάκης.

— Καλά ἔκανες καί μέ ρώτησες, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Ἐκεῖ μέσα βρίσκονται αὐτή τή στιγμή οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, οἱ βουλευτές, πού συνεδριάζουν συζητώντας γιά νά ψηφίσουν ἕνα νόμο.

— Καί τί ὥρα θά σχολάσουν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Θά ἀργήσουν ἀκόμη πολύ πέρα ἀπό τά μεσάνυχτα, εἶπε ὁ κύριος Κώστας, γιατί πρέπει νά ἐξεταστεῖ προσεκτικά κάθε λέξη καί κάθε τελεία ἀκόμη πού θά μπεῖ στό Νόμο. Ὅλα ἔχουν σημασία. — Κρίμα, καί ἐγώ ἔλεγα νά περιμένουμε νά τοὺς δοῦμε νά φεύγουν! ἔκανε ὁ Γιαννάκης.

Ἐπρόοπτες διακοπές

κείνη τήν Πέμπτη ἦρθε ξαφνικά στό παιδιά τοῦ σχολείου ἕνα... εὐχάριστο μήνυμα. Τό Σάββατο δέ θά εἶχαν σχολεῖο, οὔτε καί τή Δευτέρα, ἴσως μάλιστα νά μὴ γινόταν μάθημα οὔτε καί τήν Τρίτη.

— Εἶναι ἐκλογές, τοὺς ἐξήγησαν οἱ δάσκαλοι, καί τό σχολεῖο θά γίνεи ἐκλογικό τμήμα, γιά νά ἔρθουν οἱ κάτοικοι τῆς ἐνορίας νά ψηφίσουν καί νά βγάλουν τή νέα Βουλή καί τή νέα Κυβέρνηση.

Τά παιδιά δέν κατάλαβαν καί πολλά πράματα, εὐχαριστήθηκαν ὅμως πού δέ θά εἶχαν μαθήματα γιά τόσες ἡμέρες. Τά περισσότερα σκόρπισαν γιά νά παίξουν. Μερικά ὅμως ἐνδιαφέρθηκαν νά μάθουν πió πολλά γιά τίς ἐκλογές. Τί ἦταν οἱ ἐκλογές αὐτές, πού μπορούσαν νά κλείνουν καί τό σχολεῖο ἀκόμα ;

Πρώτος καί καλύτερος ὁ Γιαννάκης καί ἀπό κοντά ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς. Νά τοὺς ἔβλεπε κανεῖς ἀπό μιά γωνιά μέ τί σοβαρότητα κουβέντιαζαν πάνω στό ζήτημα αὐτό.

Ἐκείνη τή στιγμή μερικοί στρατιῶτες ἔφθασαν στό σχολεῖο καί ἄρχισαν νά κουβαλοῦν δυό μεγάλα κιβώτια καί ἕνα σωρό πακέτα μέ χαρτιά στή μεγάλη αἴθουσα.

— Ἐντί νά καθόμαστε ἐδῶ, δέν πᾶμε καλύτερα νά ρωτήσουμε αὐτόν τό στρατιῶτη, πού κάθεται φρουρός στήν πόρτα ; πρότεινε ὁ Περικλῆς.

Ἡ ἰδέα ἄρεσε καί στό Γιαννάκη καί τά δυό παιδιά, μέ κάποιο διασταγμό, σπρώχνοντας τό ἕνα τό ἄλλο πλησίασαν τό φρουρό, πού τοὺς ἔβλεπε χαμογελώντας.

Πió θαρραλέος ὁ Γιαννάκης, ρώτησε τό στρατιῶτη γιατί εἶχαν ἐγκατασταθεῖ οἱ στρατιῶτες στό σχολεῖο καί γιατί σταμάτησαν τά μαθήματα.

— Μά δέν ἀκούσατε ὅτι θά γίνουν τήν Κυριακή ἐκλογές ; ρώτησε μέ ἐκπληξη ὁ φρουρός. Ἐδῶ ὅλος ὁ κόσμος τό ξέρει !

— Ναί, αὐτό τό ἀκούσαμε, εἶπε ἀμέσως ὁ Γιαννάκης. Μά τό σχολεῖο μας τί τό θέλουν ; Ἐμεῖς τά παιδιά δέν ψηφίζουμε.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

Τότε ο στρατιώτης προθυμοποιήθηκε να εξηγήσει στα δύο αγόρια όσα ήξερε.

— Έσείς βέβαια δεν ψηφίζετε, γιατί είστε μικροί ακόμα. Όλοι όμως οι άντρες και οι γυναίκες, που έχουν περάσει τα 21, θα ψηφίσουν την έρχόμενη Κυριακή. Μέ την ψήφο τους αυτή θα δείξουν ποιόν θέλουν να μās κυβερνήσει στα έρχόμενα τέσσερα χρόνια. Στην Ελλάδα έχουμε δημοκρατικό πολίτευμα και κυβερνά ο λαός. Οι Έλληνες όμως είναι σχεδόν έννέα εκατομμύρια και η κυβέρνηση είναι μόνο λίγοι άνθρωποι. Άκόμα και η Βουλή αποτελείται από 300 βουλευτές. Στα παλιά τά χρόνια, όταν κάθε πόλη της Ελλάδας ήταν ξεχωριστό κράτος και οι πολίτες ήταν λίγοι, όλοι οι κάτοικοι του δήμου μαζεύονταν σε μία πλατεία και αποφάσιζαν για τά κοινά ζητήματα.

— Αυτό τό ξέρω κι εγώ, πετάχτηκε ο Περικλής. Ο δάσκαλος μου είπε πώς πρέπει να είμαι υπερήφανος που μέ λένε Περικλή, γιατί στην αρχαία Άθήνα ο μεγάλος Περικλής μιλούσε στους Άθηναίους στην «έκκλησία του δήμου», όπου μαζεύονταν όλοι και αποφάσιζαν για τόσα ζητήματα, ακόμη και για να χτίσουν τόν Παρθενώνα.

— Βλέπω λοιπόν πώς ξέρετε αρκετά, παρατήρησε ευχαριστημένος ο στρατιώτης, που και του ίδιου του άρεσαν οι συζητήσεις. Σήμερα όμως, που τά κράτη είναι μεγάλα και οι πολίτες πολλά εκατομμύρια, τά πράματα δέ γίνονται έτσι. Οι πολίτες δέν κυβερνούν αυτοπροσώπως, αλλά διαλέγουν τούς αντιπροσώπους τους, που λέγονται βουλευτές και αυτοί πιά αποφασίζουν για τό πώς θά κυβερνηθεί τό κράτος και ψηφίζουν τούς νόμους.

— Τί ώραία που μās τά λέει! φώναξε ο Γιαννάκης. Αρχίζω και τά καταλαβαίνω πολύ καλύτερα.

— Τά πολλά εκατομμύρια οι πολίτες, εξακολούθησε ο στρατιώτης, που τούς λένε και εκλογείς ή ψηφοφόρους, θά μοιραστούν σε διάφορα τμήματα για να ψηφίσουν. Και αυτά θά είναι τά δημόσια κτίρια, σχολεία, τό Πανεπιστήμιο κτλ. Καταλάβετε λοιπόν τώρα γιατί έγινε εκλογικό τμήμα και τό σχολείο σας ;

Ο στρατιώτης, που ήταν καλός, άφησε τά παιδιά να ρίξουν μία ματιά στις αίθουσες.

Τά πράματα είχαν αλλάξει πολύ εκεί μέσα.

— Γιά δές, Γιαννάκη, πῶς ἔγινε ἡ τρίτη τάξη! φώναξε ὁ Περι-
κλῆς. Παρά λίγο νά μὴν τῆ γνωρίσω!

Πραγματικά, ὅλα τὰ θρανία ἦταν σέ μίαν ἄκρη. Στὴ μέση εἶχαν
στήσει δυὸ τραπέζια, γιὰ νά κάθετα ἡ ἐπιτροπὴ πού θά ἐλέγχει
ἂν γίνονται τίμια οἱ ἐκλογές, νά μὴ ψηφίζουν δηλαδὴ δυὸ φορές οἱ ἴδιοι
ἄνθρωποι ἢ νά ψηφίζουν ἐκλογεῖς ἀπὸ ἄλλα μέρη κτλ. Στὸ βάθος εἶχαν
τοποθετήσι τὸ μαυροπίνακα ἔτσι, ὥστε νά σχηματίζει ἓνα χώρισμα.

— Ἐπὶ πρὸς πάλιν ὁ κάθε ψηφοφόρος καί, χωρὶς νά τὸν βλέ-
πει κανένας, διαλέγει τὸ ψηφοδέλτιο πού προτιμᾷ καί τὸ βάζει
μέσα στό φάκελο πού τοῦ δίνει ἡ ἐπιτροπὴ. Δέν ἔχετε ἀκούσει πῶς
ἡ ψηφοφορία εἶναι μυστικὴ; τούς εἶπε ὁ στρατιώτης πού στό μετα-
ξύ εἶχε φύγει ἀπὸ σκοπός.

— Αὐτὸ τὸ ἔχουμε ἀκούσει, εἶπε ὁ Γιαννάκης, ἀλλὰ θά ἤθελα
νά μᾶς πεῖτε, πῶς ψηφίζει ὁ κόσμος. Ἐγὼ τὸ μόνο πού θυμᾶμαι
ἀπὸ τίς προηγούμενες ἐκλογές εἶναι οἱ μεγάλες οὐρές πού ἔκαναν οἱ
ἄνθρωποι μπρὸς στὰ σχολεῖα καί τ' ἄλλα ἐκλογικὰ τμήματα.

— Ἡ οὐρά αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ψηφοφορίας, ἐξήγησε ὁ στρα-
τιώτης. “Ενας ἕνας ἀπὸ τὴν οὐρά μπαίνει στὴν αἴθουσα, δεῖχνει
τὴν ταυτότητά του καί τὸ ἐκλογικὸ του βιβλιάριο δηλαδὴ τὸ βι-
βλιάριο πού τοῦ ἐπιτρέπει νά ψηφίσει. Αὐτὸ γράφει μέσα τὸ ὄνομα
τοῦ ψηφοφόρου καί ἔχει τὴ φωτογραφία του. Ἡ ἐπιτροπὴ βλέπει
ἂν ὁ ψηφοφόρος εἶναι γραμμένος στὸν ἐκλογικὸ κατάλογο. “Ὑστερα
ὁ ψηφοφόρος θά πάρει ἀπὸ τὸ τραπέζι τὰ ψηφοδέλτια πού
γράφουν ἀπάνω τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων, δηλαδὴ ἐκείνων πού
ἐπιθυμοῦν νά ἐκλεγοῦν βουλευτές. Κάθε κόμμα ἔχει καί δικὸ του
ψηφοδέλτιο...

— Στάσου, στάσου! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Νά μιά εὐκαιρία νά
μοῦ ἐξηγήσεις κάτι πού ἤθελα νά μάθω ἀπὸ καιρό. Τί εἶναι, ἀλή-
θεια, τὰ κόμματα;

— Τὰ κόμματα, εἶπε ὁ στρατιώτης, εἶναι ὁμάδες ἀνθρώπων πού
ἔχουν ὀρισμένο πρόγραμμα, πῶς δηλαδὴ θά διοικηθεῖ ἡ χώρα
καί ὑπόσχονται ὅτι, ὅταν τούς ψηφίσει ὁ λαὸς καί μποῦν στὴ Βου-
λὴ, θά ἐφαρμόσουν αὐτὸ τὸ πρόγραμμα. Ἐχουν ἓναν ἀρχηγό, πού
εἶναι γνωστός ἀπὸ τὴν προηγούμενη δρᾶση του. Καί, ὅταν τὸ κόμμα
αὐτὸ πάρει τὴν πλειοψηφία, ὁ ἀρχηγός του γίνεται πρωθυπουργός.

— Μπορεί ό καθένας νά είναι ύποψήφιος ; ρώτησε ό Γιαννάκης.

— Βέβαια, άπάντησε ό στρατιώτης, φτάνει νά είναι 25 χρόνων, άντρας ή γυναίκα, καί νά μήν έχει καταδικαστεί γιά κάποιο λόγο. "Ας ξαναγυρίσουμε όμως στήν ήμέρα τής εκλογής, εξακολούθησε. Ό ψηφοφόρος βάζει τό ψηφοδέλτιο πού προτιμά στό φάκελο καί τό ρίχνει σέ κείνο τό μεγάλο κουτί, πού τό λένε κά λ π η. Τό βράδυ, όταν δύσει ό ήλιος, μετριοῦνται τά ψηφοδέλτια σέ κάθε τμήμα καί τήν καταμέτρηση τήν παρακολουθεῖ ένας δικαστής, γιά νά μή γίνονται επίτηδες λάθη στό μέτρημα. "Όποιο κόμμα πάρει τούς πιό πολλούς ψήφους, θά έχει καί τούς περισσότερους βουλευτές. Οί βουλευτές βγαίνουν ανάλογα μέ τό σύστημα πού ισχύει στίς εκλογές.

— Τί θά πεῖ πάλι αυτό ; ρώτησε ό Γιαννάκης.

— Είναι λιγάκι δύσκολο νά τό καταλάβετε, αλλά θά προσπαθήσω νά σās τό εξηγήσω, εἶπε ό στρατιώτης. "Αν τό σύστημα είναι πλειοψηφικό, βγαίνει εκείνο τό κόμμα πού παίρνει ἔστω καί μία ψηφο περισσότερη από τ' άλλα. "Αν πάλι είναι αναλογικό, τότε θά βγούν τόσοι ύποψήφιοι, όσοι αναλογοῦν στίς ψήφους πού πήρε τό κάθε κόμμα.

— "Α, αυτό δέν τό καταλάβαμε ! Φώναξαν καί τά δυό παιδιά μέ μιά φωνή.

Ό στρατιώτης τότε πήρε χαρτί καί μολύβι καί τούς ἔγραψε ἕνα παράδειγμα.

— "Ας πάρουμε μιά περιφέρεια όπου ψηφίζουν 100.000 άνθρωποι καί βγαίνουν 10 βουλευτές. "Αν υπάρχουν τρία κόμματα καί τό Α' πάρει 40.000 ψήφους, τό Β' 30.000 καί τό Γ' 30.000 τότε, αν μέν τό σύστημα είναι πλειοψηφικό, θά βγάλει τό Α' κόμμα καί τούς δέκα βουλευτές. "Αν είναι άπλή αναλογική, θά βγάλει τό Α' κόμμα 4, τό Β' 3 καί τό Γ' 3 βουλευτές. Φτάνει όμως πιά γιά σήμερα. Τί γίνεται κατόπιν 3ά σās εξηγήσει κανένας άλλος, πού νά τά ξέρει καλύτερα από μένα, εἶπε ό στρατιώτης.

Πέρασαν τρεις μέρες από τότε. Τήν Κυριακή τών εκλογών τά παιδιά παρακολούθησαν μέ πιό μεγάλο ενδιαφέρον καί μέ γνώση τίς ούρές στά τμήματα καί τ' αποτελέσματα από τό ραδιόφωνο "Ηξεραν τώρα πώς ψηφίζουν οί "Ελληνες.

Τό πρωῖ τής Κυριακῆς ό κύριος Κώστας έτοιμάστηκε νά πάει κι αυτός νά ψηφίσει. Τά παιδιά τόν συνόδεψαν ως τήν πόρτα του

σχολείου. Στο δρόμο τούς εξήγησε πώς ό κάθε πολίτης πρέπει, πρίν ψηφίσει, νά εξετάσει τί είναι ό κάθε ύποψήφιος καί τό κάθε κόμμα.

— Πρέπει νά ψηφίζουμε μέ προσοχή, γιατί μέ τήν ψηφο μας κανονίζουμε τήν τύχη καί τό μέλλον τής χώρας μας, είπε μέ σοβαρότητα.

Κι' άποχαιρέτησε τά παιδιά, γιά νά σταθει κι αυτός στήν ούρά.

Ἡ Βουλή συνεδριάζει

Ἰχαν περάσει ἀρκετές ἡμέρες ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τῶν ἐκλογῶν. Τὸ Γιαννάκη καὶ τὸν Περικλῆ τοὺς ἀπασχολοῦσε ὅμως τώρα μιὰ ἄλλη ἀπορία. Μὲ ποιὸν τρόπο μποροῦσε ἡ ψῆφος πού ἔδινε ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος ἄνθρωπος σὲ κάποιο ἐκλογικὸ τμῆμα τῆς γειτονιάς του νὰ ὀδηγήσει στοὺς νὰ γίνεи ἡ νέα κυβέρνησις; Ρώτησαν τὸν κύριον Κώστα, τὸν πατέρα τοῦ Γιαννάκη, κ' ἐκεῖνος τοὺς ὑποσχέθηκε πὼς τὴν ἡμέρα πού θὰ ἄνοιγε ἡ βουλή θὰ ἔπαιρνε τρεῖς προσκλήσεις γιὰ τὸ θεωρεῖο τῆς βουλῆς, γιὰ νὰ παρακολουθήσει μαζί μὲ τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη συνεδρίασις.

Καὶ νὰ τώρα ὁ Γιαννάκης καὶ ὁ Περικλῆς στοὺς θεωρεῖο, καθισμένοι ἐμπρός, περιεργάζονται κάτω τὴν ὀλόφωτη αἴθουσα τῆς βουλῆς.

Ἡ συνεδρίασις δὲν ἔχει ἀρχίσει ἀκόμη καὶ ὁ κύριος Κώστας ἐξηγεῖ στὰ παιδιὰ, πὼς τὸ ὠραῖο αὐτὸ κτίριον εἶναι τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα, πού τὰ ἔκτισε ὁ πρῶτος βασιλιάς τῆς Ἑλλάδας, ὁ Ὀθων, ὅταν μεταφέρθηκε ἡ πρωτεύουσα τῆς χώρας ἀπὸ τὸ Ναύπλιον εἰς τὴν Ἀθήνα. Τώρα δὲν εἶναι πιά Ἀνάκτορα, ἀλλὰ σ' αὐτὰ στεγάζονται κυρίως ἡ βουλή καὶ διάφορες ἄλλες δημόσιες ὑπηρεσίες.

Στὸ μεταξύ ἡ αἴθουσα γέμισε ἀπὸ βουλευτές.

— Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ βουλή, τοὺς εἶπε ὁ κύριος Κώστας, γιὰ τὴν ὁποία ἔχετε ἀκούσει τόσες φορές. Τὴ βουλή τὴν ἀποτελοῦν οἱ βουλευτές, πού εἶναι ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους. Αὐτὸς πού κάθεται στὴ μεγάλη ἔδρα εἶναι ὁ πρόεδρος καὶ δίπλα του οἱ ἀντιπρόεδροι καὶ οἱ γραμματεῖς. Κάθε χρόνο ἡ βουλή ἐκλέγει τὸν πρόεδρό της. Στὰ καθίσματα πού βρίσκονται σὲ μακριές σειρές στὴν αἴθουσα κάθονται οἱ βουλευτές. Τὰ ἔχουν τακτοποιήσει ἔτσι, ὥστε οἱ βουλευτές κάθε κόμματος νὰ κάθονται μαζί. Ἐκεῖνοι οἱ πολλοί, πού κάθονται στὴ μέση, ἀποτελοῦν τὸ κόμμα πού πῆρε τοὺς πῖο πολλοὺς ψήφους στὶς ἐκλογές καὶ πού σχημάτισε τὴν κυβέρνησις. Τί εἶναι τὰ κόμματα τὸ ξέρετε νομίζω τώρα. Ὁ Περικλῆς μοῦ εἶπε ὅτι σὰς τὸ ἐξήγησε ἕνας στρατιώτης στοὺς ἐκλογικὸ τμῆμα.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα ὁ πρόεδρος τῆς βουλῆς ἄρχισε νὰ κτυπᾷ τὸ

κουδούνι καί ὅλοι κάθισαν στίς θέσεις τους. Σέ λίγο μπήκε στήν αἴθουσα ὁ πρωθυπουργός καί οἱ ὑπουργοί καί πήγαν νά καθίσουν χωριστά, σ' ἕνα εἰδικό θεωρεῖο πού ὑπάρχει γιά τήν Κυβέρνηση.

Κατόπιν ὁ πρόεδρος δήλωσε ὅτι ἀρχίζει ἡ συνεδρίαση καί ὁ πρωθυπουργός, κρατώντας χαρτιά στό χέρι, ἀνέβηκε στό βήμα καί ἀρχισε νά μιλά πρὸς τήν βουλή γιά τό ἔργο πού ἔχει σκοπό νά κάνει ἡ νέα Κυβέρνηση, πῶς δηλαδή θά διοικήσει τή χώρα καί ποῖο πρόγραμμα θά ἐφαρμόσει.

Ἐκεῖνη τή στιγμή ὁ Περικλῆς θυμήθηκε τίς ἀπορίες του καί σκύβοντας πρὸς τόν πατέρα τοῦ Γιαννάκη τόν ρώτησε πῶς ἔγινε ἡ νέα κυβέρνηση μετά τίς ἐκλογές. Ὁ κύριος Κώστας τούς ἐξήγησε μέ χαμηλή φωνή μερικά πράματα γιά τό ζήτημα αὐτό.

— Ἄφοῦ μετρηθοῦν ὅλοι οἱ ψηφοί, τούς εἶπε, καί φανεῖ ποῖο κόμμα πήρε τούς πιό πολλούς καί ἐπομένως θά ἔχει καί τίς περισσότερες βουλευτικές ἔδρες, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καλεῖ τόν ἀρχηγό τοῦ κόμματος αὐτοῦ καί τοῦ ἀναθέτει νά βρεῖ ἀνθρώπους κατάλληλους νά γίνουν ὑπουργοί καί νά σχηματίσουν τήν κυβέρνηση. Ὁ ἀρχηγός αὐτός γίνεται πρωθυπουργός καί μερικοί ἀπό τούς βουλευτές τοῦ ἴδιου κόμματος γίνονται ὑπουργοί. Πρωθυπουργός καί ὑπουργοί ὀρκίζονται μπροστά στόν ἀρχηγό τοῦ κράτους καί κατόπιν παρουσιάζονται στή βουλή καί ζητοῦν ἀπ' αὐτή νά τούς δώσει ψήφο ἐμπιστοσύνης.

— Ἄ κατάλαβα! φώναξε ὁ Περικλῆς λιγάκι δυνατότερα ἀπ' ὅ,τι ἐπέτρεπε ὁ χῶρος καί ἡ στιγμή.

— Αὐτό ἀκριβῶς γίνεται σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύριος Κώστας. Ἡ νέα κυβέρνηση ὀρκίστηκε προχθές καί αὐτήν τή στιγμή, ὁ ἀρχηγός της διαβάζει τίς προγραμματικές δηλώσεις. Ἀργότερα σέ ἄλλες συνεδριάσεις, ἡ βουλή θ' ἀρχίσει νά συζητεῖ καί νά ψηφίζει τούς νόμους πού θά φέρνει ἡ κυβέρνηση.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη σταμάτησε γιά λίγο καί τά παιδιὰ ἄκουγαν τόν πρωθυπουργό.

Μετά ἀπό ἀρκετή ὥρα, ὁ κύριος Κώστας συνέχισε :

— Ἄφοῦ ὑποδειξέι ποιά θά εἶναι ἡ κυβέρνηση, τό σπουδαιότερο ἔργο τῆς βουλῆς εἶναι νά ψηφίζει τούς νόμους. Οἱ νόμοι εἶναι γιά ὅλους ὑποχρεωτικοί καί γι' αὐτό οἱ πολῖτες τούς δέχονται πιό πρόθυμα, ὅταν προέρχονται ἀπό τόν ἴδιο τό λαό, πού τούς ἐγκρίνει

μέ τούς ἀντιπροσώπους του. Οἱ νόμοι διαβάζονται ἕνα-ἕνα ἄρθρο ἀπό τὰ σχέδια πού ὑποβάλλει ἡ κυβέρνηση καί πού λέγονται νομοσχέδια. Ἄν ἡ βουλή δέν ἐγκρίνει ἕνα σημαντικό νομοσχέδιο, μπορεῖ νά ἀναγκάσει τόν ὑπουργό ἢ καί ὀλόκληρη τήν κυβέρνηση νά παραιτηθεῖ.

Ἐκεῖ ἀπάνω ἀκούστηκαν χειροκροτήματα καί ὁ πρωθυπουργός κατέβηκε ἀπό τό βῆμα. Μίλησαν κατόπι. Δυό τρεῖς ἄλλοι καί τὰ παιδιά ἔμαθαν πώς αὐτοί εἶναι ἡ ἀντιπολίτευση, δηλαδή οἱ ἀρχηγοί τῶν κομμάτων πού πῆραν λιγότερους ψήφους καί γι' αὐτό δέν παίρνουν μέρος στήν κυβέρνηση. Ἔνας ἀπ' αὐτούς τόνιζε στό λόγο του, πώς ἡ ἀντιπολίτευση ἔχει γιά ἔργο της νά ἐλέγχει τήν κυβέρνηση, γιά νά μήν κυβερνᾷ ὅπως αὐτή θέλει, ἀλλά σύμφωνα μέ τό Σύντάγμα καί μέ τούς νόμους.

Ἄλλά ἡ συζήτηση κρατοῦσε πολύ καί τὰ παιδιά ἄρχισαν νά νυστάζουν. Ὁ κύριος Κώστας τά πῆρε κι ἔφυγαν, γιά νά πᾶνε νά κοιμηθοῦν.

Τήν ἄλλη μέρα τί δέν εἶχαν νά διηγηθοῦν στούς συμμαθητές στό σχολεῖο! Ὁλοὶ τούς θαύμαζαν, γιατί δέν εἶναι λίγο νά ἔχεις δεῖ μέ τὰ μάτια σου τόν πρωθυπουργό, τούς ὑπουργούς καί ὀλόκληρη τήν βουλή!

Ὅταν ὅμως ἄρχισαν τήν συζήτηση στό σχολεῖο τὰ παιδιά εἶδαν ὅτι δέν εἶχαν καταλάβει ὅλα ὅσα τούς εἶχε πεῖ ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη. Γι' αὐτό, ὅταν χτύπησε τό κουδούνι γιά τό διάλειμμα, πῆγαν στό διευθυντή τους, τόν κύριο Βασιλειάδη, καί τοῦ ζήτησαν νά τούς ἐξηγήσει τίς ἀπορίες τους, ἰδίως γιά τούς νόμους.

Ὁ διευθυντής, πού τοῦ ἄρεσε νά βλέπει τὰ παιδιά νά ἐνδιαφέρονται γιά τέτοια ζητήματα, τούς ἐξήγησε πρόθυμα αὐτά πού ἠθελαν.

Τούς εἶπε ὅτι ὁ κάθε νόμος, ἀφοῦ ψηφιστεῖ ἀπό τήν βουλή καί ὑπογραφεῖ ἀπό τόν πρωθυπουργό καί τούς ὑπουργούς, πρέπει νά ὑπογραφεῖ καί ἀπό τόν ἀρχηγό τοῦ κράτους. Μετά ἀπό ὅλες αὐτές τίς ὑπογραφές, ὁ νόμος πηγαίνει στό Ἐθνικό Τυπογραφεῖο καί δημοσιεύεται στήν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως».

— Τί εἶναι αὐτό πάλι; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

Ὁ διευθυντής εἶπε τότε στό Γιαννάκη νά πάει μέσα στό γραφεῖο καί νά φέρει ἀπό ἕνα ράφι τῆς βιβλιοθήκης ἕνα φύλλο τῆς «Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως», νά τό ἴδουν καί τ' ἄλλα παιδιά.

— Δέν εἶναι μιὰ ἐφημερίδα σάν ὅλες τίς ἄλλες, τούς ἐξήγησε.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΝ ΔΟΧΜΑΙΣ ΤΗ 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1974	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΑΚ 2 1 3
-----------------------------------	---------------	------------------------

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΙΣ

Περί αποκατάστασης της δημοκρατικής νομιμότητος και ενθάρρυνσης θεμάτων της δημοσίου βίου μέχρι του οριστικού καθορισμού του πολιτεύματος και της καταστάσεως νέου Συντάγματος της Χώρας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας ως έρει:

Την κατά την 23ην Ιουλίου 1974 έκτακτον μεταβολήν και την δια τούτης ανάθεσιν της Προεδρίας εις τον Κωνσταντίνον Καραμανλήν.

Την καθολικήν και βεβαιωμένην συμπαράστασιν του Έλληνικού Λαού.

Με συνείδησιν της βεβαίης ιστορικής εδύσεως την οποίαν έχει αποκτήσῃ ἡ Κυβέρνησις ἔναντι τοῦ ἔθνους.

Ἐπιμένοντι πρὸς τὸν πατριωτικὸν τοῦ Λαοῦ καὶ τὸ ὅληλον ἔργον αὐτῶν καὶ τὴν ἰσχυρὰν τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀκεραιότητος καὶ Ἀσφαλείας.

Με πίστιν εἰς τὸ μέλλον τῆς Χώρας καὶ με γνώμονα τῶν πραγμάτων τῆν ἀνεμεταστήσῃ τῆς ἔθνικῆς κρίσεως καὶ τῆν τελευτὴν ἀποκαταστάσῃ διαφόρου δημοκρατικοῦ τύπου.

Ἀπεκρίνοντες διὰ τὸ ἀνεκχώρητον τῆν ἑκπεπαιωμένην εἰς τὴν ἐξουσίαν μὴ ἀποκαταστάσῃ κριτήριον τῆν ἐπίστασιν τῶν ταχθέντων στόχων εἰς τρέπον ὥστε ὁ Ἕλληνας Λαὸς νὰ ἀναλάβῃ δημοθυγοῦμενον τὸν ἀπαρτήσαν προσηυθέσαν, τῆν εὐδύνον τὸν πεπαιωμένον του.

Ἄπερ σοφίζομεν

Ἄρθρον 1

Ἀπὸ τῆς δημοτίσεως τῆς παρούσης Συντακτικῆς Πράξεως καὶ μέχρι τῆς φερεσίως τοῦ οριστικοῦ Συντάγματος τῆς Χώρας ἐπανατίθεται ἐν ἰσχύϊ τὸ Σύνταγμα τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1952, ἐξαιρῆται τῶν διατάξεων αὐτοῦ τῶν καθορισθῶν τὴν μορφήν τὸν Πολιτεύματος.

Ἄρθρον 2

Μέχρι τοῦ οριστικοῦ καθορισμοῦ τῆς μορφῆς τοῦ Πολιτεύματος διὰ τῆς ἐλευθερίας ἐκφράσεως τῆς βουλῆσεως τοῦ Ἕλληνικοῦ Λαοῦ τὸ καθήκον τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντου ἀσκῶνται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ὅπως εἰς τὸ ἐπανατιθέμενον ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα ἀνατίθεται ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὸ Πρόβλεπον τῆς Δημοκρατίας. Τῶ ἄρθρῳ 43, καὶ 45 ἄρα καὶ 53 τελοῦν ἐν ἀνεπιτόλῳ.

Ἄρθρον 3

Αἱ ἐπανατιθέμεναι ἐν ἰσχύϊ διατάξεις τοῦ Συντάγματος 1952 προσαρτῶνται καὶ ἐπιλαμβάνονται κατὰ τὰ ἐν τῆς ἐπομένῃς ἄρθρῳ ἐρκόμενα, ὅπως ἐἶ με προσαρτῶνται πρὸς τὰς ἀντιμετωπιζομένας κατὰ τὴν μεταβολὴν μέχρι τῆς συγκλήσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπίας περίετον ἔθνικῆς καὶ πολιτικῆς περιστάσεως διὰ τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Ἐπισημοῦ Συντακτικοῦ Πράξεων καρομένων καὶ δημοσκοπημένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ἄρθρον 4

Εἰς τὸ ἄρθρον 17 τοῦ Συντάγματος προστίθεται αἱ ἀκόλουθοι περὶ φράσαι:

«Ἡ μὴ τοῦ Δικαστηρίου ἐρκόμενα ἀποκρίματα κατατίθεται ἰσχυριστικῶς ἐντὸς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἄλλως ἢ ἀπαλλοτριώσεως αἰρεται αὐτοδικαίως.

Εἰς περιστάσεως ἀπαλλοτριώσεως πρὸς ἐπέλευσιν πολιτῶν ἡμερικῶν ἢ προσημοῦσιν ἄλλοις νόμοις ὅπως νὰ πρὸβλεπῆσθαι ἐπὶ τῆς εἰς ἄρα ἀποκρίσεως τῆν παραρτήσαν ἀνεπίσης ἐκδόσεως ἡμερῶν πρὸς τὴν ἀπαλλοτριώσαν. Ἐπιμένοντες ἀπεπιτήρησεως περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀναλλοτριώσαν ἀπορριπτικῆς τὸ δικαστήριον, ὅπως ἀνεπίσης ἀναλλοτριώσαν χρηματικῆς ἀποκρίσεως.

Διὰ νόμου ὅπως πρὸβλεπῆσθαι ἐκπέλευσιν ἡμερικῶν ἢ ἄλλων κοινῆς ἀφελείας, νὰ ἐπιτρέπεται ἢ ἀπαλλοτριώσαν περιόχων κατὰ νόμον.

Ἐπιτρέπεται ὁ ἀναλλαγῆσθαι ἡμερικῶν ἐκπέλευσιν κατὰ τῆν ὑπὸ αἰσίου νόμου καθοριζομένην διαδικασίαν.

Ἄρθρον 5

Ἐν τῆσι τοῦ ἄρθρου 20 προσιθεται ἡ ἀκόλουθος παράγραφος:

«Νόμος ἐρκίει τὰς ἐγγυήσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ εἶν διατεταμένη ὑπὸ τοῦ ἀπορτίου διὰ λόγων ἰσονότητος ἀφελείας καὶ δημοτικῆς τάξεως ἢ πρὸς διακρίσεως ἐπεχθῶν ἀνελλοτριώσαν.

Ἄρθρον 6

Ἐν τῆσι τοῦ ἄρθρου 21 προσιθεται ἡ ἀκόλουθος παράγραφος:

«Ὅσον ἀνεμον, αὐτὸ τμήμα τοῦ Λαοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἀνεπιτήρησθαι ἀνελλοτριώσαν τῆν ἀνεμον τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καὶ τῶν ἐξουσιῶν αὐτῆς.

Ἄρθρον 7

Τὸ ἄρθρον 28 ἀνελλοτριώσαν ὡς ἀκόλουθος:

«Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἀνεπιτήρηται διὰ τῶν Δικαστηρίων, αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκπέλευσιν ἐν ὁνόματι τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Δέν πουλιέται στους δρόμους, δέ γράφει είδήσεις, ούτε έχει εικόνες. Σ' αὐτήν γράφονται μόνο οί νόμοι τοῦ κράτους, αὐτούς πού ψηφίζει ἡ βουλή καί ὑπογράφει ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους.

Ἐπικλῆς τότε ρώτησε τί γίνεται ὕστερα, ἀφοῦ δημοσιευθοῦν οί νόμοι. Καί ὁ διευθυντής τούς εἶπε ὅτι πρέπει νά εἶναι γνωστοί σέ ὅλους. Κανένας δέν μπορεῖ νά ἰσχυριστεῖ ὅτι δέ γνωρίζει ἕνα νόμο τοῦ κράτους.

— Μά πῶς γίνεται αὐτό; φώναξε ὁ Γιαννάκης. Ἐπατέρας μου μοῦ εἶπε μιά μέρα ὅτι κάθε χρόνο δημοσιεύονται πεντακόσιοι καί περισσότεροι νόμοι. Ποίος μπορεῖ νά τούς διαβάξει ὅλους καί νά τούς θυμᾶται; Δέ θά ἔπρεπε νά κάνει τίποτ' ἄλλο ὅλη τήν ἡμέρα!

Ἐ κύριος Βασιλειάδης χαμογέλασε.

— Οί νόμοι τοῦ κράτους εἶναι πάρα πολλοί, τούς εἶπε, καί στήν πραγματικότητα δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνας Ἕλληνας πού νά τούς ξέρει ὅλους ἀπ' ἔξω. Ἀλλά τό κράτος δέν ἀναγνωρίζει αὐτό πού λέγεται ἄγνοια νόμου, δηλαδή νά μὴν ξέρεις ἕνα νόμο. Γιά φανταστεῖτε! Ἐν δέν ὑπῆρχε αὐτός ὁ βασικός κανόνας, κάθε κακός πολίτης πού θά ἔκανε μιά κακή πράξη, κλοπή, λαθρεμπόριο κτλ., θά ἔλεγε, ἄν τόν ἔπιανε ἡ ἀστυνομία, ὅτι δέν ἤξερε πῶς ὑπάρχει νόμος πού ἀπαγορεύει τήν πράξη αὐτή. Τό κράτος θά βρισκόταν τότε σέ δύσκολη θέση, μὴ ξέροντας ἄν αὐτός λέει ἀλήθεια ἢ ψέματα. Καί ὅλοι οἱ κατεργάρηδες θά μπορούσαν, λέγοντας ὅτι δέν ξέρουν τούς νόμους, νά μένουν ἀτιμῶρητοι. Νά λοιπόν γιατί δέν ἐπιτρέπεται ἡ ἄγνοια τῶν νόμων.

— Σωστό εἶναι αὐτό! φώναξε ὁ Περικλῆς. Νομίζω ὅτι τό κράτος έχει δίκιο!

Ὁ ὑπουργός ἔρχεται στό σχολεῖο

τό σχολεῖο τά παιδιά ἔχουν μεγάλο πανηγύρι σήμερα. Θά γίνουν τά ἐγκαίνια τοῦ νέου γυμναστηρίου, πού τελείωσε αὐτές τίς ἡμέρες, καί ὄλοι, δάσκαλοι καί μαθητές, μέ τά καλά τους ἔχουν συγκεντρωθεῖ στό προαύλιο τοῦ σχολείου καί περιμένουν. Θά ἔρθει ὁ ὑπουργός τῆς Παιδείας καί θά μιλήσει. Ὅλα εἶναι πολύ ἐπίσημα, ἀκόμα καί ἡ φιλαρμονική εἶναι ἐκεῖ καί παίζει ζωηρά ἐμβατήρια.

Τά παιδιά σέ μίαν ἄκρη περιμένουν νά ἰδοῦν τούς ἐπισήμους. Μεγαλύτερη περιέργεια ἔχουν ὅμως νά δοῦν τόν ὑπουργό. Σιγοκουβεντιάζουν μεταξύ τους καί ὅπως πάντα ὁ Περικλῆς ἔχει τίς περισσότερες ἀπορίες. ρωτᾶει τό φίλο του τό Γιαννάκη :

— Δέ μοῦ λές, Γιαννάκη, μόνο ἕνας ὑπουργός θά ἔρθει σήμερα στό σχολεῖο μας ;

— Μά πόσοι ἤθελες νά ἔρθουν ; εἶπε ὁ Γιαννάκης πειρακτικά, καμιά δεκαριά ; Ἔχουν τίς δουλειές τους καί οἱ ὑπουργοί.

— Καί τί δουλειά κάνουν ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Νά σοῦ πῶ τήν ἀλήθεια δέν ξέρω ἀκριβῶς, ἀλλά θά πρέπει χωρίς ἄλλο νά εἶναι πολύ σπουδαία, γιά νά τούς λογαριάζουν ἔτσι πολύ.

— Ἄς ρωτήσουμε ὅμως τόν κύριο Χαρίδημο.

Ὁ κύριος Χαρίδημος, ὁ δάσκαλός τους, πού ἀγαπᾶ τά παιδιά, ὅταν δείχνουν ἐνδιαφέρον καί ἀνησυχίες γιά πράματα πού βλέπουν γύρω τους, φάνηκε πρόθυμος νά ἐξηγήσει στό Γιαννάκη καί τόν Περικλῆ τήν ἐργασία καί τά καθήκοντα τῶν ὑπουργῶν.

Τούς μίλησε γιά τήν Κυβέρνηση, πού τήν ἀποτελοῦν ὄλοι μαζί οἱ ὑπουργοί μέ τόν πρωθυπουργό ἐπικεφαλῆς. Τά παιδιά τοῦ εἶπαν τότε ὅτι εἶχαν πάει μέ τόν πατέρα τοῦ Γιαννάκη στή βουλή, τήν πρώτη φορά πού συνεδρίασε μετά τίς ἐκλογές, καί ὅτι ἐκείνος τούς εἶχε πεῖ τί εἶναι οἱ βουλευτές, ποιός τούς ἐκλέγει καί ποιά

δουλειά κάνουν. Έκεί έμαθαν πώς σχηματίζεται ή κυβέρνηση και πώς ψηφίζονται οι νόμοι.

—“Ωστε λοιπόν ξέρετε ότι τούς νόμους τούς ψηφίζει ή βουλή ; είπε ό κύριος Χαρίδημος. Μπράβο, αυτό είναι σπουδαίο ! “Όταν όμως ψηφιστεί ένας νόμος πρέπει νά υπάρχει κάποιος πού νά μπορεί νά δει, πώς θά τόν εφαρμόσουν οι υπάλληλοι του κράτους και οι πολίτες. Καί αυτός ό κάποιος είναι ή κυβέρνηση, δηλαδή ό πρωθυπουργός και οι ύπουργοί και κάτω από αυτούς οι δημόσιοι υπάλληλοι. “Όλοι αυτοί, ό πρωθυπουργός, οι ύπουργοί, οι διευθυντές, οι τμηματάρχες και όλοι οι άλλοι υπάλληλοι τών ύπουργείων, αποτελούν τή διοίκηση. Αυτοί θά φροντίσουν νά εφαρμοστούν οι νόμοι, νά μή διαταράσσεται ή ήσυχία στή χώρα, νά πάνε καλά τά οικονομικά του τόπου και νά λύνουν όλα τά καθημερινά ζητήματα πού παρουσιάζονται. “Όλους αυτούς μαζί τούς λένε εκτελεστική έξουσία και άρχηγός τους είναι ό άρχηγός του κράτους, πού διορίζει και παύει τούς ύπουργούς.

Έκείνη τή στιγμή, όμως διακόπηκε ή κουβέντα από χειροκροτήματα και ή φιλαρμονική άρχισε νά παίζει ένα ζωηρό έμβατήριο. Ένα ώραίο μαύρο γυαλιστερό αυτοκίνητο σταμάτησε εμπρός στην πόρτα του σχολείου και κατέβηκε απ' αυτό ό ύπουργός, ενώ ό διευθυντής του σχολείου και ό επιθεωρητής προχώρησαν για νά τόν χαιρετήσουν. Τά παιδιά στάθηκαν στή γραμμή, άν και ήθελαν νά πλησιάσουν για νά τόν δούν καλύτερα.

Μετά τόν άγιασμό, ό ύπουργός έβγαλε λόγο, πού έκανε έντύπωση σέ όλα τά παιδιά, γιατί τά έλεγε έτσι ώραία, χωρίς νά διαβάξει από χαρτί.

Και ύστερα από αυτό τελείωσε ή τελετή και άρχισαν τά άγωνίσματα.

“Όταν όλη ή γιορτή είχε τελειώσει οι δύο φίλοι, ό Γιαννάκης και ό Περικλής, ξεκίνησαν μαζί για νά γυρίσουν καθένας στό σπίτι του.

Σύμπτωση νά βρουν τό δάσκαλό τους, τόν κύριο Χαρίδημο, νά πηγαίνει τόν ίδιο δρόμο. Τά παιδιά έπωφελήθηκαν νά ρωτήσουν και άλλες λεπτομέρειες για τόν ύπουργό.

—Αυτός λοιπόν πού είδατε είπε ό κύριος Χαρίδημος, ήταν ό ύπουργός τής Παιδείας. Αυτός μέσα στην κυβέρνηση άσχολεϊται

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ἢ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΙ — ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

Ἐξωτερικῶν	Συντονισμοῦ καὶ Προγραμματισμοῦ
Ἐσωτερικῶν	Ἐθνικῆς Ἀμύνης
Δημοσίας Τάξεως	Δικαιοσύνης
Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων	Κοινωνικῶν Ἑπιχειρημάτων
Οἰκονομικῶν	Βιομηχανίας καὶ Ἐνεργείας
Ἀπασχολήσεως	Γεωργίας
Ἐμπορίου	Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας
Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν	Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν
Δημοσίων Ἔργων	Προεδρίας Κυβερνήσεως

μέ τά σχολεία, τά Πανεπιστήμια καί ὅλα τά ἐκπαιδευτικά ἰδρύματα. Ἐπίσης φροντίζει γιά τήν Ἐκκλησία τῆς χώρας καί γιά τά θρησκευτικά ζητήματα. Γι' αὐτό καί τό ὑπουργεῖο λέγεται «Παιδείας καί Θρησκευμάτων».

— Καί ὑπάρχουν πολλοί ὑπουργοί, κύριε ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Βεβαίως ὑπάρχουν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος, γιατί ὑπάρχουν πολλές ὑποθέσεις. Ὁ ὑπουργός τῆς Παιδείας, πού εἶδατε πρό ὀλίγου, εἶναι ἕνας ἀπό τούς πολλούς ὑπουργούς πού ἀποτελοῦν τήν ἐλληνική κυβέρνηση. Ὁ ἀρχηγός ἢ «πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως» λέγεται καί πρωθυπουργός. Ἡ δουλειά τοῦ πρωθυπουργοῦ εἶναι νά καθορίζει τή γενική πολιτική τῆς χώρας καί νά παρακολουθεῖ τούς ἄλλους ὑπουργούς στό ἔργο τους. Ὑπάρχουν ὑπουργοί γιά τά οἰκονομικά τοῦ κράτους, γιά τό ἐμπόριο, τή βιομηχανία, γιά τήν ἐξωτερική πολιτική, γιά τή δικαιοσύνη, γιά τό στρατό καί τό στόλο καί γι' ἄλλα ζητήματα. Ἡ πρώτη δουλειά κάθε ὑπουργοῦ εἶναι νά προετοιμάζει τά νομοσχέδια πού θά ψηφίσει ἡ βουλή. Ἄμα αὐτά ψηφιστοῦν, ἀρχίζει τότε ἄλλη δουλειά τοῦ ὑπουργοῦ. Νά πραγματοποιήσει ὅσα γράφει μέσα ὁ νόμος, ὅτι πρέπει νά γίνουν. Ἄς πάρουμε γιά παράδειγμα τόν ὑπουργό τῆς Παιδείας. Αὐτός παρουσιάζει στή βουλή ἕνα νόμο, πού λέει ὅτι πρέπει νά γίνουν καινούριες τεχνικές σχολές. Ἄφου δημοσιευτεῖ ὁ νόμος στήν «Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως», πρέπει νά καθοριστοῦν οἱ λεπτομέρειες. Πού θά γίνουν τά σχολεία, τί μαθήματα θά διδασχοῦν, ποιοί θά τά διδάξουν. Ὅλα αὐτά κανονίζονται μέ τά λεγόμενα διατάγματα. Αὐτά τά ὑπογράφει ὁ ὑπουργός καί ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους, γι' αὐτό τά λένε καί προεδρικά διατάγματα. Περιέχουν μέσα ὅλες τίς λεπτομέρειες πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά νά εφαρμοστεῖ σωστά ἕνας νόμος.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε ἀκόμα ἀπορίες καί ἤθελε νά μάθει ποίος εἶναι ὁ σπουδαιότερος ἀπ' ὅλους τούς ὑπουργούς. Ἄλλά καί σ' αὐτήν τήν ἀπορία ἀπάντησε ὁ δάσκαλός του :

— Ὁ πιό σπουδαῖος εἶναι ὁ πρωθυπουργός. Γιατί αὐτός ἀντιπροσωπεύει τήν κυβέρνηση. Καί ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους αὐτόν συμβουλευέται γιά ὅλα τά ζητήματα. Μήπως ἔχετε ἀκούσει γιά τό Σύνταγμα ;

Βέβαια, φώναξαν τά δύο παιδιά μαζί.

— Βλέπω μέ χαρά ὅτι ξέρετε ἕνα σωρό πράματα, παρατήρησε ὁ κύριος Χαρίδημος. Λοιπόν τό Σύνταγμα, δηλαδή ὁ πιό σπου-

δαίος νόμος τοῦ κράτους, ὀρίζει ὅτι ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους εἶναι ἀνεύθυνος, δηλαδή δέν ἔχει εὐθύνη γιά τίς πράξεις του, τίς ἀποφάσεις ἢ τούς λόγους του. Τήν εὐθύνη τήν ἔχουν ὁ πρωθυπουργός καί οἱ ὑπουργοί. Αὐτό ἔχει τό λόγο του. Ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους πρέπει νά στέκεται πάνω ἀπ' ὅλους καί, ἂν γίνει κάτι στραβό, θά δικαστοῦν οἱ ὑπουργοί ἢ ὁ λαός δέ θά τούς ψηφίσει στίς ἐρχόμενες ἐκλογές. Γι' αὐτό, κάτω ἀπό κάθε ὑπογραφή τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους μπαίνει ἡ ὑπογραφή τοῦ ἀρμόδιου ὑπουργοῦ ἢ ὅλων μαζί τῶν ὑπουργῶν, πού ἀποτελοῦν τό ὑπουργικό συμβούλιο. Ἄν τυχόν λείπουν οἱ ὑπογραφές αὐτές, τότε τό ἔγγραφο, εἴτε νόμος εἶναι εἴτε διάταγμα θά εἶναι ἄκυρο.

Ἡ ὥρα ὅμως εἶχε περάσει καί τά παιδιά πλησίαζαν στό σπίτι τους. Ἀποχαιρέτησαν τό δάσκαλό τους καί τόν εὐχαρίστησαν γιά τά τόσα πράγματα πού τούς εἶχε μάθει σήμερα. Χαρούμενο πῆγε τό καθένα νά καθίσει στό τραπέζι μέ τούς δικούς του καί νά διηγηθεῖ στούς γονεῖς καί τ' ἀδέρφια του τίς νέες ἐντυπώσεις ἀπό τή σημερινή γιορτή, γιά τ' ἀγωνίσματα, γιά τό αὐτοκίνητο τοῦ ὑπουργοῦ, γιά τούς λόγους πού ἄκουσαν καί γιά ὅλα τ' ἄλλα.

‘Ο κύριος τμηματάρχης

ήμερα τό σχολείο ήταν κλειστό. Είναι οί διακοπές τών Χριστουγέννων καί ό Γιαννάκης είχε τό πρωί ἐλεύθερο. ‘Ο πατέρας του λοιπόν τοῦ ὑποσχέθηκε νά τόν πάρει μαζί του σέ διάφορες δουλειές καί μετά θά πήγαιναν νά δοῦν Μίκυ μάους στόν κινηματογράφο.

‘Ο Γιαννάκης ντύθηκε καί χτενίστηκε προσεκτικά, βρῆκε τόν πατέρα του στήν πόρτα καί μαζί ξεκίνησαν γιά τήν ‘Ομόνοια. ‘Ο κύριος Κώστας πήγαινε στό ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, γιατί τοῦ χρειαζόταν νά πάρει κάποιο ἐπίσημο χαρτί γιά μιά δουλειά του.

‘Ο Γιαννάκης, πού δέν είχε ξαναπάει ποτέ σέ ὑπουργεῖο, ἤθελε νά δεῖ τί πράμα ἦταν αὐτό καί κοίταζε γύρω του μέ περιέργεια. Πολύς κόσμος μπαινόβγαινε ἀπό τή μεγάλη πόρτα τοῦ ‘Υπουργείου. ‘Ο πατέρας ρώτησε ἕναν κλητήρα στήν πόρτα, πού εἶναι τό Γραφεῖο Ποινικοῦ Μητρώου· κι ἐκεῖνος τοῦ ἐξήγησε μέ προθυμία. “Ὄσπου νά φτάσουν στό γραφεῖο πού ζήτησαν, ὁ Γιαννάκης ἔκανε ἕνα σωρό ἐρωτήσεις. ”Ἦθελε νά μάθει ποιός ἦταν ἐκεῖνος στήν εἴσοδο, πού τούς εἶχε δώσει τίς πληροφορίες.

— Αὐτός, Γιαννάκη μου, ἔχει γιά δουλειά του νά δίνει τίς πληροφορίες στόν κόσμο τήν ἡμέρα πού δέχεται τό ‘Υπουργεῖο τούς πολίτες.

— Μά δέν μπορεῖ κανένας νά ἔρχεται κάθε μέρα στό ὑπουργεῖο;

— Ὁχι, παιδί μου, ἀπάντησε ὁ πατέρας του. Τά δημόσια γραφεῖα ἔχουν μόνο ὀρισμένες μέρες καί ὥρες πού δέχονται τόν κόσμο. Τίς ἄλλες ὥρες οἱ ὑπάλληλοι πρέπει νά ἐργαστοῦν, γιά νά διεκπεραιώσουν τίς ὑπηρεσίες τους.

Καί τί εἶναι ὄλα αὐτά τά γραφεῖα ἐδῶ γύρω; ρώτησε πάλι ὁ Γιαννάκης.

Τό κάθε ἕνα εἶναι καί γιά κάποια ἄλλη δουλειά, τοῦ ἐξήγησε ὁ πατέρας του. Βλέπεις; Αὐτή ἡ πόρτα γράφει: «Διεύθυνση φυλακῶν». Ἡ ἄλλη: «Διεύθυνση Δικαστικοῦ». Παραπέρα θά δεῖς

άλλες ταμπέλες πού γράφουν διευθύνσεις και τμήματα. Έτσι κάθε ύπουργείο διαιρείται σε υπηρεσίες πού λέγονται διευθύνσεις και έχουν επικεφαλής ένα διευθυντή και οι διευθύνσεις διαιρούνται σε τμήματα με επικεφαλής έναν τμηματάρχη. Κάτω από τους τμηματάρχες υπάρχουν οι γραμματείς και άλλοι κατώτεροι υπάλληλοι. Ο ύπουργός συνεννοείται με τους διευθυντές και αυτοί δίνουν οδηγίες στους παρακάτω υπαλλήλους. Αυτό τό σύστημα ισχύει σ' όλα τά ύπουργεία και τό λένε υπαλληλική ίεραρχία. Πρέπει νά ξέρεις ακόμη, έξακολούθησε ό κύριος Κώστας, ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι αρχίζουν συνήθως από νέοι σε κατώτερους βαθμούς και, με τά χρόνια και ανάλογα με τίς ικανότητες του καθενός, προάγονται και μπορούν νά φτάσουν ως τό βαθμό του διευθυντή. Θυμάσαι πέρυσι πού ή θεία σου ή Σοφία πήρε προαγωγή και έγινε γραμματέας α', από γραμματέας β' πού ήταν;

— Ναι, τό θυμάμαι, είπε ό Γιαννάκης, μά από τότε ήθελα νά ρωτήσω: ποιός αποφασίζει για κάθε υπάλληλο αν θά προαχθεί ή όχι;

— Όπως στό σχολείο της Καλλιόπης, όταν τελειώσει τό σχολικό έτος, αποφασίζει ό σύλλογος των καθηγητών ποιοί μαθητές θά προβιβαστούν και ποιοί θά μείνουν στην ίδια τάξη, έτσι και τίς δημόσιες υπηρεσίες υπάρχουν υπηρεσιακά συμβούλια, πού κρίνουν τόν κάθε υπάλληλο, είπε ό κύριος Κώστας.

Με τή συζήτηση αυτή είχαν φθάσει στό γραφείο πού ζητούσαν. Ο πατέρας του Γιαννάκη, ζήτησε τόν αρμόδιο τμηματάρχη και του έξήγησε τί ήθελε. Έκείνος τόν έστειλε σ' έναν άλλον υπάλληλο, πού του έδωσε νά συμπληρώσει μία αίτηση και του είπε ν' αγοράσει από τό διπλανό γραφείο ένα χαρτόσημο και νά τό κολλήσει πάνω στην αίτηση. Ξυτερα' είπε στον κύριο Κώστα νά πάει σε πέντε ήμέρες νά πάρει τό χαρτί πού ζητούσε. Θά ήταν έτοιμο.

Ο κύριος Κώστας ευχαρίστησε τόν υπάλληλο πού τόν έξυπηρέτησε και παίρνοντας τό Γιαννάκη από τό χέρι έφυγε από τό Ύπουργείο. Στο δρόμο συζητούσαν για τίς έντυπώσεις τους.

— Ευτυχώς πού τελειώσαμε γρήγορα, είπε ό κύριος Κώστας. Ο υπάλληλος αυτός φαινόταν νά ξέρει καλά τή δουλειά του. "Όταν κάθε υπάλληλος έχει μία όρισμένη δουλειά, μπορεί νά τήν τελειώνει γρήγορα και έτσι νά μήν ταλαιπωρείται ούτε ό ίδιος, ούτε νά κου-

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ — ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Διευθυντής α΄

Διευθυντής β΄

Τμηματάρχης α΄

Τμηματάρχης β΄

Εισηγητής

Γραμματέας α΄

Γραμματέας β΄

΄Ακόλουθος

Γραφέας

Δακτυλογράφος

Κλητήρας

ράζεται ο κόσμος πού πάει σ' αυτόν, όταν θέλει νά εξυπηρετηθεί.

Ο Γιαννάκης θέλησε νά μάθει ἄν γίνεται τό ἴδιο καί σ' ἄλλα ὑπουργεῖα.

— Βέβαια τό ἴδιο γίνεται, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του. Τό κράτος ἔχει πολλά προβλήματα καί σκοτοῦρες καί πρέπει νά ἔχει καλή ὀργάνωση γιά νά τά βγάξει πέρα. Ἐδῶ κι ἑκατό χρόνια τό κράτος εἶχε ἀσχολίες του μονάχα τό στρατό, τήν ἀστυνομία, τήν ἐξωτερική πολιτική καί τούς φόρους. Ὅσο ὁμως περνᾶν τά χρόνια, τόσο γυρεύουμε ἀπό τό κράτος ν' ἀσχοληθεῖ μέ ὅλο καί πιά πολλά ζητήματα. Μέ τά σχολεῖα καί τά πανεπιστήμια, μέ τίς ἐπιδημίες καί τά νοσοκομεῖα, μέ τ' αὐτοκίνητα καί τούς σιδηροδρόμους, μέ τούς μισθοῦς τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων καί μέ χίλια δυό ἄλλα θέματα. Γιά νά μπορεῖ νά παρακολουθεῖ ὅλ' αὐτά τά ζητήματα, πρέπει νά δημιουργήσει καί ὑπηρεσίες ὀργανωμένες, καί αὐτές εἶναι τά ὑπουργεῖα. Θυμήσου, Γιαννάκη, ὅταν φτάσουμε στό σπίτι, νά σοῦ πῶ πόσα εἶναι τά ὑπουργεῖα καί ποιό εἶναι τό καθένα.

Καί πραγματικά, μόλις ἔφθασαν, ὁ κύριος Κώστας βρῆκε ἕναν πίνακα τῶν Ὑπουργεῶν καί ἐξήγησε στό Γιαννάκη τί κάνει τό κάθε ἕνα :

1) Τό Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν, πού φροντίζει γιά τή διοίκηση τῆς χώρας, τήν ἐπίβλεψη τῶν Δήμων καί Κοινοτήτων, τή διενέργεια τῶν ἐκλογῶν καί γιά ἄλλα πολλά. Στό Ὑπουργεῖο αὐτό ὑπάγονται ὅλοι οἱ νομάρχες.

2) Ἡ Ἀστυνομία Πόλεων καί ἡ Χωροφυλακή ὑπάγονται στό Ὑπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως.

3) Τό Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν, πού ἀσχολεῖται μέ τίς σχέσεις τῆς Ἑλλάδας μέ τ' ἄλλα κράτη καί μέ τούς διάφορους διεθνεῖς ὀργανισμούς.

4) Τό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Ἀμύνης, πού φροντίζει γιά τό στρατό, τόν πολεμικό στόλο καί τήν πολεμική ἀεροπορία, ὥστε νά εἶναι πάντα ἔτοιμα νά πολεμήσουν, ἄν κανένας ἐχθρός ἐπιτεθεῖ στήν πατρίδα μας.

5) Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας καί Θρησκευμάτων, πού φροντίζει γιά τήν ὀργάνωση τῶν σχολείων σέ ὅλο τό κράτος, γιά τό διορισμό τῶν νηπιαγωγῶν, τῶν δασκάλων καί τῶν καθηγητῶν, γιά ὅλη

τήν εκπαίδευση γενικά, καθώς επίσης και για τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας.

6) Τό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης, πού φροντίζει γιά τήν καλή λειτουργία τῶν δικαστηρίων καί τήν ὀργάνωση τῶν φυλακῶν.

7) Τό Ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν, πού ἡ δουλειά του εἶναι νά εισπράττει τούς φόρους ἀπό τούς πολίτες, καθώς καί νά καθορίζει καί νά πληρώνει τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους.

8) Τό Ὑπουργεῖο Ἀπασχολήσεως, πού κανονίζει τίς σχέσεις τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων μέ τούς ἐργοδότες τους.

9) καί 10) Τά Ὑπουργεῖα Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καί Ἐνεργείας πού φροντίζουν γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐμπορίου, γιά τίς εἰσαγωγές καί ἐξαγωγές τῶν προϊόντων καί γιά τήν ἴδρυση καί τήν ἐπίβλεψη τῶν ἐργοστασίων.

11) Τό Ὑπουργεῖο Μεταφορῶν καί Ἐπικοινωνιῶν, πού ἐπιβλέπει τούς σιδηροδρόμους, τὰ λεωφορεῖα, τὰ αὐτοκίνητα, τήν πολιτική ἀεροπορία καί τίς τηλεπικοινωνίες.

12) Τό Ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, πού φροντίζει γιά τὰ ἰατρεῖα καί νοσοκομεῖα, γιά τήν προστασία τοῦ παιδιοῦ καί τῆς μητέρας, γιά τὰ συσσίτια καί τίς παιδικές ἐξοχές, γιά ὀρισμένα νηπιαγωγεῖα καί τόσα ἄλλα.

13) Τό Ὑπουργεῖο Γεωργίας, πού ἐπιβλέπει τήν καλλιέργεια, φροντίζει νά καταπολεμήσει τίς ἀσθένειες τῶν φυτῶν καί φυλάει τὰ δάση.

14) Τό Ὑπουργεῖο Δημοσίων Ἔργων, πού ἐκτελεῖ μέ ἔξοδα τοῦ κράτους δρόμους, γέφυρες, κτίρια καί ἄλλα ἔργα.

15) Τό Ὑπουργεῖο Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, πού ἐπιβλέπει τούς Ἕλληνες ναυτικούς καί τὰ ἑλληνικά πλοῖα, ὅπου-δήποτε καί ἂν ταξιδεύουν.

16) Παράλληλα ὑπάρχει καί τό Ὑπουργεῖο Συντονισμοῦ καί Προγραμματισμοῦ, πού καταστρώνει τὰ διάφορα οἰκονομικά σχέδια τοῦ κράτους καί συντονίζει τίς ἐνέργειες πού κάνουν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες.

17) Τό Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν, πού φροντίζει γιά τὰ γράμματα, τίς ἐπιστῆμες καί γενικότερα τόν πνευματικό πολιτισμό.

“Ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα

ερπατοῦσαν στό πεζοδρόμιο τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἢ Καλλιόπη, ἡ ἀδελφή τοῦ Γιαννάκη, μαζί μέ τή θεία τῆς τῆ Σοφία, ὅταν ἄκουσαν ἕνα τρομερό θόρυβο πού τίς ἔκαμε νά τρομάξουν. Γύρισαν πρὸς τὸ δρόμο καί εἶδαν ἕνα αὐτοκίνητο νά πέφτει ἀπάνω σ' ἕνα ἄλλο. Τά τζάμια ἔσπασαν καί τά δύο αὐτοκίνητα ἔπαθαν μεγάλες ζημιές. Ὁ κόσμος ἄρχισε νά τρέχει κοντά, νά δεῖ τί συμβαίνει. Ἔτσι καί ἡ Καλλιόπη μέ τή θεία τῆς βρέθηκαν κοντά στό αὐτοκίνητο καί εἶδαν μέ φρίκη τόν ὁδηγὸ νά βογγᾶ ἀπὸ τόν πόνο καί τὸ αἷμα νά τρέχει ἀπὸ τὸ πόδι του.

Ἐκείνη τῆ στιγμή ἔφτασε ὁ ἀστυφύλακας τῆς τροχαίας κινήσεως καί μέ τῆ βοήθεια τῶν ἀνθρώπων πού ἦταν γύρω, ἔβαλαν τόν τραυματία σ' ἕνα ταξί καί τόν ἔστειλαν στό Σταθμὸ Πρώτων Βοηθειῶν. Κατόπιν ὁ ἀστυφύλακας ἔβγαλε ἕνα σημειωματάριο καί ρώτησε ἐκείνους πού ἦταν μπροστά, πὼς ἐγινε ἡ σύγκρουση. Ἐπειδὴ ἡ θεία τῆς Καλλιόπης ἔτυχε νά εἶναι καί ἐκείνη κοντά, ἔγραψε τ' ὄνομά της καί τῆς εἶπε:

—Θά σᾶς καλέσουμε νά ἔρθετε στό Δικαστήριο, νά πείτε τί εἶδατε.

Σιγὰ σιγὰ ὁ κόσμος διαλύθηκε καί ἡ Καλλιόπη μέ τή θεία τῆς γύρισαν στό σπίτι. Ἀλλά ἡ Καλλιόπη εἶχε ἀνησυχίες καί ρωτοῦσε :

— Γιατί, θεία μου, νά σέ πᾶνε στό δικαστήριο ; Ἐσύ δέν ἔκανες τίποτα !

— Μά δέ θά πάω κατηγορούμενη ! εἶπε γελώντας ἡ θεία. Θά πάω μονάχα νά μαρτυρήσω αὐτά πού εἶδα. Ὁ δικαστὴς θ' ἀκούσει ἐμένα, θ' ἀκούσει καί τόν κατηγορούμενο, ἐκείνον δηλαδὴ πού φαίνεται νά φταίει γιὰ τῆ σύγκρουση, καί ὕστερα θά βγάλει τὴν ἀπόφασή του.

— Καί ὁ ἀστυφύλακας γιατί ἦρθε καί ἔγραψε στό μπλόκ του ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη, πού ἦταν ἀπὸ φυσικοῦ της περιεργη.

— Μά αυτή είναι ή δουλειά του, εξήγησε ή θεία. 'Ο αστυφύλακας, χρυσό μου παιδί, είναι ό φρουρός τής τάξεως. Καί προσέχει νά μή γίνεται κανένα κακό καί, όταν γίνει κάτι, πρέπει νά πιάνει εκείνους πού φταίνε καί νά φροντίζει νά τούς πάει στά δικαστήρια. Είδες πού είχε στό γιακά του έναν αριθμό ;

— Ναί, αλήθεια τό παρατήρησα, είπε ή Καλλιόπη.

— "Ε, λοιπόν αυτός ό αριθμός ξεχωρίζει αυτόν τόν αστυφύλακα από τούς άλλους, καί τό T πού είχε στό γιακά του θά πει πώς αυτός είναι ειδικός για νά κανονίζει τήν τάξη στήν τροχαία κίνηση, δηλαδή τών αυτοκινήτων καί τών πεζών.

"Υστερ' από λίγον καιρό ή θεία πήρε ένα χαρτί, πού τό λένε κλήση καί πού τής έλεγε νά παρουσιαστεί όρισμένη μέρα στό δικαστήριο.

Γιά νά ικανοποιήσει τήν περιέργεια τής Καλλιόπης, τής πρότεινε νά τήν πάρει μαζί, για νά δει από κοντά τό δικαστήριο, μιά κι εκείνο τό πρωί δέν είχε σχολείο.

'Η Καλλιόπη, φρόνιμη καί φρεσκοχτενισμένη, κρατώντας από τό χέρι τή θεία της, μπήκε μέ κάποιο φόβο στήν αίθουσα του δικαστηρίου, πού ήταν κιόλας γεμάτη από κόσμο. 'Η θεία της τής εξήγησε ότι όλοι αυτοί δέν ήταν κατηγορούμενοι (δηλαδή άνθρωποι πού είναι πιθανόν νά έχουν κάνει κάποια κακή πράξη καί ήρθαν εκεί για νά δικαστούν), αλλά ήταν καί μηνυτές (δηλαδή εκείνοι πού κατηγορούσαν τούς άλλους ότι τούς είχαν βλάψει καί ζητούσαν από τό δικαστήριο νά τούς τιμωρήσει γι' αυτό) ή τέλος καί μάρτυρες, εκείνοι πού, σάν τή θεία, έτυχε νά είναι μπροστά τήν ώρα πού έγινε ή κακή πράξη. 'Επί πλέον τής είπε, ότι οί αίθουσες τών δικαστηρίων μένουν πάντα ανοιχτές καί μπορεί όποιος θέλει νά παρακολουθήσει μιά δίκη.

'Η Καλλιόπη είχε τήν περιέργεια νά μάθει ποιός θά έλεγε στή θεία της πότε θά έρθει ή σειρά της. 'Η θεία της τής εξήγησε ότι θά φωνάξει τ' όνομά της ό πρόεδρος του Δικαστηρίου.

— Ποιός απ' όλους είναι ό πρόεδρος ;

— Πρόεδρος είναι εκείνος πού κάθεται στή μέση, πάνω στήν έδρα, απέναντί μας. Δεξιά κι άριστερά είναι οί άλλοι δικαστές. Κι οί τρεις μαζί αποτελούν τό δικαστήριο καί βγάζουν τίσ αποφάσεις, πού μπορούν νά στείλουν έναν άνθρωπο στή φυλακή ή νά τόν απαλλάξουν από τήν κατηγορία.

Αίθουσα Δικαστηρίου

— Καί οί ἄλλοι δύο πού κάθονται στήν ἔδρα ; Ποιοί εἶναι ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Ὁ ἕνας ἀριστερά εἶναι ὁ εἰσαγγελέας, πού ἐκ μέρους τοῦ κράτους ζητᾷ νά τιμωρηθοῦν ὅσοι εἶναι ἔνοχοι· καί ὁ ἄλλος δεξιὰ μας εἶναι ὁ γραμματέας, πού κρατάει τά πρακτικά τῆς δίκης, δηλαδή γράφει ὅσα λένε οἱ μάρτυρες, ὁ μηνυτής καί ὁ κατηγορούμενος.

— Ἄ, ὥστε αὐτό εἶναι τό δικαστήριο, πού τό ἄκουγα τόσο συχνά ! εἶπε ἡ Καλλιόπη. Μά αὐτοί πού εἶναι κάτω ἀπό τήν ἔδρα καί μιλοῦν δυνατά, ποιοί εἶναι ;

— Αὐτοί εἶναι οἱ δικηγόροι, παιδί μου, ὅπως ὁ κύριος Ἡλίας ὁ γειτονάς μας. Καί αὐτή τή στιγμή ὁ ἕνας, αὐτός μέ τά γυαλιά ὑπερασπίζεται τόν κατηγορούμενο, δηλαδή προσπαθεῖ νά πείσει τό δικαστήριο ὅτι δέν ἔφταιξε· καί ὁ ἄλλος, μέ τή μεγάλη τσάντα, λέει ὅτι ἔφταιξε καί πρέπει νά τιμωρηθεῖ.

Σέ λίγο, ἐκεῖ πού τά λέγανε, ἄκουσαν τόν πρόεδρο νά φωνάζει δυνατά :

— Σοφία Παπαδάκη !

— Παρούσα ! εἶπε ἀμέσως ἡ θεία καί προχώρησε μέ βῆμα σταθερό πρὸς τήν ἔδρα.

Ἐκεῖ ἀνέβηκε σ' ἕνα μικρό βᾶθρο, πού εἶχε μπροστά τό Εὐαγγέλιο, καί ἀπάντησε στόν πρόεδρο πού τή ρωτοῦσε, πῶς τή λένε, πόσων χρόνων εἶναι καί ποῦ γεννήθηκε. Ὑστερα ἔβαλε τό χέρι της στό Εὐαγγέλιο καί ὀρκίστηκε νά πεῖ ὅλη τήν ἀλήθεια γιά ὅ,τι γνωρίζει γιά τό ἐπεισόδιο, δηλαδή γιά τή σύγκρουση πού εἶδε ἐκείνη τήν ἡμέρα.

Ἀφοῦ ἐξιτόρησε ἡ θεία πῶς ἔγινε ἡ σύγκρουση, ξανακάθισε στή θέση της καί ὁ πρόεδρος φώναξε τά ὀνόματα κι ἄλλων μαρτύρων. Ὑστερα ὁ πρόεδρος ρώτησε τόν ἴδιο τόν κατηγορούμενο τί ἔχει νά πεῖ αὐτός.

Ὁ κατηγορούμενος εἶπε πῶς ἔγινε τό ἐπεισόδιο, δηλαδή ἔκανε τήν ἀπολογία του. Καί κατόπι μίλησε ὁ εἰσαγγελέας καί ὕστερα οἱ δικηγόροι. Τελικά τό δικαστήριο, δηλαδή κι οἱ τρεῖς δικαστές, βγήκαν ἀπό τήν αἴθουσα γιά λίγα λεπτά, γιά νά συζητήσουν μεταξύ τους τί ἀπόφαση θά πάρουν. Κι ὅταν ξαναγύρισαν, ὁ πρόεδρος εἶπε ὅτι ὁ κατηγορούμενος καταδικάζεται σέ φυλάκιση.

Ὅλα εἶχαν γίνει τόσο γρήγορα, ὥστε ἡ Καλλιόπη δέν εἶχε

ακόμη καταλάβει πότε άρχισε ή δίκη και πότε είχε κιόλας τελειώσει.

Σκέφτηκε τί θά πει τήν άλλη μέρα στίς συμμαθήτριάς της, πού δέν είχαν δεϊ ποτέ τους δικαστήριο, και πώς θά τούς έκανε τή σπουδαία.

Ή θεία πήρε τήν Καλλιόπη και βγήκαν έξω από τό δικαστήριο. Καθώς έβγαιναν, συνάντησαν τόν κύριο Ήλία, τό γείτονά τους τό δικηγόρο, και ή Καλλιόπη βρήκε τήν ευκαιρία νά τόν ρωτήσει για μερικές άπορίες της, πού δέν μπορούσε νά τίς λύσει ή θεία.

—Ύπάρχουν κι άλλα δικαστήρια εκτός άπ' αυτό πού είμαστε τώρα, κύριε Ήλία ;

—Βέβαια, παιδί μου, υπάρχουν. Αυτό πού είδατε τώρα ήταν τό πλημμελειοδικείο, πού άλλοτε έχει τρεις δικαστές και άλλοτε ένα μόνο, τόν πρόεδρο. Ύπάρχουν όμως και άλλα δικαστήρια, όπως είναι τό πταισματοδικείο, όπου δικάζονται όσοι έχουν κάνει ελαφρά παραπτώματα, π.χ. ένας φώναξε τό μεσημέρι ή τή νύχτα ή είχε βάλει δυνατά τό ραδιόφωνο και δέν άφηνε τούς γείτονες νά κοιμηθούν, μιά γυναίκα πού πέταξε τά σκουπίδια της στό δρόμο αντί νά τά δώσει στό σκουπιδιάρη ή πού τίναζε τά χαλιά σέ ώρα πού δέν επιτρέπεται κτλ.

Ή Καλλιόπη, πού είχε άκουστά νά λένε : «Θά σέ πάω στό πταίσμα», ευχαριστήθηκε πού κατάλαβε τώρα τή σημασία αυτής τής φράσεως.

—Άλλά υπάρχουν και άλλα δικαστήρια, πρόσθεσε ό κύριος Ήλίας. Ύπάρχουν τά κακουργοδικεία, πού δικάζουν τά βαριά αδίκηματα, όπως είναι ό φόνος, ή διάρρηξη, ή ληστεία και άλλα, πού τιμωρούνται μέ πολλά χρόνια φυλακή, ακόμα και μέ θάνατο. Έκει δικάζουν όχι μονάχα οί δικαστές, αλλά και οί ένορκοι, πού είναι πολίτες, άντρες και γυναίκες, τής πόλεως και κληρώνονται έπίτηδες γι' αυτήν τή δουλειά κι είναι ύποχρεωμένοι νά παρέχουν αυτήν τήν υπηρεσία στην πολιτεία. Οί ένορκοι κρίνουν αν είναι ένοχος ή όχι ό κατηγορούμενος και οί τακτικοί δικαστές λένε τήν τιμωρία, πού του άξιζει σύμφωνα μέ τό νόμο.

—Άλήθεια, θυμάμαι πέρυσι, φώναξε ή Καλλιόπη, πού ό θεϊος Χαρίλαος ό φαρμακοποιός είχε κληρωθεί ένορκος, τό βράδυ πού γύρισε έλεγε στό φαρμακείο τί είχε συμβει στό δικαστήριο. "Έγραψαν μάλιστα οί έφημερίδες δύο φορές για κείνη τή δίκη και έβαλαν και τίς φωτογραφίες των ένόρκων!

Στό καφενεῖο τῆς στοᾶς

Καλλιόπη καί ἡ θεία τῆς εἶχαν καθίσει σ' ἓνα καφενεῖο μέσα σέ μιά στοά κοντά στό δικαστήριο καί μαζί τους κάθισε καί ὁ κύριος Ἡλίας, ὁ δικηγόρος καί γείτονάς τους. Ἐκεῖ πού τὰ ἔλεγαν, βλέπουν νά τούς πλησιάζει ἡ κυρία Βασιλική, μιά γειτόνισσά τους. Ἄφου χαιρετήθηκαν, τῆ ρώτησαν :

— Πῶς ἀπ' ἐδῶ :

— Ἔχω μπελάδες μέ τῆ σπιτονοικοκυρά μου, πού θέλει νά μου κάνει ἔξωση ἀπό τό σπίτι ὅπου κάθομαι τόσα χρόνια ! εἶπε ἡ κυρία Βασιλική.

«Σέ ποιό ἀπ' ὅλα τὰ δικαστήρια, πού μου εἶπε ὁ κύριος Ἡλίας, θά πάει ἄραγε ἡ κυρία Βασιλική; σκέφθηκε ἡ Καλλιόπη. «Στό πλημμελειοδικεῖο μήπως;» Παίδευε τό κεφάλι τῆς, μά δέν μπορούσε νά τό βρεῖ. Στό τέλος δέν κρατήθηκε καί ρώτησε τόν κύριο Ἡλία .

— Σέ κανένα ἀπό τὰ ποινικά δικαστήρια, ἀπάντησε ἐκεῖνος σοβαρά. Ἐκεῖνα εἶναι γιά νά τιμωροῦν ὅσους ἔκαναν ἀξιοποινες πράξεις. Ὑπάρχουν ὅμως καί ἄλλα δικαστήρια, ὅπου καταφεύγουν ὅσοι ἔχουν χρηματικές ἢ οἰκογενειακές διαφορές μεταξύ τους καί δέν μποροῦν νά τίς λύσουν φιλικά. Τά δικαστήρια αὐτά λέγονται πολιτικά.

— Τί διαφορές μπορεί νά εἶναι αὐτές, κύριε Ἡλίας; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Μπορεῖ νά εἶναι ἀπό νοίκια ἢ ἀπό δάνεια, εἴτε ἀπό ἀγορές οἰκοπέδων, σπιτιῶν ἢ ἐμπορευμάτων. Ἀνάλογα, ἂν εἶναι ἡ διαφορά μικρή ἢ μεγάλη, εἶναι καί τὰ δικαστήρια. Οἱ μικρές διαφορές δικάζονται στό εἰρηνοδικεῖο, δηλαδή ἀπό ἓνα δικαστή. Οἱ μεγαλύτερες δικάζονται στό πρωτοδικεῖο, δηλαδή ἀπό τρεῖς δικαστές. Κάποτε δικάζονται μόνο ἀπό τόν πρόεδρο τῶν πρωτοδικῶν.

— Ὁ ξάδελφός μου ὁ Κώστας, πού εἶχε νά παίρνει μισθούς ἀπό τήν ἐταιρεία ὅπου δούλευε, θά πάει καί αὐτός στά πολιτικά δικαστήρια; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

1. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άρειος Πάγος	Εισαγγελέας Άρειου Πάγου
Έφετηά	Εισαγγελείς Έφετῶν
Πρωτοδικεά	Εισαγγελείς Πλημμελειοδικῶν
	Πρόεδροι Πρωτοδικῶν
	Είρηνοδικεά

2. ΠΟΙΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Κακοργολικεά
Πλημμελειοδικεά Τριμελή
Πλημμελειοδικεά Μονομελή
Πταιματοδικεά

3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Συμβούλιο Έπικρατείας
Φορολογικά Δικαστήρια

— Φυσικά, εξήγησε ο κύριος Ήλιος.

— Όταν όμως κάποιος χάσει την υπόθεσή του στο πρωτοδικείο, τί γίνεται; ρώτησε ξανά η Καλλιόπη.

— Μπορεί να πάει και σε ανώτερο δικαστήριο, με την ελπίδα πως αυτό θα του δώσει τό δικίο του, είπε ο δικηγόρος. Τό ανώτερο δικαστήριο λέγεται έφετείο και άποτελείται από πέντε δικαστές. Όποιαδήποτε κι άν είναι ή άπόφασή του, είναι τελειωτική. Κι εκείνος πού έχασε πρέπει να πληρώσει όχι μόνο τό χρέος του, αλλά και τά έξοδα τής δίκης.

— Άν όμως δέν τά πληρώσει, τί γίνεται; ήθελε πάλι να μάθει ή Καλλιόπη.

— Υπάρχουν τρόποι και ειδικά όργανα (όπως οί δικαστικοί επιμελητές), πού τόν αναγκάζουν να συμμορφωθεί με τήν άπόφαση του δικαστηρίου, όταν δέ συμμορφώνεται μόνος του.

Με τήν κουβέντα είχε περάσει ή ώρα και ό κύριος Ήλιος πήρε τήν Καλλιόπη και τή θεία της και προχώρησαν προς τό Σύνταγμα. Ξαφνικά ό κύριος Ήλιος σταμάτησε και τούς έδειξε ένα ώραίο κτίριο στο άπέναντι πεζοδρόμιο.

— Αυτό, τούς είπε, είναι ό Άρειος Πάγος, δηλαδή τό ανώτατο δικαστήριο τής χώρας, όπου μπορούν να καταφεύγουν όσοι πιστεύουν ότι ή δίκη τους δέν έγινε σύμφωνα με τό νόμο. Ό Άρειος Πάγος είναι ένας για όλη τή χώρα. Τά έφετεία είναι λίγα και λειτουργούν στις πιό μεγάλες πόλεις τής Έλλάδας, ενώ τά πρωτοδικεία είναι πολλά; σέ κάθε σχεδόν πόλη τής Έλλάδας από ένα. Όσο για ειρηνοδικεία, υπάρχουν και στις κωμοπόλεις, άκόμα και σέ χωριά.

— Γιατί τόν λένε Άρειο Πάγο; ρώτησε με τή σειρά της ή θεία τής Καλλιόπης, πού και αυτή είχε τίς περιέργειές της.

Ό κύριος Ήλιος τούς είπε πως ό Άρειος Πάγος είναι ό βράχος κοντά στην Άκρόπολη, όπου οί άρχαίοι Άθηναίοι είχαν τό δικαστήριό τους. Έκεί βρήκε τούς δικαστές και τούς Άθηναίους πολίτες ό Άπόστολος Παύλος, όταν ήρθε στην Άθήνα, και τούς μίλησε για τή νέα θρησκεία, τό χριστιανισμό. Τό νέο έλληνικό κράτος όνόμασε τό ανώτατο δικαστήριο τής χώρας Άρειο Πάγο, σέ ανάμνηση του άρχαίου άθηναϊκού δικαστηρίου.

‘Ο δικαστής του λέγεται ἀρεοπαγίτης ἐνῶ στ’ ἄλλα δικαστήρια τὰ μέλη λέγονται ἐφέτες καί πρωτοδίκες.

‘Η Καλλιόπη, πού μέχρι τότε εἶχε ἀκουστά μόνο γιά τόν ἀρχαῖο Ἄρειο Πάγο κοντά στήν Ἀκρόπολη καί γιά τόν Ἅγιο Διόνυσιο τόν Ἄρεοπαγίτη, εὐχαριστήθηκε σάν ἔμαθε πόσα εἶναι καί πῶς λειτουργοῦν τά δικαστήρια.

Δέ θέλησε ὅμως νά ἀφήσει ἤσυχο τόν κ. Ἥλια καί πρὶν χωριστοῦν τόν ρώτησε στά γρήγορα: «Τί εἶναι τό Συμβούλιο Ἐπικρατείας ;»

‘Ο κύριος Ἥλιος ἔδωσε καί σ’ αὐτό μέ ὑπομονή τήν ἀπάντηση: Τῆς ἐξήγησε ὅτι υπάρχουν καί ἄλλα δικαστήρια ἐκτός ἀπό τά πολιτικά καί τά ποινικά. Αὐτά εἶναι τά διοικητικά δικαστήρια, ὅπου καταφεύγει ὁ πολίτης πού νομίζει πῶς ἀδικήθηκε ἀπό τό κράτος. (Τά πιό πολλά εἶναι τά φορολογικά πού λύνουν τίς διαφορές πού ἔχει ὁ φορολογούμενος πολίτης μέ τόν οικονομικό ἔφορο). Στήν κορυφή τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων εἶναι τό Συμβούλιο Ἐπικρατείας, ισότιμο μέ τόν Ἄρειο Πάγο, ὅπου ἓνας ἀδικημένος πολίτης μπορεῖ νά ζητήσῃ ἀκόμη καί νά ἀκυρωθεῖ μιὰ πράξη ἑνός ὑπουργοῦ (ἂν εἶναι παράνομη).

Τῆς Καλλιόπης δέν τῆς φάνηκε παράξενο αὐτό, ἰδίως ὅταν ἔμαθε ὅτι τό Συμβούλιο Ἐπικρατείας στεγάζεται στά Παλαιά Ἀνάκτορα, στό ἴδιο δηλ. κτίριο ὅπου εἶναι καί ἡ βουλή καί ὁ πρωθυπουργός τῆς χώρας.

“Ένα καλοκαίρι στόν Παρνασσό

ταν τελείωσαν οι εξετάσεις και τα παιδιά πέρασαν με καλούς βαθμούς, ο πατέρας τους τα έστειλε μαζί με τη μητέρα τους σ' ένα χωριό του Παρνασσού, για να περάσουν εκεί τους δυό ζεστούς μήνες του καλοκαιριού. “Ετσι ο Γιαννάκης με την Καλλιόπη βρέθηκαν ξαφνικά σ' ένα περιβάλλον έντελως αλλιώτικο από την Αθήνα, όπου είχαν συνηθίσει να ζούν.

Στήν αρχή αυτό τους παραξένεψε και δέν τους άρεσε πολύ. Σύντομα όμως συνηθισαν στή ζωή του χωριού και, πρίν περάσουν πολλές ημέρες είχαν γίνει και αυτά σάν τ' άλλα παιδιά, μαύρα από τόν ήλιο και τά τρεχάματα στό δάσος και τά χωράφια, διαρκώς πεινασμένα από τόν καθαρό άερα του βουνού, ζωηρά και χαρούμενα μέ τίς καινούριες συντροφίες πού είχαν δημιουργήσει. Άχωριστοι ιδίως είχαν γίνει ό Γιαννάκης μ' ένα παιδί του χωριού, τόν Άγησίλαο, συνομήλικό του, πού πήγαινε στήν ίδια τάξη. Γεννημένος όμως και μεγαλωμένος στό χωριό, ήξερε ένα σωρό πράματα και δουλειές πού ό Γιαννάκης ούτε καν τίς είχε φανταστεί, πρίν φτάσει εκεί επάνω εκείνο τό καλοκαίρι.

Μαζί μέ τόν Άγησίλαο λοιπόν, τό πρωινό, ό Γιαννάκης άνέβαινε τήν άνηφοριά πάνω από τό χωριό. Πήγαιναν να κόψουν καλάμια, για να κάνουν τόξα και βέλη. Όταν όμως βρέθηκαν στήν κοιλάδα, συνάντησαν κομιά δεκαριά κατοίκους του χωριού πού δουλευαν όλοι μαζί μέ κασμάδες και φτυάρια, ενώ κοντά τους δυό άλλοι ξένοι μετρούσαν τή γή και έβαζαν κάθε τόσο μερικούς μικρούς πασσάλους.

Τό θέαμα παρουσίαζε άρκετό ένδιαφέρον και οι δυό φίλοι ξεχασαν άμέσως τά καλάμια και τά τόξα και κάθισαν εκεί, να παρακολουθήσουν τους άνθρώπους στή δουλειά τους. Ούτε ό Γιαννάκης, ούτε ό Άγησίλαος ήξεραν τί έκαναν, αλλά τους φαινόταν πολύ ένδιαφέρον αυτό πού έβλεπαν.

Σέ λίγο ό ένας από τούς δυό ανθρώπους, πού τοποθετοῦσαν τούς πασσάλους, πρόσεξε τά δυό παιδιά καί τά φώναξε κοντά του. "Όταν άκουσε ότι ό Γιαννάκης ήταν από τήν 'Αθήνα, γέλασε λίγο καί τόν χάρειψε στό κεφάλι.

—Νά μιά δουλειά πού όπωσδήποτε δέν τήν ξέρετε στήν 'Αθήνα, εἶπε :

—Μά πώς δέν τήν ξέρουμε ! διαμαρτυρήθηκε ό Γιαννάκης. Καί στήν 'Αθήνα οί εργάτες συχνά σκάβουν στούς δρόμους ἤ στά οικόπεδα.

— Δέν εἶναι τό ἴδιο, άπάντησε ό άνθρωπος μέ τούς πασσάλους. 'Εδῶ εμεῖς όλοι πού σκάβουμε δέν εἴμαστε εργάτες πού δουλεύουμε γιά νά πληρωθοῦμε. Εἴμαστε οί κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, κτηματίες οί περισσότεροι, καί τά παιδιά μας. Καί δέ δουλεύουμε γιά χρήματα. Μέ τήν προσωπική μας αὐτή εργασία φτιάχνουμε διάφορα ἔργα γιά τό χωριό μας. Σήμερα αὐτό πού βλέπετε εἶναι ένας δρόμος πού θά ὀδηγεῖ πρὸς τήν πηγή. "Όλοι οί άντρες τοῦ χωριοῦ δουλεύουν μέ τή σειρά γιά νά γίνει ό δρόμος αὐτός. Εἶναι αὐτό πού λέγουμε «Κοινοτικά ἔργα». 'Η Κοινότητα δέν ἔχει χρήματα γιά νά πληρώνει εργάτες γιά τή δουλειά αὐτή, αλλά, ἐπειδή τό ἔργο θά ὀφελῆσει ὅλους τούς κατοίκους, δουλεύουν αὐτοί γιά νά τελειώσει.

—Τί εἶναι πάλι αὐτή ἡ Κοινότητα ; θέλησε νά μάθει ό Γιαννάκης.

'Εδῶ ὅμως ό 'Αγιοσίλαος ήταν πιό σοφός καί άμέσως τοῦ ἐξήγησε :

—Κάθε χωριό ἀποτελεῖ καί μιά Κοινότητα καί κάθε τέσσερα χρόνια γίνονται ἐκλογές καί οί χωριανοί ἐκλέγουν τό Κοινοτικό Συμβούλιο καί τόν πρόεδρο τῆς Κοινότητας. Αὐτός φροντίζει γιά τήν καθαριότητα, γιά τούς δρόμους, τό φωτισμό, τά νεκροταφεῖα, τήν ἐγγραφή τῶν κατοίκων σέ εἰδικά βιβλία, πού λέγονται μητρώα ἢ δημοτολόγια, καί γενικά γιά κάθε ὑπόθεση πού ἀφορᾶ τό χωριό. 'Η Κοινότητα εἰσπράττει λεπτὰ ἀπό φόρους γιά νά ἐκτελεῖ τό σκοπό της καί, όταν δέν ἔχει λεπτὰ, ζητάει ἀπό τούς χωριανούς νά προσφέρουν τήν εργασία τους δωρεάν. Ἀργότερα, όταν θά ἔχει τελειώσει αὐτό, ἡ Κοινότητα θά κάνει κάποιο ἄλλο ἔργο, ἀναδάσωση ἢ κατασκευή μῆδς πλατείας. Καί πάλι ο' αὐτό θά ἐργαστοῦν καί θά βοηθήσουν οί κάτοικοι. Μ' αὐτόν τόν τρόπο όλοι οί κάτοικοι δουλεύουν γιά τό κοινό του τόπου τους.

’Αλλά ό Γιαννάκης είχε μιά άπορία.

— Καλά όλ’ αυτά, είπε. ’Αλλά άν ένας είναι τεμπέλης και δέ θέλει νά δουλέψει, τότε τί γίνεται ;

— Για όλ’ αυτά προβλέπει ό νόμος, άπάντησε ό συνομιλητής του Γιαννάκη. Γιατί βέβαια ύπάρχει νόμος πού κανονίζει όλα αυτά τά πράματα, ώστε όλοι νά προσφέρουν τό ίδιο και νά μή γίνονται άδικίες.

— Στήν ’Αθήνα όμως δέ γίνονται τέτοια πράματα, είπε ό Γιαννάκης. ’Ο μπαμπάς μου δέν πήγε ποτέ σέ τέτοιες δουλειές, ούτε του ζήτησαν ποτέ τίποτα τέτοιο.

Γυρίζοντας άργότερα στό χωριό, βρήκαν τόν πρόεδρο τής Κοινότητας, πού ήταν θεϊος του ’Αγησίλαου. ’Όταν είδε τά δυό παιδιά, τά φώναξε κοντά του και περπάτησαν μαζί ως τήν πλατεία.

Σέ μιά στιγμή ό ’Αγησίλαος θυμήθηκε τή συζήτηση πού είχε μέ τό Γιαννάκη πρωτύτερα και ρώτησε τόν πρόεδρο :

— Θεϊε, δέν ύπάρχει στήν ’Αθήνα κοινότητα και δέ δουλεύουν οί κάτοικοι για τήν πόλη τους ;

— ’Εδω στά χωριά ύπάρχει ή κοινότητα. Καί, επειδή δέν έχω εισοδήματα, χρειάζεται περισσότερο τή βοήθεια τών κατοίκων της μέ τήν προσωπική τους εργασία. Στήν ’Αθήνα και τίς άλλες μεγάλες πόλεις ύπάρχουν οί δῆμοι. Αύτοί εισπράττουν φόρους και πληρώνουν ειδικά ανθρώπους για νά κάνουν τίς διάφορες δουλειές. ’Υστερα δέν πρέπει νά ξεχνάμε ότι στίς πόλεις οί περισσότεροι άνθρωποι δουλεύουν όλες τίς ήμέρες του χρόνου τίς πιό πολλές ώρες και δέν τούς περισσεύει καιρός, για νά προσφέρουν προσωπική εργασία. Πληρώνουν όμως φόρους, για νά μαζεύονται τά σκουπίδια, για νά έχουν φώτα οί δρόμοι, για νά ύπάρχει ασφαλτος, για νά ύπάρχουν αγορές και για τόσα άλλα. ’Αλλά και στή μιά και στήν άλλη περίπτωση ή υπόθεση είναι πολύ σοβαρή και οί πολίτες πρέπει νά τήν προσέχουν. Γιατί οί δῆμοι στίς μεγάλες πόλεις και οί κοινότητες στά χωριά δίνουν εύκαιρία νά εφαρμοστεϊ αυτό πού λέμε αυτοδιοίκηση. Καί ή αυτοδιοίκηση, άν λειτουργεί κανονικά και σωστά, μαθαίνει τόν άνθρωπο νά είναι καλός πολίτης. Γιατί, όταν ενδιαφέρεσαι για τά ζητήματα του χωριού σου, θ’ αρχίσεις σιγά σιγά νά ενδιαφέρεσαι και για τά κοινά ζητήματα.

Έργα κοινής ωφέλειας

“Όταν ο Γιαννάκης πήγε τό μεσημέρι στό σπίτι όπου έμενε, βρήκε ένα μεγάλο γράμμα από τό φίλο του τόν Περικλή, πού είχε πάει εκείνες τίς ημέρες μέ τούς δικούς του στην Τρίπολη.

‘Ανάμεσα στ’ άλλα ο Περικλής έγραφε πώς πήγε μέ τόν πατέρα του για μία επίσκεψη στό νομάρχη ‘Αρκαδίας.

«Καί νά δεις Γιαννάκη, έγραφε ο Περικλής, πού ο νομάρχης ήταν σ’ ένα μεγάλο κτίριο μέ πολλούς υπαλλήλους. ‘Ο πατέρας μου εξήγησε πώς είναι σαν μικρός ύπουργός και μου είπε ότι ή χώρα μας, εκτός πού διαιρείται σέ ύπηρεσίες οργανωμένες σέ κλάδους, είναι χωρισμένη και σέ περιοχές πού λέγονται νομοί».

Του Γιαννάκη άμέσως του γεννήθηκε ή περιέργεια νά μάθει περισσότερα για τούς νομάρχες και τό βράδυ, μαζί μέ τόν καινούριο φίλο του, τόν ‘Αγησίλαο, πήγαν στό καφενείο όπου καθόταν ο πρόεδρος της Κοινότητας και άμέσως μπόρεσαν νά ικανοποιήσουν τίς άπορίες τους.

— Οί νομάρχες υπάρχουν επειδή κάθε περιοχή έχει ένα σωρό ζητήματα δικά της, πού πρέπει νά λυθούν επί τόπου, τούς είπε ο πρόεδρος. Γ’ αυτό στην πρωτεύουσα κάθε νομού υπάρχει ο νομάρχης πού εκπροσωπεί την κυβέρνηση κι επιβλέπει όλες τίς κρατικές ύπηρεσίες του νομού, καθώς τούς δήμους και τίς κοινότητες. Στην ίδια πρωτεύουσα του νομού υπάρχουν και οί άνώτεροι υπάλληλοι των άλλων ύπουργείων, όπως είναι ο νομογεωπόνος για τό ‘Υπουργείο Γεωργίας, ο νομιάτρος για τό ‘Υπουργείο Κοινωνικών ‘Υπηρεσιών, ο νομομηχανικός και άλλοι.

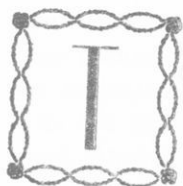
— ‘Εγώ έμαθα στή Γεωγραφία ότι στην ‘Ελλάδα έχουμε 52 νομούς. “Ωστε λοιπόν θά υπάρχουν και 52 νομάρχες; ρώτησε ο Γιαννάκης.

— Πολύ σωστά, άπάντησε ο κύριος πρόεδρος. Για κάθε νομό υπάρχει κι ένας νομάρχης. Σέ όρισμένες περιοχές οί νομοί χωρίζονται σέ διαμερίσματα και κάθε διαμέρισμα τό διοικεί ένας νομάρχης.

— Εύχαριστούμε, κύριε πρόεδρε! είπαν τά παιδιά κι έφυγαν.

Παρακολουθώντας τήν παρέλαση

Τήν ημέρα εκείνη ὁ Γιαννάκης ξύπνησε μέ τήν ἀνατολή τοῦ ἡλίου, τήν ὥρα πού ἐπεφταν τά κανόνια ἀπό τό Λυκαβηττό. Ἦταν ἡ 25η Μαρτίου, ἡ ἡμέρα τῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς, καί οἱ δρόμοι, τά σπίτια καί τά λεωφορεῖα ἦταν ὅλα στολισμένα μέ γαλανόλευκες σημαῖες. Ἄνυπόμονος ὁ Γιαννάκης, περίμενε νά ξυπνήσει ὁ πατέρας του, γιατί τοῦ εἶχε ὑποσχεθεῖ ὅτι, ἂν ἔκανε καλόν καιρό, θά πήγαιναν μαζί νά δοῦν τήν παρέλαση.

Ὁ ἥλιος ἔλαμπε. Καί ὁ Γιαννάκης ἔβαλε τά καλά του καί περίμενε πότε νά φύγουν. Ὡστόσο ἐτοιμαστῆ ὁ πατέρας του, πετάχτηκε στό ἀπέναντι σπίτι νά πεῖ στόν Περικλῆ, ὅτι θά τόν πάρουν καί αὐτόν μαζί.

Καί σέ λίγο ξεκίνησαν τέσσερις, ὁ κύριος Κώστας, ὁ Γιαννάκης, ἡ ἀδερφή του ἡ Καλλιόπη, καθώς καί ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς.

Ἐπειδῆ ἦταν ἀκόμα πολύ νωρίς, βρῆκαν θέση κοντά στό μνημεῖο τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτη, πού θά μπορούσαν νά τά δοῦν ὅλα.

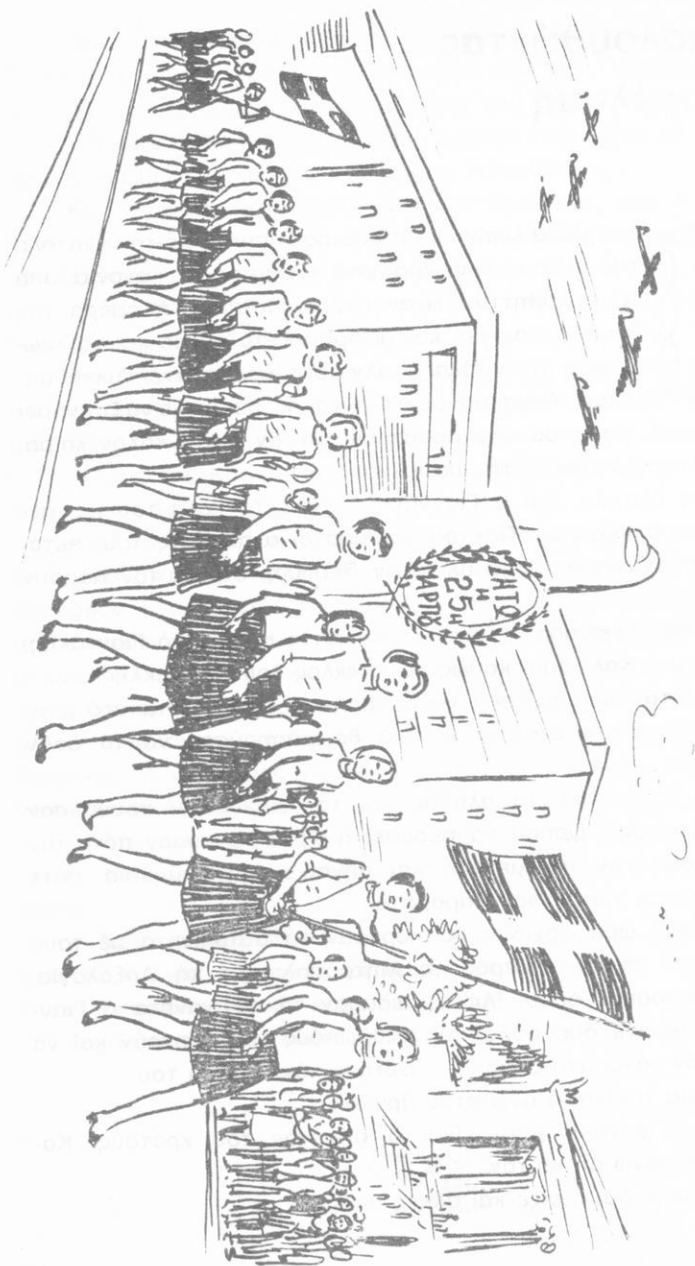
Σέ λίγο μαζεύτηκε τό πλῆθος καί τά παιδιά δέν κουνούσαν ἀπό τή θέση τους. Ὡσπου νά περάσει ἡ ὥρα, ρωτοῦσαν πότε τήν Καλλιόπη, πού ἦταν πιό μεγάλη καί πήγαινε στό Γυμνάσιο, πότε τόν κύριο Κώστα, γιά διάφορα πράγματα.

Ἐκείνη τήν ὥρα ἄρχισαν νά περνοῦν τά αὐτοκίνητα μέ τούς ἐπισήμους πού πήγαιναν πρὸς τή Μητρόπολη γιά τή Δοξολογία. Ὁ κόσμος χειροκροτοῦσε. Ἄφου πέρασαν τά αὐτοκίνητα ὁ Γιαννάκης, πού ἄκουγε δυὸ σοβαροῦς ἀνθρώπους νά συζητοῦν καί νά μιλοῦν γιά τόν «ἀνώτατο ἄρχοντα», ρώτησε τόν πατέρα του :

— Ἀλήθεια τί εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων;

— Αὐτός, Γιαννάκη μου, εἶναι ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους. Καί εἶναι δέν εἶναι πάνω ἀπ' αὐτόν.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε καί ἄλλες ἀπορίες.

— Γιατί μερικές χώρες έχουν βασιλιάδες και άλλες δεν έχουν ;
"Άκουσα να λένε ότι στην Άμερική και στη Γαλλία δεν έχουν βασιλιά, αλλά πρόεδρο της δημοκρατίας.

— Κάθε χώρα διαλέγει εκείνο πού νομίζει ότι είναι καλύτερο γι' αυτήν, απάντησε ο κύριος Κώστας. "Άλλες διάλεξαν τη βασιλεία, άλλες τη δημοκρατία. 'Η διαφορά είναι, ότι στη βασιλεία ο βασιλιάς είναι «κληρονομικός», δηλαδή όταν πεθάνει αυτός, γίνεται βασιλιάς ο γιός του, πού τόν λένε διάδοχο, ενώ ο πρόεδρος της δημοκρατίας δε μένει όλη του τη ζωή πρόεδρος, αλλά εκλέγεται για όρισμένα χρόνια και ύστερα γίνεται πάλι ιδιώτης και κάποιος άλλος εκλέγεται πρόεδρος της δημοκρατίας.

'Η Καλλιόπη θέλησε τότε να μάθει τί γίνεται; όταν ο βασιλιάς και η βασίλισσα δεν έχουν αγόρι, αλλά μόνο κορίτσια. Μπορεί τό κορίτσι να γίνει διάδοχος ; Ναι, μπορεί, ήταν η απάντηση. Στην Άγγλία, στην Όλλανδία και στη Δανία έχουν Βασίλισσα και όχι Βασιλιά.

— Στίς άλλες Δημοκρατίες, πρόσθεσε ο κύριος Κώστας, όπως π.χ. στίς 'Ηνωμένες Πολιτείες της Άμερικής, ο λαός ψηφίζει κάθε τέσσερα χρόνια τόν πρόεδρο της δημοκρατίας.

'Ο Περικλής όμως είχε και αυτός τήν άπορία του :

— Γιατί, κύριε Κώστα, είπατε «στίς άλλες δημοκρατίες»; Μπορεί δηλαδή μιά χώρα να έχει βασιλιά και να είναι δημοκρατία ;

— Βέβαια μπορεί, απάντησε ο κύριος Κώστας. Δημοκρατία είναι τό πολίτευμα όπου ο λαός εκλέγει αυτούς πού θέλει να τόν κυβερνήσουν. Όταν ο άρχηγός του κράτους είναι βασιλιάς, τη λέμε βασιλευόμενη δημοκρατία.

Στην Έλλάδα, η βασιλευόμενη δημοκρατία καταργήθηκε με τό δημοψήφισμα της 8ης Δεκεμβρίου 1974, όταν οί Έλληνες ψηφίζοντας ελεύθερα προτίμησαν τήν άβασίλευτη δημοκρατία.

'Ο λαός έκρινε ότι είναι καλύτερη η άβασίλευτη δημοκρατία, γιατί ο άνώτατος άρχων θα εκλέγεται για λίγα χρόνια και όχι για όλη του τη ζωή και γιατί θα είναι έλληνικής και όχι ξενικής καταγωγής. Από τήν ήμερα εκείνη άρχηγός του κράτους είναι ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, αυτόν πού θα δοῦμε σε λίγο να στέκεται εμπρός από τό μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη και θα περάσει μπροστά του η παρέλαση πού θα παρακολουθήσουμε.

'Εκείνη τήν ώρα όμως άκούστηκε μουσική και οί επίσημοι άρ-

χισαν νά παίρνουν τίς θέσεις τους μπρός από τό μνημείο του "Αγνω-
στου Στρατιώτη. Ήταν ό πρόεδρος τής Δημοκρατίας, ή κυβέρ-
νηση, δηλαδή ό πρωθυπουργός καί οί ύπουργοί, τό διπλωματικό
σώμα, δηλ. οί πρεσβευτές από τά ξένα κράτη πού ύπηρετούν στήν
'Αθήνα, στρατηγοί καί άνωτεροι ύπάλληλοι του κράτους. 'Η
παρέλαση άρχισε, τά παιδιά ξέχασαν τήν περιέργειά τους καί τό
ένδιαφέρον γιά τή συζήτηση καί είχαν τό νου τους στό θέαμα πού
έβλεπαν, κοιτάζοντας μέ χαρά νά περνούν τόσο ώραιοι στρατιώ-
τες, ναύτες, εύέλπιδες, αεροπόροι καί όλοι οί άλλοι.

Δύο ώρες σχεδόν κράτησε ή παρέλαση. Καί ύστερα κουρασμένα
τά παιδιά ξεκίνησαν γιά τό σπίτι.

Στό δρόμο ό Περικλής ξαναθυμήθηκε τήν κουβέντα πού είχαν
κάνει πρίν.

—'Υπάρχει καί ή δικτατορία άπάντησε ό πατέρας του Γιαν-
νάκη. "Όταν ένας άνθρωπος ή μία μικρή ομάδα ανθρώπων παίρνει
τήν έξουσία χωρίς τήν ψήφο του λαού καί κυβερνά μόνος του, χω-
ρίς νά γίνονται έκλογές, ούτε νά ύπάρχει βουλή, δηλαδή αντι-
πρόσωποι του λαού, τότε λέγεται δικτάτορας. 'Εσείς δέν είχατε
γεννηθεί άκόμη καί δέ θυμόσαστε, μά ήταν έδω καί σαράντα
χρόνια δύο μεγάλες δικτατορίες στήν Εύρώπη, στή Γερμανία καί
στήν 'Ιταλία, καί οί δικτάτορές τους, ό Χίτλερ καί ό Μουσσολίνι,
προκάλεσαν τόν παγκόσμιο πόλεμο καί κατέλαβαν πολλές χώρες
καί τήν 'Ελλάδα. Οί δικτάτορες όμως αύτοί κατέστρεψαν τίς χώρες
τους καί νικήθηκαν στόν πόλεμο καί οί λαοί τής Γερμανίας καί τής 'Ιτα-
λίας έχουν πάλι δημοκρατία, γιατί κατάλαβαν ότι ή δικτατορία είναι
κακό πράμα. 'Υπάρχουν καί σήμερα δικτατορίες στόν κόσμο. Κάθε
δικτατορία καταργεί τίς έλευθερίες του λαού καί κάνει κακό, γιατί
έμποδίζει τούς πολίτες νά εκφράσουν έλεύθερα τή σκέψη τους καί
νά διαλέξουν μόνοι τους αύτούς πού θέλουν νά τούς κυβερνήσουν.
Καί στήν 'Ελλάδα περάσαμε τελευταία επί έπτά χρόνια από μία
οκληρή καί βασανιστική δικτατορία, πού τήν επέβαλαν πραξικοπηματικά
στις 21 'Απριλίου 1967, μέ βία καί μέ δόλο, μερικοί επίορκοι στρατιωτι-
κοί. Τό καθεστώς αύτό κατέρρευσε, ύστερα από τήν αντίσταση του
λαού καί ιδίως των νέων, τόν 'Ιούλιο του 1974, άφού προκάλεσε μία
έθνική καταστροφή καί άφησε πίσω του ένα πολιτικό καί οικονομικό
χάος. "Ετσι στή χώρα μας, ύστερ' από πολλές περιπέτειες, έχουμε

καταλήξει στο σημερινό δημοκρατικό πολίτευμά μας, πού είναι τό πιό σύμφωνο μέ τό χαρακτήρα του λαού μας.

Μέ τίς κουβέντες όμως έφτασαν στό σπίτι, όπου τούς περίμενε τό τραπέζι στρωμένο καί ή μητέρα έτοιμάζε στήν κουζίνα μπακαλιάρο μέ σκορδαλιά, τό πατροπαράδοτο φαγητό του Εύαγγελισμοῦ.

«Εἰς οἰωνὸς ἄριστος»

Γιαννάκης γύριζε μέσα στο σπίτι, γιατί είχε τελειώσει τὰ μαθήματά του καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάνει. Ὁ φίλος του ὁ Περικλῆς ἦταν ἄρρωστος μέ ἰλαρά καὶ δὲν τὸν ἄφηναν νὰ πάει νὰ τὸν δεῖ. Ἡ Καλλιόπη διάβαζε στὴν τραπεζαρία σκυμμένη στό τραπέζι. Ὁ Γιαννάκης πῆγε σιγά σιγά πίσω της καὶ τῆς τράβηξε τὰ μαλλιά, πού τὰ εἶχε χτενισμένα σάν ἀλογοουρά.

— Ἄφρησέ με, Γιαννάκη! εἶπε θυμωμένη ἡ Καλλιόπη. Δέ βλέπεις ὅτι μελετῶ τὸ μάθημά μου τώρα; Καὶ νὰ ἤξερες τί ὠραῖο πού εἶναι τὸ μέρος αὐτό ἀπὸ τὸν «Κρίτωνα» πού διαβάζω! Θυμᾶσαι πού σοῦ εἶχα πεῖ γιὰ τούς ἀθηναϊκοὺς νόμους, πού μιλᾶνε στό φιλόσοφο Σωκράτη στὴ φυλακή;

— Πῶς δὲν τὸ θυμᾶμαι! φώναξε ὁ Γιαννάκης. Τούς εἶδα μάλιστα καὶ στ' ὄνειρό μου τούς νόμους, ἀσπροντυμένους σάν ἀγγελᾶκια!

— Γιὰ ἄκουσε τώρα αὐτὸ τὸ μέρος, πού μιλοῦν στό Σωκράτη γιὰ τὴν πατρίδα: «Τόσο σοφός εἶσαι, Σωκράτη, ὥστε νὰ μὴ ξέρεις ὅτι καὶ ἀπὸ τῆ μητέρα καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα καλύτερη καὶ ἀγιότερη εἶναι ἡ πατρίδα; Καὶ ὅτι πρέπει νὰ τῆ σεβόμαστε καὶ νὰ τὴν ὑπακοῦμε καὶ νὰ τὴν περιποιοῦμαστε περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα μας, ὅταν δυστυχεῖ;» Ἄκουσέ το τώρα καὶ στ' ἀρχαῖα: «Μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον...». Ξέρεις πόσο συγκινηθήκα, ὅταν πρωτοδιάβασα τὴ φράση αὐτή; Ὁ καθηγητῆς μας μᾶς εἶπε ὅτι ἐμεῖς οἱ «Ἕλληνες ἀγαπᾶμε πολὺ τὴν πατρίδα μας καί, ξενιτεμένοι ὅταν εἴμαστε, γυρίζουμε κάθε τόσο στόν τόπο μας, νὰ πατήσουμε τὸ ἑλληνικό χῶμα...

— Ξέρω κι ἐγὼ κάτι παρόμοιο, εἶπε ὁ Γιαννάκης. Τὸ μάθαμε τὴν περασμένη βδομάδα στό σχολεῖο. Ὅταν ὁ Ἐκτορας πολεμοῦσε στὴν Τροία, οἱ συμπατριῶτες του ρωτοῦσαν τούς οἰωνούς, γιὰ νὰ μάθουν ἂν θά κερδίσουν τὴ μάχη. Καὶ ὁ Ἐκτορας τότε τούς εἶπε: «Εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης!» Νὰ σοῦ ἐξηγήσω;

—“Όχι, περιττό! φώναξε ή Καλλιόπη. Τό ξέρω καλύτερα από σένα!

‘Ο Γιαννάκης νόμισε πώς ή Καλλιόπη του κάνει τήν ξευπηνη καί ὀρησε καί πάλι νά τήν ἀρπάξει από τά μαλλιά.

‘Εκείνη τήν ὥρα μπήκε στό δωμάτιο ὁ κύριος Κώστας.

—Δέ ντρέπεστε νά τσακώνεστε; τούς φώναξε. Κι ἐγώ πού κα-
μάρωνα, ὅταν σᾶς ἄκουγα από δίπλα νά μιλάτε γιά τόσο ὠραία
πράματα!

Τά παιδιά σταμάτησαν ντροπιασμένα.

—‘Εσεῖς σάν ἀδέρφια πρέπει νά εἶστε ἀγαπημένα! τούς μά-
λωσε. Καί σάν ‘Ελληνόπουλα πρέπει ν’ ἀγαπάτε τήν πατρίδα σας
περισσότερο από κάθε ἄλλο στόν κόσμο! Τήν ἀγάπη αὐτή πρὸς
τήν ‘Ελλάδα μπορεῖτε νά τή δείξετε μέ πολλούς τρόπους. “Ενας από
αὐτούς εἶναι νά μὴ φύγετε από δῶ, νά δουλέψετε καθένας ὅσο μπο-
ρεῖ περισσότερο καί καλύτερα, ὥστε νά βοηθήσει τήν πατρίδα νά
προκόψει καί νά ζήσει εἰρηνική κι εὐτυχισμένη.

‘Ο μεγάλος αδερφός

ήμερα στό σπίτι του Περικλή έχουν μεγάλες προετοιμασίες. “Οχι γιατί γιορτάζει κάποιος από τήν οικογένεια, αλλά γιατί συμβαίνει κάτι σπουδαιότερο. ‘Ο Θανάσης, ό μεγαλύτερος γιός του σπιτιού, ό αδερφός του Περικλή, έρχεται γιά πρώτη φορά από τότε πού πήγε στό στρατό, έδω καί αρκετές έβδομάδες. Φαντάσου τήν άνυπομονησία καί τή συγκίνηση τών δικών του, πού έχουν συγκεντρωθεί από νωρίς καί περιμένουν νά τόν δούν νά φθάνει! Στο γράμμα του έλεγε πώς θά φθάσει τό άπόγευμα.

Πιό άνυπόμονος άπ’ όλους είναι ό Περικλής. Γι’ αυτόν δέν είναι μόνον ή χαρά ότι θά δει τόν αδερφό του. “Έχει πολλές άπορίες καί θέλει νά μάθει πολλά πράματα καί ρωτάει τή συγκεντρωμένη οικογένεια :

— Μά γιατί θά φύγει πάλι ό Θανάσης σέ δυό μέρες ; Δέν τελειώσε τό στρατιωτικό ;

— Καί βέβαια δέν τελειώσε, άπάντησε ό πατέρας του Περικλή, ό κύριος Άλέξανδρος. Είναι μόλις σαράντα ήμέρες πού πήγε φαντάρος ό Θανάσης. “Έχει μπροστά του άρκετόν καιρό. Γιατί τώρα ή θητεία είναι 28 μήνες. “Όστε έχει σχεδόν είκοσι έπτά μήνες άκόμα ώσπου νά τελειώσε τό στρατιωτικό καί νά ξαναγίνει πολίτης. Στο μεταξύ θά ύπηρετεί τήν πατρίδα.

— Μά τί είναι αυτή ή θητεία ; ρώτησε ό Περικλής.

— “Έτσι λέγεται ή ύποχρέωση πού έχουν όλοι οί “Έλληνες νά ύπηρετήσουν τήν πατρίδα όταν μεγαλώσουν. “Όταν γεννηθεί ένα άγόρι, τό γράφουν σ’ ένα βιβλίο πού λέγεται «Μητρών άρρένων». Μόλις γίνει είκοσιενός χρόνων καλείται μαζί μέ όλα τά άγόρια πού γεννήθηκαν εκείνον τό χρόνο, νά πάνε νά ύπηρετήσουν. Καλείται δηλαδή ή ήλικία ή κλάση του. Άφου ύπηρετήσουν είκοσι όκτώ μήνες ώς στρατιώτες καί γυμναστούν, τότε πιά γίνονται έφεδροι.

— Τήν έχω άκουστά αυτήν τήν λέξη, φώναξε ό Περικλής. Άλήθεια, τί θά πει έφεδρος ;

— Πρέπει νά ξέρεις, Περικλῆ, εἶπε ὁ πατέρας του, ὅτι ἐκτός ἀπό τόν ἐνεργό στρατό, πού τόν ἀποτελοῦν οἱ νέοι φαντάροι, οἱ ντυμένοι στό χακί, πού βρίσκονται μέσα στους στρατώνες, ὑπάρχει καί ὁ ἐφεδρικός στρατός. Αὐτός ἀποτελεῖται ἀπό ἐκείνους πού τελειώνουν τή θητεία τους καί ξαναγίνονται πολίτες, ἀλλά ἡ πατρίδα ἔχει δικαίωμα, σέ ὅποιαδήποτε στιγμή τούς χρειαστεῖ νά τούς καλέσει καί πάλι νά φορέσουν τή στολή.

Ὁ Περικλῆς κάτι ἐτοιμάστηκε νά ρωτήσῃ, ἀλλά ἐκείνη τή στιγμή ἄνοιξε ἡ πόρτα καί παρουσιάστηκε ὁ Θανάσης.

Ὅλοι ἄφησαν τήν κουβέντα κι ἔτρεξαν νά τόν ἀγκαλιάσουν. Τόν χτυποῦσαν στήν πλάτη, κοίταζαν ἄν πάχυνε, ἄν μαύρισε. Καί ὁ Περικλῆς ἔβλεπε μέ πολλή περιέργεια τή στολή τοῦ Θανάση καί τίς μεγάλες ἀρβύλες πού φοροῦσε.

— Σ' ἄρεσει ἡ στολή, Περικλῆ; ρώτησε ὁ Θανάσης. Σέ λίγα χρόνια θά ἔρθῃ ἡ σειρά σου νά τή φορέσεις καί σύ!

Ἦθελα πολλά πράματα νά μάθω, εἶπε ὁ Περικλῆς, ἀλλά τό κυριότερο εἶναι : γιατί ὑπάρχει στρατός ;

— Καί ποιός θά προστατεύει τήν Ἑλλάδα, ἄν δέν ὑπάρχει ὁ στρατός ; ἀπάντησε ὁ Θανάσης. Σήμερα ἔχουμε εἰρήνη. Ἐλπίζουμε ὅτι θά βαστάξῃ γιά πολύ, γιά πάντα, ἄν εἶναι δυνατόν. Αὐτό ὅμως δέν ἀποκλείει νά ὑπάρχουν ἐχθροί, πού θέλουν νά ἐπιτεθοῦν στήν πατρίδα. Τότε ποιός θά τήν ὑπερασπίσῃ ἄν δέν ὑπάρχει στρατός ;

— Ὁραῖα τά λέει ὁ Θανάσης ! εἶπε ὁ πατέρας. Ἀλλά γιά πές μας, πού πρόκειται νά πᾶς ὅταν τελειώσεις τήν ἐκπαιδευσί σου, Θανάση ;

— Λένε ὅτι θά μέ στείλουν στήν ὑπηρεσία τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ. Θά εἶναι πολύ ὠραῖα, ἄν γίνῃ αὐτό.

— Τί εἶναι πάλι αὐτό τό Γενικό Ἐπιτελεῖο ; ρώτησε ὁ Περικλῆς. Τό ἔχω ξανακούσει, ἀλλά δέν ἔμαθα τί εἶναι.

Ὁ Θανάσης τότε μέ πολλή ὑπομονή ἐξήγησε στόν Περικλῆ πώς τό Γενικό Ἐπιτελεῖο ἀποτελεῖται ἀπό ἀξιωματικούς πού ὀργανώνουν τό στρατό καί φτιάχνουν τά σχέδια γιά τήν περίπτωση πού θά χρειαστεῖ ὁ στρατός νά πολεμήσῃ. Τέτοια ἐπιτελεῖα ἔχουν καί τό ναυτικό καί ἡ ἀεροπορία.

Ὁ κύριος Ἀλέξανδρος διέκοψε τότε καί εἶπε ὅτι, ὅταν αὐτός ὑπηρετοῦσε στρατιώτης, ἦταν ἔτοι τά πράματα. Τώρα ὅμως ὑ-

πάρχει ένα Έπιτελείο Έθνικῆς Ἀμύνης ἐπάνω ἀπό ὅλα καί πιά κάτω εἶναι τρία ἐπιτελεῖα πού ἀνέφερε ὁ Θανάσης.

— Λοιπόν, εἶπε ὁ πατέρας, ἀρχηγός ὄλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας εἶναι ὁ ἀρχηγός τοῦ κράτους. Καί ὁ πολιτικός τους προϋστάμενος εἶναι ὁ ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Αὐτὸν τὸν βοηθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπιτελείων, γιὰ νά τακτοποιεῖ καί νά ρυθμίζει ὅλα τὰ ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν τὸ στρατό, τὸ στόλο καί τὴν ἀεροπορία.

— Τώρα κατάλαβα πολὺ καλά! φώναξε ὁ Περικλῆς.

— Κατάλαβες καλά, ἀλλὰ ἐμεῖς πεινάσαμε καί θέλουμε νά φάμε! εἶπε ὁ πατέρας. Καί ὁ Θανάσης θά πεινάει περισσότερο ἀπ' ὅλους. Κάθισαν ὅλοι χαρούμενοι στό τραπέζι κ' ἔφαγαν μέ ὄρεξη, ἐνῶ ἡ συζήτηση ἐξακολουθοῦσε γιὰ τὸ στρατό.

Ὁ Θανάσης τοὺς διηγήθηκε γιὰ κάποιον κακὸ στρατιώτη, πού εἴκοσι μέρες μετὰ τὴν κατάταξή του τὸ ἔσκασε ἀπὸ τοὺς στρατῶνες καί γύριζε σέ διάφορες παλιογειτονιές. Τέλος τὸν ἔπιασαν καί τὸν πῆγαν στό στρατοδικεῖο καί καταδικάστηκε σέ φυλάκιση σάν λιποτάκτης.

Ὁ Περικλῆς δὲν κατάλαβε τὴ λέξη «λιποτάκτης» καί ὁ πατέρας τοῦ ἐξήγησε πὼς ἔτσι λένε τὸ στρατιώτη, πού ἐγκαταλείπει, χωρὶς νά ρωτήσῃ κανέναν, τὸ λόχο ὅπου ὑπηρετεῖ. Αὐτὸς θά δικαστεῖ ἀπὸ εἰδικὸ δικαστήριον, πού τὸ λένε στρατοδικεῖο. Σέ καιρὸ πολέμου οἱ λιποτάκτες καταδικάζονται σέ θάνατο. Ἐπίσης σέ καιρὸ πολέμου μπορεῖ καί οἱ πολίτες νά δικάζονται ἀπὸ στρατοδικεῖα.

— Ἐχω ἀκούσει γιὰ κάποιον νέο πού δὲν πῆγε στό στρατό καί τὸν ἔλεγαν ἀνυπότακτο. Ἄλλο πράμα εἶναι αὐτό; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Καί βέβαια ἄλλο πράμα, εἶπε ὁ Θανάσης. Ἀνυπότακτος εἶναι ἐκεῖνος πού, ὅταν οἱ ἄλλοι συνομήλικοί του πᾶνε στρατιῶτες, αὐτὸς δὲν παρουσιάζεται. Αὐτὸς δὲ δικάζεται ἀπὸ δικαστήριον, ἀλλὰ ὑποχρεώνεται νά ὑπηρετήσει ἀρκετοὺς μῆνες ἀκόμη, ὅταν ἔχουν τελειώσει οἱ ἄλλοι. Αὐτὴ εἶναι ἡ τιμωρία, ἐπειδὴ δὲν ἄκουσε τίς διαταγές τοῦ κράτους.

Ἔτσι ἡ συζήτηση προχώρησε καί, ὅταν σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι, ὁ Θανάσης διηγήθηκε γιὰ ἕναν καινούριον μόνιμον ἀνθυ-

πολοχαγό πού είχαν, πώς είναι πολύ καλός, ενώ ο λοχαγός του είναι υπερβολικά αύστηρος.

— Μά γιατί τόν λές μόνιμο ; ρώτησε ο Περικλής.

— Μόνιμοι λέγονται εκείνοι πού βγήκαν από τή Σχολή τῶν Εὐελπίδων καί θά μείνουν ὅλη τους τή ζωή ἀξιωματικοί, ἐξήγησε ὁ Θανάσης. Ἀρχίζουν ἀπό ἀνθυπολοχαγοί καί μπορεῖ μιά μέρα νά γίνουν στρατηγοί.

— Ναί, θυμᾶμαι ! φώναξε ὁ Περικλής. “Ὅταν πήγαμε μέ τό Γιαννάκη στήν παρέλαση, εἶδαμε τούς εὐέλπιδες μέ τίς ὠραίες τους στολές !

— Οἱ ἔφεδροι ἀξιωματικοί ὅμως είναι ἐκεῖνοι πού ἔχουν σπουδάσει σέ ἀνώτερες σχολές καί πού δέν ὑπηρετοῦν σάν ἀπλοί στρατιῶτες, ἀλλά σάν ἀξιωματικοί καί μποροῦν μέ τόν τρόπο αὐτό, νά προσφέρουν περισσότερες ὑπηρεσίες.

Ἄλλά ὁ Θανάσης ἦταν κουρασμένος καί ἤθελε νά ξεκουραστεῖ λίγο. Ἐτσι ἡ κουβέντα πῆρε τέλος.

Ἐκεῖνο τό βράδυ, ὅταν ὅλοι κοιμήθηκαν, ὁ Περικλής εἶδε σ' ὄνειρό του πώς ἦταν στρατηγός κι ἀπάνω σ' ἓνα ἄσπρο ἄλογο ἐπιθεωροῦσε τούς στρατιῶτες πού περνοῦσαν σέ παρέλαση μπροστά του.

Ἐπίσκεψη στό Μουσεῖο

Ἡμερα τά παιδιά είχαν χαρές. Ὁ κύριος Χαρίδημος, ὁ δάσκαλος, τούς εἶπε πώς θά πήγαιναν στό Ἀρχαιολογικό Μουσεῖο. Πιάστηκαν ἀπό τό χέρι δύο δύο καί φθάσαν στό ὠραῖο μέγαρο μέ τίς μαρμάρινες σκάλες καί μπήκαν μέσα πατώντας στίς μύτες τῶν ποδιῶν.

Τί ὠραῖα πράματα εἶχε ἐκεῖ μέσα! Ἀγάλματα, ἀρχαῖα ἀγγεῖα καί χρυσά κοσμήματα τοποθετημένα καί τακτοποιημένα σέ βιτρίνες!

Τήν ὠρα ἐκείνη μπήκε μέσα καί μιά ὁμάδα ἀπό ξένους, πού μέ θρησκευτική σιγή παρακολουθοῦσαν μιά ὁδηγό νά τούς ἐξηγεῖ, στή γλώσσα τους, τήν ἱστορία καί τή σημασία τῶν ἔργων τέχνης.

Ἡ ὁδηγός, μιά κυρία ψηλή, ἐπιβλητική, μέ δυνατή φωνή, γύρισε πρὸς τά παιδιά καί τούς εἶπε :

— Βλέπετε, παιδιά μου, πώς πρέπει ν' ἀγαπᾶτε τόν τόπο μας, πού εἶναι ὀλόκληρος σπαρμένος μέ ἔργα τέχνης; Ἀπό τίς πιό μακρινές χώρες τῆς γῆς ἔρχονται ἄνθρωποι νά τά θαυμάσουν! Καί μέ τά ταξίδια τους αὐτά ἀφήνουν πολλά χρήματα στή χώρα μας. Καί τί ἄσχημο εἶναι νά βλέπουν ὀνόματα σκαλισμένα στίς ἀρχαῖες πέτρες, χαρτιά καί βρωμιές ἀνάμεσα στίς κολόνες καί ἄλλα τέτοια... Αὐτές ἐδῶ οἱ πέτρες δείχνουν πώς ἔχουμε μιά ἱστορία πολλῶν χιλιάδων χρόνων καί πρέπει νά τή σεβαστοῦμε!

Οἱ ξένοι ρώτησαν τήν ὁδηγό τί εἶπε στά παιδιά κι ἐκείνη τούς ἐξήγησε στή γλώσσα τους.

Δύο κυρίες μεσόκοπες ἀνοιξαν τίς τσάντες τους καί πρόσφεραν καραμέλες στό Γιαννάκη καί τόν Περικλῆ καί τούς ὑποσχέθηκαν, ὅταν βγοῦν ἀπό τό Μουσεῖο, νά τούς φωτογραφήσουν ἐμπρὸς στό κτίριο.

Ἔτσι καί ἔγινε· ὕστερ' ἀπό ἓνα μήνα, ὁ Περικλῆς πήρε ἓνα γράμμα μέ ξένα γραμματόσημα καί ἦταν μέσα οἱ φωτογραφίες.

Τί χαρά εἶχε τότε! Χωρίς νά χάσει καιρό, ντύθηκε βιαστικά κι ἔτρεξε στό σπίτι τοῦ Γιαννάκη, νά τοῦ τίς δείξει. Ὑστερα μαζί πήγαν καί βρῆκαν τ' ἄλλα παιδιά καί γεμάτοι ὑπερηφάνεια ἔδειχναν τίς φωτογραφίες πού εἶχαν στείλει οἱ ξένοι φίλοι τῆς χώρας μας.

Οί δύο φαντάροι

ίς μέρες πού ἔμεινε στό σπίτι ὁ Θανάσης μέ ἄδεια ἀπό τό στρατό, ὁ Περικλῆς δέν ξεκόλλησε ἀπό κοντά του. Τοῦ φαινόταν τόσο ἀλλιῶτικος καί τόσο μεγαλύτερος ὁ ἀδερφός του καί ἤξερε τόσα πολλά...

Ἄλλά καί τοῦ Θανάση τοῦ ἄρεσε νά κάνει συντροφιά μέ τό μικρότερό του ἀδερφό. Αἰσθανόταν ἀντρας πιά. Τώρα πού φοροῦσε τή στρατιωτική στολή, ἤθελε νά δείχνει πόσα πράγματα εἶχε μάθει στίς λίγες βδομάδες πού ἦταν στό στρατό.

Σ' ἓναν ἀπό τούς περιπάτους του μέ τόν Περικλῆ, ὁ Θανάσης συνάντησε ἓνα συνάδελφό του. Ἦταν ἓνα ψηλό καί ὁμορφο παιδί, πού τού πήγαιναν πολύ τά στρατιωτικά ρούχα. Χαιρετήθηκαν μέ πολλή χαρά καί στάθηκαν σέ μιά γωνιά καί μιλοῦσαν γιά τά γυμνάσια πού εἶχαν κάνει τίς τελευταῖες ἡμέρες, πρὶν πάρουν ἄδεια καί ἔρθουν στό σπίτι τους. Εἶπαν πολλά καί διάφορα καί κατόπιν χαιρετήθηκαν καί χώρισαν.

— Ὅχι γιά πολύ ὅμως, εἶπε ἀστεῖα ὁ Θανάσης, ἀφοῦ σέ λίγο θά συναντηθοῦμε πάλι στό στρατώνα πού εἶναι τώρα τό σπίτι μας.

Ὅταν ὁ φίλος του ἀπομακρύνθηκε καί τά δύο ἀδέρφια πῆραν τό δρόμο πρὸς τήν πλατεία, ὁ Θανάσης μέ ὑπερηφάνεια εἶπε στόν Περικλῆ ὅτι αὐτός ὁ φίλος του ὁ στρατιώτης, μέ τόν ὁποῖο κουβεντιαζε, ἦταν γιός τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

— Εἶναι γιός ὑπουργοῦ; εἶπε μέ κατάπληξη ὁ Περικλῆς. Καί γιατί εἶναι ἀπλός φαντάρος σάν καί σένα;

— Μά τί ἤθελες νά εἶναι; ἀπάντησε ἀπορημένος ὁ Θανάσης. Καί αὐτός κι ἐγώ καί ὅλοι οἱ ἄλλοι στρατιῶτες, πού ὑπηρετοῦν στό λόχο μας καί σ' ὅλο τόν ἑλληνικό στρατό, ἔχουμε γεννηθεῖ ἀπό κάποιον Ἑλληνα πατέρα. Γι' αὐτό ὅλοι εἴμαστε ἴσοι! Ὅ,τι δουλειά καί ἄν κάνει ὁ πατέρας τοῦ ενός καί τοῦ ἄλλου καί ὅ,τι καί ἄν εἶναι ὁ ἴδιος, κανένας Ἑλληνας δέν ἔχει περισσότερα δικαιώματα ἀπό τούς ἄλλους!

— Δέν τό εἶχα σκεφτεῖ ποτέ αὐτό, ὁμολόγησε ὁ Περικλῆς. Ἄλλά

τώρα πού μοῦ τό λές, βλέπω ὅτι ἔχεις δίκιο. Πρίν ἀπό λίγες μέρες ὁ δάσκαλός μας μιλοῦσε γιά τήν ισότητα τῶν “Ελλήνων καί μᾶς εἶπε ὅτι στή χώρα μας, ὅπως καί σ’ ὄλες σχεδόν τίς ἄλλες χῶρες τῆς γῆς, οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλοι ἴσοι, μεταξύ τους ἀπέναντι τοῦ νόμου. Μᾶς εἶπε μάλιστα τό παράδειγμα τῶν σχολείων ἢ τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου κάθε Ἑλληνόπουλο μπορεῖ νά μπεῖ, ἂν ξέρει γράμματα καί πετύχει στίς ἐξετάσεις του.

— “Ἐχει δίκιο ὁ δάσκαλός σας, εἶπε σοβαρά ὁ Θανάσης. Ἡ ισότητα εἶναι ἓνα ἀπό τά μεγαλύτερα δικαιώματα πού ἔχει σήμερα ὁ ἄνθρωπος. Οὔτε ἡ καταγωγή, οὔτε ἡ περιουσία, οὔτε ἡ μόρφωση μποροῦν νά κάνουν ἓναν ἄνθρωπο ἀνώτερο ἀπό τόν ἄλλο. “Ἄν μάλιστα διαβάσεις τό Σύνταγμά μας, θά δεῖς ὅτι ἓνα ὁλόκληρο ἄρθρο γράφει γιά τήν ισότητα καί λέει ὅτι ὅλοι οἱ “Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου καί οἱ νόμοι ἰσχύουν γιά ὅλους τό ἴδιο.

— Δέν ἦταν ὅμως πάντοτε ἴσοι, εἶπε ἐκείνη τή στιγμή ὁ Περικλῆς. Στήν Ἱστορία πού κάναμε διάβασα ὅτι στήν ἀρχαία Ἑλλάδα, ἐκτός ἀπό τούς ἐλεύθερους, ὑπῆρχαν καί οἱ δοῦλοι.

— Βέβαια δέν ὑπῆρχε πάντοτε ἡ ισότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἀπάντησε ὁ Θανάσης. Κάποτε, πρίν ἀπό πολλά χρόνια, ὑπῆρχαν ἄνθρωποι πού ἦταν δοῦλοι καί οἱ ἐλεύθεροι τούς ἀγόραζαν καί τούς πούλαγαν καί τούς μεταχειρίζονταν σάν τά ζῶα. Ἄλλά ὁ χριστιανισμός πρῶτος καταπολέμησε τή δουλεία καί, ὅταν πέρασαν πολλά χρόνια, ἡ ἰδέα τῆς ισότητας κυριάρχησε σ’ ὅλο σχεδόν τόν κόσμο. Καί στήν πατρίδα μας, οἱ πρόγονοί μας, πού ἔκαμαν τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821, ἓνα ἀπό τά πρῶτα πράγματα πού διακήρυξαν ἐπίσημα ἦταν πῶς ὅποιος πατᾶ τό χῶμα τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐλεύθερος ἄνθρωπος.

Μέ τή συζήτηση ὅμως εἶχαν φτάσει στήν πλατεία χωρίς νά τό καταλάβουν καί ἐκεῖ ὁ Θανάσης μέ τόν ἀδελφό του μπήκαν στό ζαχαροπλαστεῖο νά φᾶνε ἓνα παγωτό.

Μιά Ξαφνική κληρονομιά

ταν δέκα τό βράδυ. Ὁ Γιαννάκης εἶχε κιάλας κοιμηθεῖ καί ἡ Καλλιόπη ἐτοιμαζόταν κι ἐκεῖνη νά πέσει στό κρεβάτι, ὅταν χτύπησε δυνατά τό κουδούνι τῆς ἐξώπορτας. Ἦταν ὁ τηλεγραφετής. Ἐφερε ἕνα τηλεγράφημα γιά τόν κύριο Κώστα, πού τοῦ ἀνάγγελε ὅτι ἡ ἀδερφή τῆς μητέρας του, πού ζοῦσε στό

Ναύπλιο, εἶχε πεθάνει ξαφνικά! Ἀμέσως ὁ κύριος Κώστας ἐτοίμασε τά πράματά του, νά φύγει τήν ἄλλη μέρα πρῶι πρῶι, γιά νά παρευρεθεῖ στήν κηδεία τῆς θείας του.

Ἡ Καλλιόπη ἄκουσε τούς γονεῖς της νά λένε ὅτι ἡ θεία εἶχε περιουσία καί ὅτι θά τήν κληρονομήσουν τ' ἀνίψια της, γιατί δέν εἶχε παιδιά.

Τό ἄλλο πρῶι ἡ Καλλιόπη συνόδευσε τόν πατέρα της ὡς τό σταθμό τῶν λεωφορεῖων. Στό δρόμο βρῆκε εὐκαιρία νά τόν ρωτήσει γιά τήν κληρονομιά.

— Πρέπει νά ξέρεις, Καλλιόπη μου, ὅτι ὁ ἄνθρωπος γιά νά ζήσει ἔχει ἀνάγκη ἀπό ὑλικά ἀγαθά. Ὅρισμένα ἀπό αὐτά εἶναι δικά του καί ἀποτελοῦν τήν ἰδιοκτησία του.

— Βέβαια τό ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Τά φουστάνια μου, ἡ σάκα μου, τά βιβλία μου εἶναι ἰδιοκτησία μου.

— Καθένας λοιπόν ἔχει δικαίωμα νά κάνει ὅ,τι θέλει μέ τά δικά του πράματα καί, ὅταν αὐτά εἶναι πολλά, τά λέμε περιουσία, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Ὅσοι ἔχουν περιουσία, μποροῦν νά ὀρίσουν τί θά γίνει αὐτή μετά τό θάνατό τους, δηλαδή νά κάνουν διαθήκη. Ἄν ἕνας πεθάνει χωρίς διαθήκη, τότε τόν κληρονομοῦν τά παιδιά του καί, ἂν δέν ἔχει παιδιά, οἱ ἄλλοι συγγενεῖς του.

— Ὡστε μπορεῖ ἡ θεία σου ἡ Κατίνα νά ἄφησε διαθήκη; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ κύριος Κώστας. Πολλοί εἶναι πού κάνουν διαθήκη καί ἀφήνουν τήν περιουσία τους γιά νά γίνουν ἰδρύματα, νοσοκομεῖα, σχολές καί ἄλλα κοινωφελή ἔργα. Μά, ἂν δέν ἄφησε διαθήκη, θά τήν κληρονομήσουν τ' ἀνίψια της.

— Τό κράτος μπορεῖ νά μοῦ πάρει τήν περιουσία μου ; ρώτησε ἡ Καλλιόπη.

— Ὅχι, παιδί μου, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Τό Σύνταγμα λέει ὅτι κανένας δέν μπορεῖ νά στερηθεῖ ἀπό τήν ἰδιοκτησία του. Ὑπάρχουν ὅμως περιπτώσεις, ὅπου, γιά νά ἀποκαταστήσει πρόσφυγες ἢ γιά νά γίνει ἕνας νέος δρόμος ἢ ἄλλα ἔργα, τό κράτος παίρνει τά ἀκίνητα ἀπό μερικούς ἰδιοκτῆτες, γιά λόγους «δημοσίας ὠφελείας», ὅπως λένε. Κάνει δηλαδή ἀπαλλοτρίωση. Στήν περίπτωση αὐτή ὅμως πάντοτε ἀποζημιώνει τόν ἰδιοκτῆτη. Κάποτε τό κράτος, σάν προστάτης τῶν πολλῶν, ἀφαιρεῖ τήν ἰδιοκτησία ἀπό τούς λίγους γιά νά τή μοιράσει στούς πολλούς. Αὐτό ἔγινε ἀρκετές φορές ὡς τώρα, ἀλλά καί τό 1953, μέ τά μεγάλα ἀγροκτῆματα πού μοιράστηκαν στούς γεωργούς. Καί ὁ κουμπάρος μας, στήν Κωπαΐδα, πῆρε τό κτῆμα του τήν ἐποχή ἐκείνη. Τοῦ τό ἔδωσε τό κράτος, ἀφοῦ τό ἀπαλλοτρίωσε ἀπό τήν ἀγγλική ἐταιρεία.

Στό μεταξύ ὅμως ἔφτασαν στά λεωφορεῖα καί ἡ Καλλιόπη εἰμεινε νά φυλάει τά πράματα, ὥσπου νά βγάλει ὁ πατέρας της εἰσιτήριο.

Ἡ θεία φεύγει γιά τά λουτρά

Θεία Σοφία πέρασε απόψε από τό σπίτι τῶν παιδιῶν, γιά νά τούς ἀποχαιρετήσῃ. Ἦταν υπάλληλος σ' ἓνα Ὑπουργεῖο καί εἶχε πάρει τήν ἀδειά της. Τήν ἄλλη μέρα θά ἔφευγε γιά τά λουτρά. Ἦταν εὐχαριστημένη, γιατί εἶχε τήν ἐλπίδα πῶς θά περνοῦσε καλά στίς διακοπές της.

— Καί νά σκέφτομαι, καημένη Καλλιόπη, εἶπε στήν ἀνιψιά της, ὅτι ἐδῶ καί λίγα χρόνια οἱ ἐργάτες καί οἱ ἰδιωτικοί υπάλληλοι δέν ἐπαιρναν ποτέ ἀδεια, ἤ, ὅταν ἔφευγαν ἀπό τή δουλειά τους, δέν τούς πλήρωναν τό μισθό!

— Ἀλήθεια, θεία; φώναξε ἡ Καλλιόπη. Μοῦ φαίνεται σχεδόν ἀπίστευτο!

— Καί ὅμως, χρυσό μου παιδί, ἀκόμη καί ἡ Κυριακή ἀργία δέν ἦταν ὑποχρεωτική. Σήμερα ὅμως κάθε ἐργαζόμενος ἔχει τό δικαίωμα νά ἀναπαυθεῖ μιά μέρα τήν ἐβδομάδα. Οἱ περισσότεροι κάθονται τήν Κυριακή. Ἄλλοι, ὅπως ἐκεῖνοι πού ἐργάζονται στίς συγκοινωνίες ἢ στά κέντρα ἀναψυχῆς, ἀναπαύονται μιάν ἄλλη μέρα τῆς ἐβδομάδας.

Ἡ Καλλιόπη τότε θυμήθηκε πῶς εἶχε ἀκούσει ἀπό τόν πατέρα της, ὅτι κάθε ἐργαζόμενος ἔχει δικαίωμα γιά ἀνάπαυση καί γιά ἡσυχία. Δέν εἶχε ὅμως ποτέ σκεφτεῖ ὅτι χρειάστηκε τόσοσ καιρός καί τόσοι ἀγῶνες τῶν ἐργαζομένων γιά ν' ἀποκτήσουν τό δικαίωμά τους αὐτό καί ὅτι, πρὶν ἀπό λίγα χρόνια ἀκόμα, δέν τό εἶχαν.

Ἡ μιά σκέψη τήν ὀδήγησε στήν ἄλλη καί σέ πράματα πού ποτέ δέν εἶχε συλλογιστεῖ πρωύτερα.

— Γιά πές μου, ἀλήθεια, θεία, μπορεῖ κανεῖς νά διαλέξει ὅποιο ἐπάγγελμα θέλει; ρώτησε.

— Ναί, Καλλιόπη μου. Σήμερα ἔχουμε τήν ἐλευθερία τῆς ἐργασίας καί καθένας μπορεῖ νά διαλέξει τή δουλειά πού τοῦ ταιριάζει περισσότερο. Δέν ἦταν ὅμως πάντα ἔτσι. Ὑπῆρχε ἡ ἐποχή τῆς δουλειάς, ὅπου οἱ δούλοι, πού τούς ἀγόραζαν καί τούς πουλοῦσαν

ὅπως τὰ ζῶα, ἔκαναν ὅλες τίς δουλειές. Σήμερα ἔχουμε τίς μηχανές πού κάνουν τίς βαριές δουλειές καί, ὅσο προχωρεῖ ὁ πολιτισμός, οἱ ἄνθρωποι θά κουράζονται λιγότερο μέ τό σῶμα καί περισσότερο μέ τό μυαλό, θά κάνουν δηλαδή λιγότερη χειρωνακτική δουλειά καί περισσότερη διανοητική. Τά τελευταῖα χρόνια ὅμως υπάρχουν καί ἠλεκτρονικές μηχανές πού κάνουν καί ὑπολογισμούς καί ἕνα σωρό ἄλλες διανοητικές ἐργασίες. Ἄλλά, Θεέ μου, πῶς ἀργησα! φώναξε ἔξαφνα ἡ θεία. Πρέπει νά ψωνίσω μερικά πράματα γιά τό ταξίδι μου, μιά ψάθα γιά τόν ἥλιο, μιά μεγάλη πετσέτα γιά τὰ μπάνια καί μερικά τρόφιμα! Γειά σας, καλή ἀντάμωση! — Ἄντίο, θεία μου! Καλό ταξίδι!

«Καί ὅμως κινεῖται»

Καλλιόπη πήρε προχτές γιά δῶρο ἕνα ὠραῖο βιβλίο. Ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ μεγάλου ἐκείνου φυσικοῦ, πού, ἐδῶ καί πέντε αἰῶνες, ἀνακάλυψε ὅτι ἡ Γῆ εἶναι στρογγυλή καί ὅτι γυρίζει γύρω ἀπό τόν Ἥλιο. Μέ χαρά τό διάβασε καί ὕστερα θέλησε νά διηγηθεῖ ὅσα ἔμαθε στό Γιαννάκη καί τόν Περικλῆ.

Τούς εἶπε λοιπόν ὅτι τήν ἐποχὴ τοῦ Γαλιλαίου οἱ ἄνθρωποι δέν ἦταν ἐλεύθεροι νά σκέφτονται ὅπως θέλουν καί ὅτι ὁ Γαλιλαῖος καταδιώχτηκε γιά τίς ιδέες του αὐτές.

— Φανταστεῖτε, παιδιά, τούς ἔλεγε ἡ Καλλιόπη, ὅτι ὁ Γαλιλαῖος στό δικαστήριο, ἐνῶ γονατιστός ἀρνιόταν τίς ἀρχές του, λέγεται πῶς εἶπε : «Καί ὅμως κινεῖται!» ἐννώνοντας τή Γῆ. Ἡ σκέψη του ἔμεινε ζωντανή καί ἀνεξάρτητη. Καί τελικά ἐθριάμβευσε !

Ὁ Περικλῆς πήγε σπίτι συλλογισμένος καί τήν ἄλλη μέρα στό σχολεῖο ρώτησε τόν κύριο Χαριῖδημο γιά τήν ἐλευθερία τῆς σκέψεως στήν ἐποχὴ μας. Ὁ δάσκαλός του πρόθυμα τοῦ ἐξήγησε, ὅτι αὐτή εἶναι μιὰ ἀπό τίς ἀρχές ἐκείνες, γιά τίς ὁποῖες ἔχυσαν τό αἷμα τους οἱ λαοί. Σήμερα τά περισσότερα κράτη τοῦ κόσμου κατοχυρώνουν τήν ἐλευθερία τῆς σκέψεως μέσα στά συντάγματά τους. Ἐπίσης ἀναγράφεται καί στήν Παγκόσμια Διακήρυξη τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἄνθρώπου. Σήμερα δέ διώκεται κανένας γιά τίς ιδέες του. Οἱ μεγάλοι φυσικοί, ἀστρονόμοι καί ἀτομικοί ἐπιστήμονες εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνα μας.

— Ὡστόσο, πρόσθεσε ὁ κύριος Χαριῖδημος, καί στά τελευταῖα χρόνια ἔχουμε παραδείγματα σοφῶν πού καταδιώχτηκαν. Θά ἔχεις ἀκούσει, Περικλῆ, γιά τόν ξακουστό Ἄινσταῖν, πού μέ τίς ἐρευνές του συνετέλεσε νά βρεθεῖ ἡ διάσπαση τοῦ πυρήνα τοῦ ἀτόμου. Ἔ, λοιπόν, καί αὐτός διώχτηκε ἀπό τή πατρίδα του τή Γερμανία τό 1943, τόν καιρό τοῦ Χίτλερ ! Κατέφυγε στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καί ἔγινε Ἄμερικανός πολίτης.

Τοῦ Περικλῆ τοῦ κεντήθηκε ἡ περιέργεια νά μάθει περισσότερα γιά τή ζωὴ καί τό ἔργο τῶν μεγάλων ἐρευνητῶν καί ἄρχισε νά δα-

νειζεται από τούς συμμαθητές του βιβλία σχετικά μέ τούς μεγάλους
ευεργέτες τής ανθρωπότητας.

Καί τότε συλλογίστηκε τί καλό πού είναι νά υπάρχει ελευθερία
τής σκέψεως, γιατί χωρίς αὐτήν ὁ κόσμος δέ θά εἶχε προοδέψει καί
οἱ ἄνθρωποι δέ θά εἶχαν τά ἀγαθά πού ἔχουν σήμερα.

Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα

τό σπίτι σήμερα εἶχανε γιορτῆ. Ἦταν 21 Μαΐου, τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης, καί γιόρταζε ὁ κύριος Κώστας, ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν.

Ἦταν νωρίς καί οἱ ἐπισκέπτες δέν εἶχαν ἔρθει ἀκόμη. Ἀλλά ὁ ταχυδρόμος πού πέρασε νωρίτερα εἶχε φέρει ἀρκετές κάρτες μέ εὐχές γιά τόν κύριο Κώ-

στα, ἀπό διάφορους συγγενεῖς καί φίλους.

Ὁ Γιαννάκης πού ἦταν στό σπίτι ἐκείνη τήν ὥρα τίς πῆρε καί τίς πῆγε στόν πατέρα του στό σαλόνι. Εἶχε προσέξει ὅτι οἱ φάκελοι δέν ἦταν κλειστοί, ὅπως τά ἄλλα συνηθισμένα γράμματα πού ἔφερενε ὁ ταχυδρόμος στό σπίτι· καί ρώτησε τόν πατέρα του γιατί οἱ κάρτες εἶχαν ἀνοιχτούς φακέλους.

Ὁ κύριος Κώστας τοῦ ἐξήγησε ὅτι τίς κάρτες τίς ἔστελναν σέ ἀνοιχτά φάκελα, ἐπειδή ἔγραφαν μέσα εὐχές καί δέν εἶχαν τίποτα κρυφό, οὔτε οἰκογενειακά μυστικά.

—“Ὅλα τά προσωπικά ζητήματα, τίς διάφορες ὑποθέσεις καί τά μυστικά τους, οἱ ἄνθρωποι τά γράφουν στίς ἄλλες ἐπιστολές, πού τίς κλείνουν προσεκτικά, γιά νά μήν μπορεῖ κανεῖς ἄλλος νά τίς διαβάσει. Κανένας δέν ἔχει δικαίωμα ν’ ἀνοίξει ἕνα ξένο γράμμα καί νά διαβάσει τό περιεχόμενό του, οὔτε τρίτος, οὔτε ὁ ὑπάλληλος τοῦ ταχυδρομείου, γιατί αὐτό ἀπαγορεύεται ἀπό τό Σύνταγμα καί τούς νόμους. Αὐτό τό ὀνομάζουμε «ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν», κατέληξε ὁ κύριος Κώστας, καί εἶναι ἕνα ἀπό τά σπουδαῖα δικαιώματα τοῦ πολίτη. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τά τηλεγραφήματα καί τηλεφωνήματα. Οἱ τηλεγραφητές, πού ἀπό τή θέση τους μαθαίνουν τί λέει ἕνα τηλεγράφημα, δέν ἐπιτρέπεται νά τό ἀνακοινώσουν σέ κανέναν.

Ἐκείνη τή στιγμή ὅμως χτύπησε τό κουδούνι καί ὁ Γιαννάκης, πού κατάλαβε ὅτι ἦταν ἐπισκέπτες, ἄφησε τόν πατέρα του κι ἔτρεξε ν’ ἀνοίξει τήν ἐξώπορτα.

Ἦταν ὁ θεῖος του ὁ Χαρίλαος μέ τή γυναῖκα του καί εἶχαν ἔρθει νά εὐχηθοῦν χρόνια πολλά στόν κύριο Κώστα.

Σέ λίγο ἔφτασαν καί ἄλλοι ἐπισκέπτες καί τό σαλόνι γέμισε κόσμο. Κουβέντιαζαν γιά πολλά καί διάφορα.

Ὁ κύριος Κώστας μίλησε στούς φίλους του γιά τήν ἀπορία τοῦ Γιαννάκη γιά τίς ἀνοιχτές κάρτες καί ἕνας ἐπισκέπτης, ὁ κύριος Ἡλίας ὁ δικηγόρος, εἶπε στό Γιαννάκη ὅτι τό «ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν» εἶναι ἕνα μόνο ἀπό τά δικαιώματα πού ἔχουν σήμερα οἱ πολίτες τῆς χώρας.

— “Ἐνα ἄλλο σοβαρό καί μεγάλο δικαίωμα πού ἔχουν σήμερα οἱ ἄνθρωποι, πρόσθεσε ὁ κύριος Ἡλίας, εἶναι τό «οἰκογενειακόν ἄσυλον» ἢ «ἄσυλον τῆς κατοικίας». Οἰκογενειακό ἄσυλο σημαίνει ὅτι κανένας, ὅποιος καί ἂν εἶναι, δέν ἔχει τό δικαίωμα νά μπεῖ στό σπίτι σας, ἂν ἐσεῖς δέν τό θέλετε. Ἄκόμη καί ἡ Ἀστυνομία δέν μπορεῖ νά μπεῖ μέσα σ’ ἕνα σπίτι μόνη της, ἔστω καί ἂν ἔχει σοβαροῦς λόγους γι’ αὐτό. Πρέπει νά πάρει εἰδικό ἔνταλμα ἀπό τό δικαστή. Χωρίς αὐτό, κάθε πολίτης ἔχει δικαίωμα νά κρατήσει τήν πόρτα του κλεισμένη καί νά μὴν ἀφήσει κανένα νά μπεῖ μέσα.

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρεσαν αὐτές οἱ συζητήσεις καί κάθισε ἀρκετή ὥρα μαζί μέ τούς μεγάλους παρακολουθώντας τίς κουβέντες τους.

Κατόπιν ἡ μητέρα του τόν πῆρε καί τόν πῆγε στό διπλανό δωμάτιο, γιά νά φάει καί νά κοιμηθεῖ, γιατί τήν ἄλλη μέρα ἔπρεπε νά πάει νωρίς στό σχολεῖο.

Τά παιδιά συναντοῦν ἓνα δημοσιογράφο

κείνη τὴν Κυριακὴ εἶχαν ἐτοιμασίες στὸ σπίτι τοῦ Γιαννάκη.

Ἡ μητέρα στὴν κουζίνα ἀνοίγε φύλλο γιὰ σπανακόπιτα καὶ μαγείρευε ψητὸ τῆς κατσαρόλας. Θὰ εἶχαν γεῦμα τὸ μεσημέρι σ' ἓναν ξάδερφο τοῦ κυρίου Κώστα, δημοσιογράφο ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη.

Ὁ Γιαννάκης, γεμάτος περιέργεια, περίμενε νὰ δεῖ πῶς εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού γράφουν τίς ἐφημερίδες. Σάν τοὺς ἄλλους νὰ εἶναι ἄραγε; Ὁ Περικλῆς κόλλησε καὶ αὐτὸς περιέργεια καὶ ζήτησε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὴ μητέρα τοῦ Γιαννάκη νὰ περάσει μετὰ τὸ φαγητὸ νὰ δεῖ καὶ ἐκεῖνος τὸ δημοσιογράφο.

Ὅταν χτύπησε τὸ κουδούνι, ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε πρῶτος νὰ ἀνοίξει τὴν πόρτα καὶ εἶδε νὰ μπαίνει στὸ σπίτι ἓνας κύριος πού δέν ἦταν διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἦταν ἓνας ψηλὸς λεπτὸς ἄνδρας μὲ μακριὰ μαλλιά. Κρατοῦσε στά χέρια του δύο ἐφημερίδες, ὅπως κρατοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στὸν κόσμο, καὶ ἓνα κουτί μὲ γλυκά.

Ὅταν ἔμαθε ὅτι τὰ δύο παιδιά εἶχαν τὴν ἐπιθυμία νὰ μάθουν γιὰ τίς ἐφημερίδες, γέλασε καλόκαρδα καὶ προθυμοποιήθηκε νὰ ἀπαντήσει σ' ὅλες τίς ἐρωτήσεις τους.

Πραγματικά, μετὰ τὸ φαγητὸ, τὴν ὥρα πού ἡ μητέρα ἔψηνε τοὺς καφέδες, κατέφτασε καὶ ὁ Περικλῆς καί, μαζί μὲ τὸ Γιαννάκη, ἔβαλαν στὴ μέση τὸν κύριο Μέμο, γιὰ ν' ἀρχίσουν νὰ τὸν ρωτοῦν.

Ὁ κύριος Μέμος πῆρε ἀπὸ τὸ τραπεζάκι, ὅπου τίς εἶχε ἀφήσει, τίς δύο ἐφημερίδες καὶ τίς ἀπλωσε ἀπάνω στὸ τραπέζι.

— Νά, κοιτάξτε αὐτές, εἶπε, εἶναι καὶ οἱ δύο σημερινές.

Τοὺς ἔδειξε λοιπὸν τὴν πρώτη σελίδα, ὅπου ἦταν τηλεγραφήματα ἀπὸ τὴ Μέση Ἀνατολή γιὰ μιὰ μάχη πού ἔγινε μετὰξὺ Ἀράβων - Ἰσραηλινῶν. Λίγο πιὸ πέρα ὑπῆρχε ἡ περιγραφή τοῦ νέου κατορθώματος τῶν ἀστροναυτῶν μὲ πολλές φωτογραφίες. Γύ-

ρισε μετά στην τελευταία σελίδα και τούς διάβασε ειδήσεις από τις επαρχίες, από ξένες μακρινές χώρες και αρκετά άλλα.

Κατόπιν έδωσε μία από τις έφημερίδες στον Περικλή και του είπε να βρεί και αυτός κάτι πού να τον ενδιαφέρει και να τό διαβάσει φωναχτά για να τό ακούσουν όλοι.

‘Ο Περικλής έψαξε αρκετή ώρα την έφημερίδα και, στό τέλος, μέ δυνατή φωνή άρχισε να διαβάζει :

Αυξάνουν οι τιμές των γλυκουμάτων !

‘Ολοι γέλασαν τότε, γιατί ήξεραν ότι ο Περικλής ήταν ο πιο λιχούδης της παρέας.

‘Ο Γιαννάκης στό μεταξύ είχε πάρει την άλλη έφημερίδα και τή γύρισε άμέσως, για να διαβάσει στην άθλητική στήλη ποιά ποδοσφαιρική ομάδα είχε νικήσει στους χθεσινούς αγώνες.

‘Ο κύριος Μέμος άρχισε τότε τη συζήτηση γύρω από τις έφημερίδες και τά παιδιά είπαν τό καθένα ότι ήξερε για τά φύλλα πού κυκλοφορούν στην ‘Αθήνα και στις άλλες πόλεις. ‘Ο κύριος Κώστας ανακατεύτηκε κι αυτός στη συζήτηση και παρακάλεσε τό δημοσιογράφο να τούς εξηγήσει γιατί οι έφημερίδες ή ο τύπος, όπως λένε γενικά τις έφημερίδες, λέγονται επίσης και « τέταρτη έξουσία ».

‘Αμέσως ο Περικλής θέλησε να μάθει ποιές είναι οι άλλες τρεις έξουσίες.

— Εύχαρίστως θά άπαντήσω σε όλες σας τις έρωτήσεις, είπε ο κύριος Μέμος. ‘Όσο περνούν τά χρόνια, τόσο μεγαλώνει ή σημασία και ή αξία του τύπου. Σήμερα όλες τις ειδήσεις, ό,τι και άν γίνεται στην ‘Ελλάδα ή σε οποιαδήποτε άλλη χώρα, άκόμη και στην πιο άπομακρυσμένη γωνιά της γης, μάς τις δίνει ή έφημερίδα και τά άλλα μέσα ένημερώσεως, όπως τό ραδιόφωνο και ή τηλεόραση. Αυτά θά μάς πληροφορήσουν για τούς πολέμους και την ειρήνη, για τούς σεισμούς και τις θεομηνίες, για τις νέες ανακαλύψεις της έπιστήμης, για τά κατορθώματα των εξερευνητών.

— Για τόν άθλητισμό ! πετάχτηκε ο Γιαννάκης.

— Για τούς λόγους των μεγάλων άρχηγών της γης, πρόσθεσε μέ τή σειρά του ο κύριος Κώστας.

— Για τό θέατρο και τις καλές τέχνες, είπε ή Καλλιόπη, πού

έκείνη τήν ώρα ἔμπαινε στήν τραπεζαρία βαστώντας τό δίσκο μέ τούς καφέδες καί τά νερά.

— Βλέπω ὅτι μέ προλαβαίνετε ! φώναξε ὁ κύριος Μέμος παίρνοντας τό φλιτζάνι του. Θά ἐξακολουθήσω ὅμως. Ἡ ἐφημερίδα θά μᾶς πληροφορήσει τί ἀποφάσεις πήρε ἡ κυβέρνηση τοῦ τόπου μας, γιά τίς συζητήσεις στή βουλή, γιά ὅλα τέλος πάντων τά πράματα πού συμβαίνουν στήν Ἑλλάδα καί στόν ἄλλον κόσμο. Καί, ὅπως ὁ Περικλῆς καί ὁ Γιαννάκης βρῆκαν ὁ καθένας κάτι ἄλλο πού νά τούς συγκινεῖ, ἔτσι καί ὁ κάθε ἀναγνώστης τῆς ἐφημερίδας θά βρεῖ μίαν εἶδηση πού θά τόν ἐνδιαφέρει πιά πολύ ἀπό τίς ἄλλες. Οἱ ἐφημερίδες ὅμως δέ μᾶς δίνουν μονάχα τά νέα τῆς ἡμέρας, ἐξακολούθησε ὁ δημοσιογράφος, κάνουν καί κάτι πολύ σπουδαιότερο. Γιά κοιτάξτε ἐδῶ, στήν ἀριστερή πλευρά τῆς πρώτης σελίδας ! Αὐτό τό κομμάτι μέ τά μεγάλα γράμματα εἶναι τό «κύριο ἄρθρο» καί, ἐδῶ στή μέση, αὐτά τά μικρά κομμάτια εἶναι τά σχόλια τῆς ἐφημερίδας πάνω στά καθημερινά γεγονότα.

Τά παιδιά ἀμέσως ἔψαξαν καί τήν ἄλλη ἐφημερίδα νά βροῦν τά σχόλια καί, ἀφοῦ τά βρῆκαν, θέλησαν νά μάθουν τή σημασία τους.

— Μέ τά ἄρθρα τους, μέ τά σχόλια καί μέ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ὕλης πού δημοσιεύουν, οἱ ἐφημερίδες ἐπηρεάζουν κατά κάποιον τρόπο τούς ἀναγνώστες τους καί τούς καθοδηγοῦν πολιτικά καί κοινωνικά, εἶπε ὁ κύριος Μέμος. Ἔτσι σχηματίζεται αὐτό πού λέμε «κοινή γνώμη».

— Γιατί υπάρχουν τόσο πολλές ἐφημερίδες ; θέλησε νά μάθει ὁ Γιαννάκης.

— Ἀκριβῶς, γιατί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δέν σκέπτονται τό ἴδιο. Κάθε ἐφημερίδα ἐκφράζει μιά μερίδα ἀπό τήν κοινωνία πού ἔχει ἀπόψεις ἀλλιώτικες καί κάποτε ἀντίθετες ἀπό τίς ἄλλες, ἐξήγησε ὁ νέος φίλος τους.

— Γιά σταθεῖτε ! φώναξε ὁ Περικλῆς. Θυμήθηκα τώρα αὐτά πού μᾶς εἶχε πει ὁ κύριος Κώστας γιά τά κόμματα. Ἔχουν οἱ ἐφημερίδες σχέσεις μέ τά κόμματα ;

— Καί βέβαια ἔχουν, ἀπάντησε ὁ δημοσιογράφος. Κάθε ἐφημερίδα ὑποστηρίζει καί ἓνα κόμμα, ἄλλες τό κόμμα πού εἶναι στήν κυβέρνηση καί ἄλλες τήν ἀντιπολίτευση. Καί κάθε ἄνθρωπος πού

θ' αγοράσει μιάν έφημερίδα, θά πάρει συνήθως εκείνη πού συμφωνεί μέ τό κόμμα του. 'Ακόμα μπορεί καί μέ έπιστολή του πρós τήν έφημερίδα νά εκφράσει τή γνώμη του γιά τό ένα ή τό άλλο θέμα. 'Αλλά έπίσης πολλές κόσμος αγοράζει τήν έφημερίδα καί γιατί δημοσιεύει μυθιστορήματα ή άλλα πράματα πού τού άρέσουν.

—'Ο κύριος Μέμος είχε πάρει φόρα, γιατί τού άρεσε τό θέμα καί εύχαριστιόταν νά βλέπει τά παιδιά νά τόν παρακολουθοῦν μέ άχοικτό τό στόμα.

— Στίς δημοκρατίες ό τύπος εκφράζει πιό πολύ τό λαό καί άπ' αυτές τίς εκλογές άκόμα, γιατί οί εκλογές γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια, ένw ή έφημερίδα ζητά κάθε μέρα από τόν πολίτη νά τή διαβάσει. Γι' αυτό άλλωστε λένε τόν τύπο «τέταρτη έξουσία», γιατί, μέ τήν καθημερινή του επαφή μέ τόν άναγνώστη, μπορεί νά τόν κάνει νά γίνει πραγματικός πολίτης, μέ συναίσθηση γιά τό ποιά είναι τά δικαιώματά του καί ποιές οί υποχρεώσεις του.

— Τίς άλλες τρεις έξουσίες τίς ξέρουν τά παιδιά, πρόσθεσε ό κύριος Κώστας. Είναι ή νομοθετική, εκείνη δηλαδή πού κάνει τούς νόμους (ή βουλή), ή εκτελεστική, εκείνη πού τούς εκτελεί (ό άρχηγός τού κράτους καί ή κυβέρνηση), καί ή δικαστική (δηλαδή τά δικαστήρια), πού εφαρμόζουν τούς νόμους σέ κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

—'Η ώρα όμως είχε περάσει καί ό κύριος Μέμος ήθελε νά φύγει, γιατί είχε μιά δουλειά.

Τά παιδιά τόν εύχαρίστησαν καί τόν άποχαιρέτησαν, αλλά γιά πολλή ώρα άκόμη εξακολουθοῦσαν τή συζήτηση γιά τίς έφημερίδες.

Αυτά τά φύλλα τό τυπωμένο χαρτί, πού τίς άλλες ήμέρες δέν τά πρόσεχαν καί τόσο πολύ, τώρα τούς έκαναν άλιώτικη έντύπωση. Τά έβλεπαν σά νά ήταν κάτι τό ζωντανό.

Ἄθλητικός Ὀμιλος «Ὁ Ἀριστογείτων»

ἰά Κυριακή πρῶι ἡ πόρτα χτύπησε δυνατά καί ὁ Γιαννάκης ἔτρεξε ν' ἀνοίξει. Ἦταν ὁ Περικλῆς καί πέντε - ἔξι ἄλλα παιδιά γνωστά τους ἀπό τή γειτονιά.

— Ἀποφασίσαμε νά ιδρύσουμε ἕνα ἀθλητικό σωματεῖο, τοῦ εἶπαν. Καί περάσαμε νά σέ πάρουμε, γιά νά συζητήσουμε πῶς θά γίνει. Τό οἰκόπεδο πού εἶναι ἐδῶ κοντά θά μᾶς τό παραχωρήσουν γιά γήπεδο, ἂν κάνουμε τό σωματεῖο. Γιά σκέψου, ἀλήθεια Γιαννάκη, νά μπορούμε νά παίζουμε βόλεϋ ἢ ποδόσφαιρο ἐδῶ στή γειτονιά καί ἀργότερα νά κάνουμε ὀμάδα δική μας καί νά πηγαῖνουμε στούς μεγάλους ἀγῶνες ;

Τοῦ Γιαννάκη τοῦ ἄρεσε πάρα πολύ ἡ ἰδέα καί ἀμέσως ἐτοιμάστηκε νά πάει μέ τά παιδιά.

Ὁ Περικλῆς, σάν ἀρχηγός τῆς παρέας, εἶχε ἤδη ζητήσει ἀπό τό γείτονά τους, τόν κύριο Ἥλία, τήν ἄδεια νά πᾶνε νά τόν ρωτήσουν πῶς πρέπει νά ἐνεργήσουν. Ὅλοι μαζί λοιπόν ξεκίνησαν γιά τό σπίτι τοῦ δικηγόρου.

Ὁ κύριος Ἥλιος πῆρε ἐπίσημο ὕφος. Ὁδήγησε τά παιδιά στό γραφεῖο του, πού εἶχε γύρω γύρω στούς τοίχους βιβλιοθήκες μέ βαριά χρυσοδεμένα βιβλία, ἔβαλε τά γυαλιά του καί ἄκουσε προσεκτικά τί ἤθελαν νά τοῦ ποῦν.

— Ἡ ἰδέα σας εἶναι πολύ ὠραία, παιδιά μου, εἶπε. Στή σημερινή μας κοινωνία τό ἄτομο μόνο του δέν μπορεῖ νά κάνει τίποτε. Μονάχα μέ συλλογική προσπάθεια μπορούμε νά συντελέσουμε στήν πρόοδο καί στόν πολιτισμό. Καί ὁ ἀθλητισμός εἶναι μιᾶ ἐκδήλωση πολιτισμοῦ πού μόνο συλλογικά γίνεται. Γιά νά δράσετε ὅμως συλλογικά, πρέπει νά ιδρύσετε ἕνα σωματεῖο. Μπορεῖτε νά τό ὀνομάσετε σύλλογο, σύνδεσμο, ἔνωση, ὄμιλο ἢ ὅπως ἀλλιῶς θέλετε. Σύμφωνα μέ τό νόμο, θά εἶναι πάντα σωματεῖο.

— Τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά τό ιδρύσουμε, κύριε Ἥλία ; ρώτησε ὁ Περικλῆς.

— Πρέπει νά μαζευτοῦν τουλάχιστον εἴκοσι πρόσωπα, τὰ ἰδρυτικά μέλη. Καί αὐτὰ θά ὑπογράψουν τήν ἰδρυτική πράξη. Ἐκεῖ μέσα θά ἀναφέρεται πῶς λέγεται τό σωματεῖο. Ἀλήθεια, πῶς θέλετε νά τό ὀνομάσετε ;

— Ἐγώ σκέφτηκα νά τό πούμε «Ὁ Ἀριστογείτων», φώναξε ὁ Περικλῆς, γιατί ἡ γειτονία μας εἶναι ἄριστη !

— Καλά, ἀφοῦ ἔτσι τό θέλετε. Ἀλλά πάντως πρέπει νά τό πείτε «Ἀθλητικός Ὁμιλος ὁ Ἀριστογείτων», ὥστε στόν τίτλο του νά φαίνεται καί ὁ σκοπός του, δηλαδή ὁ ἀθλητισμός.

Τά παιδιά ἄρχισαν νά διαφωνοῦν μεταξύ τους, γιατί σέ μερικούς δέν ἄρεσε «Ὁ Ἀριστογείτων» καί πρότειναν «Ὁ Βύρων» ἢ «Ὁ Λούης» ἢ ἄλλα ὀνόματα καί παρά λίγο νά γίνει καβγάς μέσα στό γραφεῖο τοῦ δικηγόρου.

— Ἐπί τέλους, τό ὄνομα τό ἀποφασίζετε ἀργότερα μεταξύ σας, εἶπε ὁ κύριος Ἥλιος. Ἐγώ ἔχω νά σᾶς πῶ μόνο, ὅτι στήν ἰδρυτική πράξη πρέπει ν' ἀναγράφεται καί ὁ σκοπός τοῦ σωματείου, πού ποτέ δέν μπορεῖ νά εἶναι κερδοσκοπικός.

— Καλά, κύριε Ἥλία. Στό γκαράζ ἐδῶ κοντά γράφει «Γιαννόπουλος, Γιαννάκης καί Σία» καί ξέρουμε ὅτι τό ἔχουν τέσσερις μαζί, εἶπε ὁ Περικλῆς. Τί εἶναι αὐτή ἡ συνεργασία ; Εἶναι σωματεῖο ;

— Ὅχι, Περικλῆ, εἶναι μιά ἐμπορική ἐταιρεία, ὅπου δουλεύουν τέσσερα ἄτομα μαζί καί μοιράζονται τά κέρδη. Ἀκριβῶς εἶναι τό ἀντίθετο τοῦ σωματείου, πού ποτέ δέν μπορεῖ νά ἔχει σκοπό τά κέρδη. Ἀλλά ἄς γυρίσουμε στό σωματεῖο. Ἐκτός ἀπό τό σκοπό, θά γράψετε καί τήν ἔδρα, δηλαδή σέ ποιά πόλη τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἐγκατεστημένο τό σωματεῖο. Καί τή διάρκεια, δηλαδή γιά πόσο καιρό ἔχει συσταθεῖ.

— Μπορεῖ νά εἶναι καί ἑκατό χρόνια ; θέλησε νά μάθει ὁ Γιαννάκης.

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ κ. Ἥλιος. Συνήθως ὅμως γράφουν γιά ἀόριστο χρόνο. Τά σωματεῖα μαζεύουν συνδρομές ἀπό τά μέλη τους ἢ κάνουν γιορτές καί ἐράνους γιά νά συγκεντρώσουν χρήματα, ὥστε νά ἐξυπηρετήσουν τό σκοπό τους.

— Ἔτσι κι ἔμεεις πρέπει νά βροῦμε χρήματα, γιά νά διορθώσουμε τό γήπεδό μας, φώναξαν τά παιδιά.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλοι στή συνοικία θά σᾶς ὑποστηρίζουν, εἶπε ὁ δικηγόρος, μά πρέπει νά ξέρετε ὅτι, πρὶν ἀρχίσετε νά μαζεύ-

ετε χρήματα, οφείλετε νά συντάξετε ένα καταστατικό του σωματείου, πού θά λείει μέσα πώς διοικείται ο σύλλογός σας. Τό καταστατικό είναι γιά τά σωματεία ὅ,τι είναι τό Σύνταγμα γιά τό κράτος. Αὐτό θά τό ὑποβάλετε στό δικαστήριο γιά νά τό ἐγκρίνει καί, ἀφοῦ γίνει αὐτό, ὁ σύλλογός σας θά λέγεται ἐγκεκριμένο σωματεῖο ἢ νομικό πρόσωπο.

— Ἐλήθεια, κύριε Ἡλία, τί εἶναι τά νομικά πρόσωπα ; Νά μιά εὐκαιρία νά τό μάθουμε κι αὐτό τώρα !

— Νά σᾶς τό ἐξηγήσω κι αὐτό, εἶπε πρόθυμα ὁ δικηγόρος. Φυσικό πρόσωπο εἶναι ὁ ἄνθρωπος, νομικό πρόσωπο εἶναι μιά ομάδα ἀπό ἀνθρώπους πού ἐνώνονται μέ τή θέλησή τους γιά ἕνα σκοπό, ὅπως ἐσεῖς τώρα. Τό νομικό πρόσωπο ἔχει ζωὴ ἀνεξάρτητη ἀπό τά πρόσωπα πού τό ἀποτελοῦν. Μπορεῖ τά πρῶτα μέλη νά πεθάνουν καί νά συνεχίσουν ἄλλα, νεώτερα, τό ἔργο τους. Τό νομικό πρόσωπο ἔχει περιουσία ἄσχετη μέ τήν περιουσία τῶν μελῶν του. Ὑπάρχουν πλούσιοι πού εἶναι μέλη φτωχῶν συλλόγων καί φτωχοί πού συμμετέχουν σέ πλούσια νομικά πρόσωπα. Ἄν μαζέψετε λεπτά γιά τό γήπεδό σας καί τό διορθώσετε καί γίνει ὠραῖο, τό γήπεδο αὐτό θά εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ συλλόγου σας καί ὄχι ἰδιοκτησία τοῦ Γιαννάκη, τοῦ Περικλῆ ἢ τῶν ἄλλων παιδιῶν.

— Ποιός ὁμως ἀποφασίζει τί θά κάνει ὁ σύλλογος ; πετάχτηκε πάλι ὁ Γιαννάκης.

— Δέ μέ ἀφήνετε νά τελειώσω ! εἶπε ὁ κύριος Ἡλίας. Ὅπως τό κράτος διοικεῖται ἀπό τήν κυβέρνηση, πού τήν ὑποδεικνύει ὁ λαός, ἔτσι καί στό σωματεῖο ἀποφασίζει τό διοικητικό συμβούλιο, πού τό ἐκλέγει ἡ γενική συνέλευση τῶν μελῶν, δηλαδή ὅλα τά μέλη τοῦ συλλόγου, μέ τόν τρόπο πού προβλέπει τό καταστατικό.

— Ἐμεῖς μπορούμε νά γίνουμε σύμβουλοι καί πρόεδροι ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ὅχι παιδί μου, ἐξήγησε ὁ κύριος Ἡλίας, γιατί εἴσαστε ἀκόμη ἀνήλικοι. Τό συμβούλιο τοῦ συλλόγου σας πρέπει νά ἀποτελεστεῖ ἀπό Ἕλληνες πολίτες πού εἶναι πάνω ἀπό 21 χρόνων. Ἐσεῖς ὁμως μπορεῖτε νά κάνετε μιά ομάδα νεολαίας μέσα στό σωματεῖο καί νά ἔχετε τό δικό σας πρόεδρο καί νά ἐνεργεῖτε σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες πού θά σᾶς δίνει τό διοικητικό συμβούλιο.

— ‘Υπάρχουν πολλά σωματεία ; θέλησε νά μάθει ο Νίκος, ένα από τ’ άλλα παιδιά.

— Βέβαια, υπάρχουν πολλές χιλιάδες σωματεία σέ όλη τήν ‘Ελλάδα καί τό ίδιο πρόσωπο μπορεί νά συμμετέχει σέ όσα θέλει. Μπορώ δηλαδή ἐγώ νά είμαι μέλος σέ ένα άθλητικό καί σέ ένα έκδρομικό καί σέ ένα φιλανθρωπικό καί σέ πολλά άλλα σωματεία, ήταν ή άπάντηση. Νά αποφασίσετε λοιπόν νά βρείτε τά ιδρυτικά μέλη καί νά ξαναπεράσετε από δω νά σās βοηθήσω γιά τό καταστατικό, τούς είπε τελειώνοντας.

Τά παιδιά εύχαρίστησαν καί σηκώθηκαν νά φύγουν.

‘Εκείνη τήν ώρα μπήκε στό γραφείο ή σύζυγος του κυρίου ‘Ηλία καί έφερε ένα κουτί μέ σοκολατάκια, γιά νά προσφέρει στήν παρέα. ‘Ο Περικλής θυμήθηκε τότε νά ρωτήσει άκόμη κάτι :

— Τώρα πού κατάλαβα τί είναι τά νομικά πρόσωπα, δέν μπορείτε νά μου έξηγήσετε τί είναι τά νομικά πρόσωπα του δημοσίου δικαίου ;

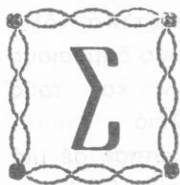
Τ’ άλλα παιδιά ήθελαν νά φύγουν καί τραβούσαν τόν Περικλή από τό σακάκι. Αύτός όμως επέμενε καί πραγματικά ο κύριος ‘Ηλίας του έλυσε τήν άπορία του :

— “Όπως ο σύλλογός σας θά γίνει ένα νομικό πρόσωπο ανεξάρτητο από σās, πού τόν ιδρύσατε μέ τή θέλησή σας, έτσι υπάρχουν καί νομικά πρόσωπα πού ιδρύονται από τό κράτος, γιά νά έχουν δική τους διαχείριση καί ανεξάρτητη διοίκηση. Πάρτε π.χ. τό λιμάνι του Πειραιά, πού είναι τό μεγαλύτερο τής χώρας. ‘Υπάρχουν ένα σωρό προβλήματα γιά νά λειτουργήσει : πού θά ξεφορτώνουν τά καράβια, πού θά είναι οί άποθηκες γιά τά έμπορεύματα καί τόσα άλλα. Αύτά όλα τό κράτος δέ θέλησε νά τά διαχειρίζεται μόνο του καί ίδρυσε έναν ανεξάρτητο όργανισμό, πού διοικείται από ένα συμβούλιο. Αύτός ο ‘Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ή ΟΛΠ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, γιατί ιδρύθηκε από τό κράτος καί μπορεί νά διαλυθεί από τό κράτος. Τό ίδιο μπορούμε νά πούμε καί γιά τίς Κοινότητες, τούς Δήμους, τήν ‘Ακαδημία ‘Αθηνών κτλ.

— Περικλή, έλα επί τέλους ! κραύγαζαν τά άλλα παιδιά από τό δρόμο.

— “Έφτασα άμέσως ! φώναξε ο Περικλής. Χαίρετε, κύριε ‘Ηλία, καί σās εύχαριστούμε πάρα πολύ !

Τά νέα δεντράκια

κάψε ακόμη λίγο, είπε ό Γιαννάκης στόν Περικλή. Καί εγώ θά πάω νά φέρω τό δέντρο.

Οί δύο φίλοι ήταν μαζί μέ τά άλλα παιδιά του σχολείου σέ μιά πλαγιά του Ύμηττου καί βοηθούσαν γιά τήν αναδάσωση.

Ήταν πολύ πρωί καί έκανε δροσιά καί, παρ' όλη τήν κούραση, τά παιδιά ήταν εύχαριστημένα πού θά έμεναν όλη τήν ήμέρα στό ύπαιθρο.

Ό Γιαννάκης έφερε τό πευκάκι καί μαζί μέ τόν Περικλή τό έβαλαν στό λάκκο πού είχαν έτοιμάσει. Ύστερα πήγαν σέ ένα αυτοκίνητο βυτίο, πού ήταν σταματημένο αρκετά μακριά στό δρόμο, καί έφεραν δύο δοχεία νερό νά τό ποτίσουν. Ό Γιαννάκης έβγαλε τότε από τήν τσέπη του ένα μικρό κομμάτι τενεκέ. Τά δυό παιδιά έχάραξαν τά όνόματά τους μέ ένα σουγιά στό τενεκεδάκι καί τό κρέμασαν μέ λίγο σύρμα στό δεντράκι.

— Όταν ξαναπεράσουμε από δω θά τό γνωρίσουμε! είπε ό Περικλής. Νά δούμε, θά πιάσει; Καί πόσον καιρό θά κάνει νά μεγαλώσει;

Τό μεσημέρι πού σταμάτησαν γιά φαγητό, ό κύριος Χαριδημος τούς είπε πόση ανάγκη έχει ό τόπος μας από αναδάσωση — γιατί μέ τούς πολέμους καί ιδίως μέ τίς πυρκαϊές καταστράφηκαν πολλά δάση — καί τί εύλογία πού φέρνουν τά δέντρα. Τούς είπε ακόμη ότι τή σημερινή αναδάσωση τήν όργάνωσε τό Έθνικό Ίδρυμα. Τό Ίδρυμα αυτό ασχολείται μέ πολλά πράματα, έχει τεχνικές σχολές σέ διάφορα μέρη τής Ελλάδας καί δανείζει χρήματα στίς κοινότητες νά κάνουν μικρά έργα.

— Αυτό γίνεται καί τώρα. Ή γειτονική κοινότητα πήρε δάνειο από τό Έθνικό Ίδρυμα γιά νά αγοράσει τά δέντρα, τά φυτάρια καί τούς κασμάδες καί ζήτησε τή βοήθεια τών σχολείων γιά νά τά φυτέψει. Ανάλογα έργα γίνονται σέ όλες τίς έπαρχίες καί έτσι τό Ίδρυμα βοηθά στόν έκπολιτισμό τής χώρας.

— Θά είναι καί αυτό σάν τό ΙΚΑ, πετάχτηκε ένας μαθητής, ό

Πέτρος, πού παρακολουθούσε τή συζήτηση. Ὁ πατέρας μου ἀρρώστησε τό χειμώνα καί τό ΙΚΑ τόν πήγε στό νοσοκομείο ὡς πού ἔγινε καλά.

— Δέν εἶναι ἀκριβῶς τό ἴδιο, εἶπε ὁ κύριος Χαριῆμος. Στό "Ίδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων ἀνήκουν ὑποχρεωτικά ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι μέ μισθό ἢ ἡμερομίσθιο (ἐκτός ἀπό τούς δημόσιους ὑπαλλήλους). Αὐτό φροντίζει ὅταν ἀρρωστήσουν καί τούς δίνει συντάξεις ἄμα γεράσουν καί φύγουν ἀπό τή δουλειά.

— Ὑπάρχουν καί ἄλλα τέτοια ἱδρύματα, κύριε; ρώτησε σέ μία στιγμή ὁ Περικλῆς, πού ὡς ἐκείνη τήν ὥρα ἄκουγε χωρίς νά μιλά.

— Καί βέβαια ὑπάρχουν. Παρατηρήσατε δεξιά στό δρόμο πού ἐρχόμαστε μία ἐπιγραφή ΠΙΚΠΑ; Ἦταν τό ἱατρεῖο τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῆς Προνοίας καί Ἀντιλήψεως. Εἶδατε νά περιμένουν ἀπ' ἔξω γυναῖκες μέ μωρά στήν ἀγκαλιά;

— Ἀλήθεια, τίς εἶδα. Γνώρισα μάλιστα καί μία γειτόνισσά μας μέ τό μωρό της, πού τό γέννησε μόλις τόν περασμένο μήνα, εἶπε ὁ Περικλῆς.

— Γί' αὐτές λοιπόν τίς γυναῖκες φροντίζει τό ΠΙΚΠΑ. Ἔχει ἱατρεία γιά τά βρέφη, παιδικούς σταθμούς γιά τά λίγο μεγαλύτερα παιδιά, παιδικές ἐξοχές καί πολυϊατρεία γιά τά παιδιά τῶν σχολείων καί παρέχει γενικά κάθε εἶδους προστασία στή μητέρα καί τό παιδί. Ἔχει μάλιστα καί αὐτοκίνητα μέ ὁδοντιατρεία μέσα, πού πηγαίνουν στά χωριά καί κοιτάζουν ὅσα παιδιά ἔχουν χαλασμένα δόντια.

— Τί ἀστεῖο πού μοῦ φαίνεται! εἶπε ὁ Γιαννάκης. Φαντάσου νά τρέχει τό αὐτοκίνητο καί σύ νά κάθεσαι στήν καρέκλα νά περιμένεις νά σοῦ βγάλει ὁ γιατρός τό δόντι!

— Τί κουτός πού εἶσαι! τόν διόρθωσε ὁ Περικλῆς. Βέβαια θά σταματήσει τό αὐτοκίνητο τήν ὥρα πού ἐργάζεται ὁ γιατρός...

— Νά σᾶς πῶ καί γιά ἓνα ἄλλο σπουδαῖο ἱδρυμα, πού πρέπει νά τό ξέρετε ὅλοι, ἐξακολούθησε ὁ κύριος Χαριῆμος. Εἶναι ὁ Ἐρυθρός Σταυρός.

Τά παιδιά ὅμως τόν ἤξεραν, γιατί πολλά ἀπό αὐτά εἶχαν ἀσχοληθεῖ μέ τόν Ἐρυθρό Σταυρό Νεότητος καί τό καθένα πρόσθεσε κάτι πού ἤξερε γιά νά συμπληρώσει τό δάσκαλο. Καί νά τί βγήκε ἀπό τή συζήτηση:

— Ὁ Ἐρυθρός Σταυρός εἶναι ἓνας διεθνῆς ὀργανισμός πού φροντί-

ζει, τόν καιρό τοῦ πολέμου, νά περιθάλπει τούς τραυματίες καί τούς αἰχμαλώτους καί, ὅταν εἶναι εἰρήνη, γιά τήν ὑγεία τοῦ κόσμου. Σέ κάθε χώρα ὑπάρχει καί ἕνας Ἐρυθρός Σταυρός καί ὅλοι μαζί συνεργάζονται στό Διεθνή Ἐρυθρό Σταυρό πού ἔχει τήν ἔδρα του στή Γενεύη τῆς Ἑλβετίας. Ὅταν εἶναι πόλεμος, ὅλοι οἱ στρατοί σέβονται τά νοσοκομεῖα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καί δέν τά βομβαρδίζουν. Ἐπίσης εἶναι σεβαστοί οἱ γιατροί καί οἱ ἀδελφές τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Ὁ Γιαννάκης ὅμως εἶχε μιά ἀπορία.

— Οἱ Τοῦρκοι ἔχουν καί αὐτοί Ἐρυθρό Σταυρό;

— Ἐφόσον δέν εἶναι χριστιανοί καί ὁ σταυρός δέν εἶναι γι' αὐτούς σύμβολο, ἔχουν τήν Ἐρυθρά Ἡμισέληνο, πού εἶναι τό ἴδιο ὅπως ὁ Ἐρυθρός Σταυρός στά ἄλλα κράτη, ἐξήγησε ὁ κύριος Χαρίδημος.

Καί ὕστερα τούς εἶπε γιά τόν Ἑλληνικό Ἐρυθρό Σταυρό, πού φροντίζει νά ἐκπαιδεύει ἀδελφές, ἔχει νοσοκομεῖα, ἰατρεῖα, σταθμούς πρώτων βοηθειῶν καί τόσα ἄλλα χρήσιμα ἰδρύματα.

Τό διάλειμμα ὅμως εἶχε τελειώσει καί τά παιδιά ἔπρεπε νά φυτέψουν καί τά ἄλλα δεντράκια. Προχώρησαν λοιπόν τό καθένα πρὸς τή θέση του, κουβεντιάζοντας.

— Ξέρεις, τώρα ἄρχισα νά καταλαβαίνω αὐτά πού μάθαινα τόσα χρόνια στό σχολεῖο, πώς κάθε ἄνθρωπος πρέπει νά ἀγαπάει καί νά βοηθάει τό συνάνθρωπό του, εἶπε συλλογισμένος ὁ Γιαννάκης. Καί ὅλ' αὐτά τά ἰδρύματα πού μᾶς ἔλεγε ὁ κύριος Χαρίδημος, τί ἄλλο εἶναι παρά μιά τέτοια βοήθεια;

— Πολύ καλά τό διατύπωσες, Γιαννάκη! εἶπε ὁ δάσκαλός τους, πού τούς εἶχε ἀκολουθήσει ὡς τό μέρος πού ἔπρεπε νά δεντροφυτευτεῖ καί πρόσθεσε: Εἶναι μιά βοήθεια ὀργανωμένη, γιά νά μὴν πηγαίνουν χαμένες οἱ σκόρπιες δυνάμεις τοῦ κάθε ἀτόμου.

Λέγοντας αὐτά, ἔβγαλε ἀπό τήν τσέπη του δυό караμέλες καί ἔδωσε ἀπό μία σέ κάθε παιδί. Τόσο ἦταν εὐχαριστημένος ἀπό τήν ὥραία συζήτηση πού εἶχαν κάνει.

“Ενας πρεσβευτής επιδίδει τά διαπιστευτήριά του

ταν διακοπές του Πάσχα. Τά σχολεία ήταν κλειστά.

‘Ο Γιαννάκης, ό Περικλής και ή Καλλιόπη ξεκίνησαν ένα ώραίο πρωί μέ τή λιακάδα και πήγαν στό Στάδιο, νά παρακολουθήσουν τήν προπόνηση πού γινόταν εκεί, γιά τούς Πανελλήνιους Άγώνες.

Μάλωναν μεταξύ τους, γιατί τό καθένα από τά δυό άγόρια έλεγε πώς θά κερδίσει άλλος άθλητής και δέ μπορούσαν νά συμφωνήσουν.

Τήν ώρα πού γύριζαν από τήν όδό ‘Ηρώδου ‘Αττικού στό σπίτι, τούς σταμάτησαν οί ευζωνοί τής φρουράς και τότε είδαν νά περνάει ένα ώραίο αυτοκίνητο και μέσα καθόταν ένας κύριος μέ ολόχρυση κεντημένη στολή και καπέλο μέ φτερά.

Μέ περιέργεια ρώτησαν νά μάθουν ποιός είναι, και ό σκοπός τούς έξηγήσε ότι είναι ό νέος πρεσβευτής τής ‘Ολλανδίας, πού πήγαινε νά επιδώσει τά διαπιστευτήριά του στόν άρχηγό του κράτους.

Τά παιδιά στάθηκαν νά δούν περισσότερο και είδαν τή φρουρά νά παρουσιάζει τά όπλα και τόν πρεσβευτή νά κατεβαίνει μέ πολλή έπισημότητα.

‘Ο Γιαννάκης και ό Περικλής δέν ήξεραν ούτε τί θά πεί πρεσβευτής, ούτε τί είναι τά διαπιστευτήρια. ‘Η Καλλιόπη όμως, σαν πιο μεγάλη, κάτι είχε διαβάσει και μπόρεσε νά τούς έξηγήσει:

— ‘Η ‘Ελλάδα δέν είναι άπομονωμένη χώρα μέσα στόν κόσμο, αλλά πρέπει νά έχει σχέσεις μέ όλα τά άλλα κράτη. Γιατί πάντοτε υπάρχουν ζητήματα, όπως π.χ. τό έμπόριο, ή ναυτιλία, ή ζωή των ‘Ελλήνων στα ξένα μέρη και των ξένων στην ‘Ελλάδα, πού πρέπει νά κανονίζονται μέ συνεννόηση μεταξύ των κρατών. Κάθε κράτος στέλνει στα άλλα ειδικούς άπεσταλμένους του, πού λέγονται διπλωματικοί άντιπρόσωποι.

— “Α, κατάλαβα! φώναξε ό Περικλής. ‘Ο κύριος Μήτσος ό σω-

φέρ' μου είχε εξηγήσει προχθές, ότι τό Δ.Σ. πού γράφουν μερικά αυτοκίνητα θά πεϊ διπλωματικό σῶμα.

— Βέβαια, ἀπάντησε ἡ Καλλιόπη. Οἱ πρεσβευτές εἶναι οἱ ἀρχηγοί κάθε ξένης ἀντιπροσωπείας στή χώρα μας. Ἡ κάθε πρεσβεία θεωρεῖται ὅτι εἶναι ξένο ἔδαφος καί ὄχι ἑλληνικό. Γι' αὐτό θά δοῦμε τώρα ἀνεβαίνοντας ἀρκετές ξένες σημαίες νά κυματίζουν στά γύρω μέγαρα. Αὐτές εἶναι οἱ σημαίες τῶν πρεσβειῶν.

— Μά τά διαπιστευτήρια τί πράμα εἶναι; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.
Ἡ Καλλιόπη ὅμως κι αὐτό τό ἤξερε. Ἦταν τρομερή!

— Εἶναι τά ἐπίσημα χαρτιά, μέ τά ὅποια ἡ βασίλισσα τῆς Ὁλλανδίας ἀναθέτει σ' αὐτόν τόν κύριο, πού εἶδαμε τώρα, τήν ἐκπροσώπησή της στήν Ἑλλάδα.

— Καί οἱ πρόξενοι τί πράμα εἶναι; ρώτησε ὁ Γιαννάκης. Γιατί θυμάμαι ὅτι ὁ θεῖος πού ἦρθε ἀπό τήν Ἀμερική πήγαινε στό ἀμερικανικό προξενεῖο.

— Καί αὐτό τό ξέρω, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Δουλειά τῶν προξένων εἶναι νά φροντίζουν γιά τά συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν τους, στή χώρα ὅπου βρίσκονται, δηλαδή τό ἀμερικανικό προξενεῖο γιά τούς Ἀμερικανούς, τό γαλλικό γιά τούς Γάλλους καί οὔτω καθ' ἑξῆς. Ἐκεῖ πηγαίνουν καί ὅσοι θέλουν νά θεωρήσουν τά διαβατήριά τους, γιά νά ταξιδέψουν στό κράτος πού ἐκπροσωπεῖται ἀπό τό προξενεῖο.

Ἡ ὥρα ὅμως πέρασε μέ τήν κουβέντα καί, ὅταν τά παιδιά ξεκίνησαν νά φύγουν, εἶχαν τήν τύχη νά δοῦν καί πάλι τόν πρεσβευτή πού ἔβγαινε ἀπό τό μέγαρο καί νά θαυμάσουν τήν ὡραία χρυσοκέντητη στολή του.

Ὅταν ἔφθασαν στό σπίτι, συζητοῦσαν ἀκόμη γιά τούς διπλωμάτες καί γιά τίς σχέσεις πού ἔχουν τά κράτη μεταξύ τους. Καί ἡ συζήτηση ἐξακολούθησε καί στό τραπέζι.

Ἐκεῖ, ἀκούγοντάς τους ὁ κύριος Κώστας, βρῆκε εὐκαιρία νά τούς ἐξηγήσει καί πολλά ἄλλα πράματα γιά τίς σχέσεις τῶν κρατῶν μεταξύ τους.

Τούς εἶπε λοιπόν πώς ἀπό τά παλιά τά χρόνια τά κράτη προσπαθοῦσαν νά ἰδρῦσουν, μέ συνθήκες, διεθνεῖς ὀργανισμούς, γιά νά λύνουν εἰρηνικά τίς διαφορές πού ἔχουν μεταξύ τους οἱ χώρες.

Ἡ Καλλιόπη θυμήθηκε τότε πώς εἶχε πάει μέ τό Γυμνάσιο ἐκ-

δρομή στους Δελφούς και ή καθηγήτρια τους είχε μιλήσει για τις αρχαίες Ἀμφικτιονίες, πού ήταν ὁ πρῶτος τέτοιος ὀργανισμός στον κόσμο.

—Καί σήμερα υπάρχει ἕνας τέτοιος ὀργανισμός, εἶπε ὁ κύριος Κώστας. Τόν λένε Ὁργανισμό Ἠνωμένων Ἐθνῶν καί για συντομία ΟΗΕ. Αὐτός ὁ ὀργανισμός ἰδρύθηκε τό 1945, μετά τό τέλος τοῦ δεύτερου παγκοσμίου πολέμου. Ἐχει τήν ἔδρα του τώρα κοντά στή Νέα Ὑόρκη, στήν Ἀμερική. Τόν ἱδρυσαν μέ μιά διεθνή συνθήκη ὅλα τά κράτη πού εἶχαν πολεμήσει μαζί καί πού ἤθελαν νά μήν ξαναγίνει πόλεμος. Ὅταν ἔχουν τώρα διαφορές μεταξύ τους, καταφεύγουν στον ΟΗΕ καί αὐτός προσπαθεῖ νά τίς λύσει. Συχνά τό πετυχαίνει. Καί, ἂν καμιά φορά δέν τό κατορθώνει μέ τήν πρώτη, θά τό καταρθώσει ἀργότερα. Πολλές φορές μέ τήν ἐπέμβαση τοῦ ΟΗΕ σταμάτησε ἕνας πόλεμος, πού χωρίς ἄλλο θά γινόταν, ἂν δέν ὑπῆρχε ὁ ὀργανισμός αὐτός.

— Αὔριο θά ζητήσω ἀπό τόν κύριο Χαρίδημο τόν καταστατικό χάρτη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Μοῦ εἶπε πῶς τόν ἔχουμε στό σχολεῖο, φώναξε ὁ Γιαννάκης.

— Ὑπάρχουν ὁμως καί ἄλλοι διεθνεῖς ὀργανισμοί, ἐκτός ἀπό τόν ΟΗΕ, πετάχτηκε ἡ Καλλιόπη, πού εἶχε σήμερα τήν εὐεργετική της, γιατί τά ἤξερε ὅλα καλύτερα. Στό σχολεῖο μας μάθαμε καί για τήν ΟΥΝΕΣΚΟ, πού εἶναι ἡ διεθνής ὀργάνωση για τήν ἐκπαίδευση καί τά σχολεῖα γενικά. Τό ὄνομά της σχηματίστηκε ἀπό τά ἀρχικά γράμματα τοῦ τίτλου της στά ἀγγλικά. Αὐτή φροντίζει νά βοηθάει τά σχολεῖα στίς πιό φτωχές περιοχές τοῦ κόσμου, νά κάνει προγράμματα για μαθήματα καί ἐκπαιδευτικές ἐκδρομές, νά δίνει ὑποτροφίες στους καλύτερους μαθητές κτλ. Μᾶς εἶπαν μάλιστα ὅτι μέ τή μεσολάβηση τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ μπορούμε νά ἀρχίσουμε ἀλληλογραφία μέ τά παιδιά τῶν σχολείων σέ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου. Ἐγώ θέλω νά βρῶ μιά συνομιλική μου στή Σουηδία καί θά ἀρχίσω νά τῆς στέλνω γράμματα καί νά μοῦ στέλνει καί ἐκείνη. Θά τῆς γράψω στά γαλλικά, πού εἶναι καί για κείνη καί για μένα ξένη γλώσσα. Νά δεις τί ὥραϊα πού θά μάθω ἐγώ πῶς ζοῦν οἱ ἄνθρωποι στή Σουηδία καί ἐκείνη θά μάθει ὅ,τι τήν ἐνδιαφέρει για μᾶς τους. Ἐλληνες.

— Μπράβο, Καλλιόπη! εἶπε ὁ πατέρας. Νά ξέρεις πῶς αὐτό

— Αίγυπτος	— Δανία	— Cape Verde
— Αιθιοπία	— Δαχομήη (Μπενίν)	— Κεντρική 'Αφρικανική
Δημοκρατία
— Άιτή	— Δομινικανική Δημοκρ	— Κένυα
— Άκτή 'Ελεφαντοστοῦ	— Ἑλλάς	— Κίνα
— Ἀλβανία	— "Ἐνωση Σοβιετικῶν
Σοσιαλιστικῶν
Δημοκρατιῶν	— Κόγκο
— Ἀλγερία	— Ζαῖρ	— Κολομβία
— Ἄνω Βόλτα	— Ζάμπια	— Κομόρος
— Ἀγκόλα	— Ἡνωμ. Πολ. Ἀμερικῆς	— Κόστα Ρίκα
— Ἀργεντινή	— Ἡνωμένα Ἀραβικά
Ἐμιράτα	— Κούβα
— Αὐστραλία	— Ἡνωμένη Δημοκρατία
Τανζανίας	— Κουβέιτ
— Αὐστρία	— Ἡνωμένο Βασίλειο	— Κουατάρ
— Ἀφγανιστάν	— Ἰαμαϊκή	— Κύπρος
— Βέλγιο	— Ἰαπωνία	— Λάος
— Βενεζουέλα	— Ἰνδία	— Λαϊκή Δημοκρατία τῆς
'Υεμένης
— Βιρμανία	— Ἰνδονησία	— Λεζόθο
— Βολιβία	— Ἰορδανία	— Λευκορωσική Σ.Σ.Δ.
— Βουλγαρία	— Ἰράκ	— Λίβανος
— Βραζιλία	— Ἰράν	— Λιβερία
— Γαλλία	— Ἰρλανδία	— Λιβύη
— Γερμανία Δυτική	— Ἰσημερινός	— Λουξεμβούργο
— Γερμανία Ἀνατολική	— Ἰσλανδία	— Μαδαγασκάρη
— Γιουγκοσλαβία	— Ἰσπανία	— Μαλάια
— Γκάμπια	— Ἰσραήλ	— Μαλαισία
— Γκαμπόν	— Ἰταλία	— Μαλβίδες Νῆσοι
— Γκάνα	— Καμερούν	— Μάλι
— Γκρενάδα	— Καμπότζη	— Μάλτα
— Γουατεμάλα	— Καναδάς	— Μάρκο
— Γουϊάνα		— Μαυριτανία
— Γουϊνέα Ἰσημερινοῦ		— Μαυρίτιους
— Γουϊνέα Μπισσό		

- Μεξικό
- Μογγολία
- Μοζαμβίκη
- Μπάγκλα Ντές
- Μπαχάμας
- Μπαχρέιν
- Μπαρμπάδος
- Μπουτάν
- Μποτσουάνα
- Μπουρούντι
- Νέα Ζηλανδία
- Νεπάλ
- Νιγηρία
- Νίγκερ
- Νικαράγουα
- Νορβηγία
- Νότια Άφρική
- Όλλανδία
- Όμαν
- Όνδουρά
- Ούγγαρία
- Ουγκάντα
- Ουκρανική Σ.Σ.Δ.
- Ούρουγουάη
- Πακιστάν
- Παναμάς
- Παπούα Νέα Γκουϊνέα
- Παραγουάη
- Περού
- Πολωνία
- Πορτογαλία
- Ρουάντα
- Ρουμανία
- Σαλβαντόρ
- Σαμόα
- Σάο Τόμ
- Σαουδαραβία
- Σενεγάλη
- Σεϋχέλλες
- Σιγκαπούρη
- Σιέρρα.Λεόνε
- Σομαλία
- Σουαζιλάνδη
- Σουδάν
- Σουηδία
- Σουρίναμ
- Συρία
- Σρι Λάνκα
- Ταϊλάνδη
- Τόγκο
- Τουρκία
- Τρίνιταν - Τομπάγκο
- Τσάντ
- Τσεχοσλοβακία
- Τυνησία
- Ύμεννη
- Φιλιππίνες
- Φινλανδία
- Φίτζι
- Χιλή

Στόν ΟΗΕ μετείχαν τό Σεπτέμβριο 1977 147 κράτη

είναι ή άρχή γιά νά άναπτυχθει τό αίσθημα τής φιλίας μεταξύ τών λαών. Γιατί, όταν οί λαοί γνωριστούν καλά μεταξύ τους, τότε και οί χώρες θά συνεργαστούν γιά τήν ειρήνη και τήν πρόοδο του πολιτισμού.

Άπό εκείνη τήν ήμέρα ό Γιαννάκης και ό Περικλής πείραζαν συνεχώς τήν Καλλιόπη και τή ρωτούσαν άν βρήκε τή φίλη της από τή Σουηδία και πώς τή λέγανε ! Μήπως λεγόταν "Ιγκριδ ;

‘Ο θεῖος φτάνει ἀπό τήν ἸΑμερική

ὁ πλοῖο σφύριξε χαρούμενα μπαίνοντας μέσα στό λιμάνι καί οἱ ἐπιβάτες χαιρετοῦσαν τούς συγγενεῖς πού τούς περίμεναν στήν ἀποβάθρα ἔξω ἀπό τά κάγκελα τοῦ Τελωνεῖο. Ἐρχόταν ἀπό τήν ἸΑμερική καί οἱ περισσότεροι ἐπιβάτες ἦταν Ἕλληνες ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ, πού γύριζαν ὕστερα ἀπό πολλά χρόνια γιά νά δοῦν τήν πατρίδα τους καί τούς δικούς τους.

Ἄνάμεσα σ’ αὐτούς ἦταν καί ὁ θεῖος τοῦ Γιαννάκη. Καί ὁ Γιαννάκης μέ τόν πατέρα του περίμεναν κοντά στό Τελωνεῖο νά τόν ὑποδεχτοῦν.

Τί χαρές ἔγιναν, ὅταν ὁ θεῖος, ἀπό τή γέφυρα τοῦ βαποριοῦ, τούς χαιρέτησε κουνώντας τό μαντήλι! Πρῖν ὅμως τόν πλησιάσουν γιά νά τόν καλωσορίσουν ἀπό κοντά, νά τόν ἀγκαλιάσουν καί νά τόν φιλήσουν ὁ θεῖος ἔπρεπε νά περάσει ἀπό τό Τελωνεῖο.

ἌΟ Γιαννάκης, ὅλο περιέργεια, θέλησε νά μάθει τί εἶναι τό Τελωνεῖο καί ὁ πατέρας του προσπάθησε νά τοῦ ἐξηγήσει:

— Τό κράτος ἔχει ἀνάγκη ἀπό λεπτά, Γιαννάκη, γιά νά πληρώσει τό στρατό, τήν ἀστυνομία, τά δικαστήρια, τούς δασκάλους καί ὅλα τά ἄλλα πράματα πού ζητᾶμε ἀπό αὐτό νά κάνει. Ἄπο ποῦ θά τά βρεῖ τά λεπτά γιά νά πληρώνει ὅλα αὐτά;

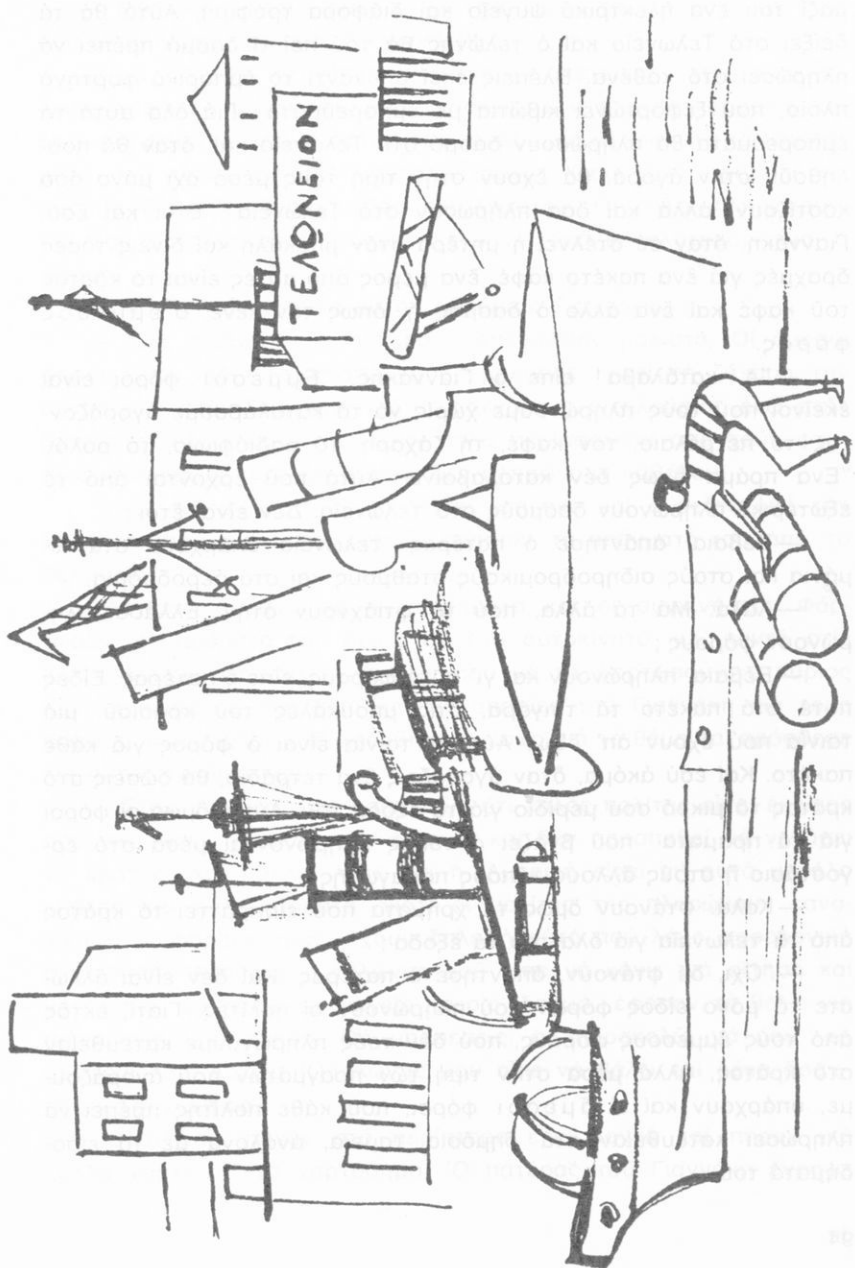
— Δέν τό σκέφθηκα ποτέ μου, μά φαντάζομαι ἀπό τόν κόσμο, εἶπε κατάπληκτος ὁ Γιαννάκης.

— Πολύ σωστά τά λές, πρόσθεσε ὁ πατέρας του. Ὅλοι οἱ πολῖτες πρέπει νά συμβάλλουν στά οικονομικά τοῦ κράτους, γιά νά μπορεῖ νά ἐκτελεῖ τούς σκοπούς του καί νά ὑπάρχει. Τά χρήματα πού πληρώνουν, τά λέμε φόρο ἢ δασμό.

— Αὐτή εἶναι λοιπόν ἡ φορολογία πού τή μελετάει ὅλος ὁ κόσμος; φώναξε ὁ Γιαννάκης. Καί νά μήν τό ξέρω τόσον καιρό!

ἌΟ πατέρας ὅμως εἶχε πάρει φόρα καί ἐξακολούθησε νά ἐξηγήει:

— ἌΟ θεῖος σου, πού ἔρχεται τώρα ἀπό τό ἐξωτερικό, φέρνει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μαζί του ένα ηλεκτρικό ψυγείο και διάφορα τρόφιμα. Αυτά θά τά δείξει στο Τελωνείο και ό τελώνης θά του πει τί δασμό πρέπει νά πληρώσει στο καθένα. Βλέπεις εκεί άπέναντι τό έμπορικό φορηγό πλοίο, πού ξεφορτώνει κιβώτια μέ έμπορεύματα ; Για όλα αυτά τά έμπορεύματα θά πληρώσουν δασμό στο Τελωνείο και, όταν θά πουληθούν στην άγορά, θά έχουν στην τιμή τους μέσα όχι μόνο όσο κοστίζουν, αλλά και όσα πληρώσαν στο Τελωνείο. "Ετσι και έσύ, Γιαννάκη, όταν σέ στέλνει ή μητέρα στον μπακάλη και δίνεις τόσες δραχμές για ένα πακέτο καφέ, ένα μέρος από αυτές είναι τό κόστος του καφέ και ένα άλλο ό δασμός ή, όπως τον λένε, ό έμμεσος φόρος.

— "Α, κατάλαβα ! είπε ό Γιαννάκης. "Εμμεσοι φόροι είναι εκείνοι πού τούς πληρώνουμε χωρίς νά τό καταλάβουμε αγοράζοντας τό πετρέλαιο, τον καφέ, τή ζάχαρη, τό ραδιόφωνο, τό ρολόι. "Ενα πράμα όμως δέν καταλαβαίνω. Αυτά πού έρχονται από τό έξωτερικό πληρώνουν δασμούς στο τελωνείο. Δέν είναι έτσι ;

— Βέβαια, άπάντησε ό πατέρας. τελωνεία υπάρχουν στά λιμάνια και στους σιδηροδρομικούς σταθμούς και στά άεροδρόμια.

— Καλά. Μά τά άλλα, πού τά φτιάχνουν στην 'Ελλάδα, πληρώνουν φόρους ;

— Βέβαια, πληρώνουν και γι' αυτά φόρους, είπε ό πατέρας. Είδες ποτέ στά πακέτα τά τσιγάρα, στίς μπουκάλες του κρασιού, μία ταινία πού έχουν άπ' έξω ; Αυτή ή ταινία είναι ό φόρος για κάθε πακέτο. Και έσύ ακόμα, όταν αγοράζεις ένα τετράδιο, θά δώσεις στο κράτος τό μικρό σου μερίδιο για τά έξοδά του. Αυτοί όμως οι φόροι για τά πράματα πού βγάξει ό τόπος πληρώνονται μέσα στο εργοστάσιο ή στους άλλους τόπους παραγωγής.

— Καλά. Φτάνουν όμως τά χρήματα πού εισπράττει τό κράτος από τά τελωνεία για όλα του τά έξοδα ;

— "Οχι, δέ φτάνουν, άπάντησε ό πατέρας. Και δέν είναι άλλωστε τό μόνο είδος φόρων πού πληρώνουν οι πολίτες. Γιατί, εκτός από τούς έμμεσους φόρους, πού δέν τούς πληρώνουμε κατευθείαν στο κράτος, αλλά μέσα στην τιμή των πραγμάτων πού αγοράζουμε, υπάρχουν και οι άμεσοι φόροι, πού κάθε πολίτης πρέπει νά πληρώσει κατευθείαν στά δημόσια ταμεία, ανάλογα μέ τά εισοδήματά του.

— Μά πῶς γίνεται αὐτό ; Πῶς θά ξέρει τό Δημόσιο τά δικά μου εἰσοδήματα ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Νά σοῦ τό ἐξηγήσω, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Ὑπάρχουν εἰδικές κρατικές ὑπηρεσίες πού λέγονται οικονομικές ἐφορίες καί ἐκεῖ, μιά φορά τό χρόνο, οἱ πολίτες κάνουν μιά δήλωση γιά τά εἰσοδήματα πού εἶχαν τόν προηγούμενο χρόνο. Ὅσοι ἔχουν χαμηλό εἰσόδημα δέν πληρώνουν φόρο εἰσοδήματος. Οἱ ἄλλοι πληρώνουν. Καί ὅσο μεγαλύτερα εἰσοδήματα ἔχουν, τόσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ φόρος.

— Μά δέν εἶναι ἄδικο αὐτό ; ρώτησε ὁ Γιαννάκης.

— Ὅχι, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Ἀπεναντίας μάλιστα. Οἱ ἄμεσοι φόροι εἶναι πιό δίκαιοι ἀπό τούς ἔμμεσους, γιατί τή ζάχαρη τήν ἀγοράζουν στήν ἴδια τιμή καί οἱ φτωχοί καί οἱ πλούσιοι, ἐνῶ στήν ἐφορία οἱ πλούσιοι πληρώνουν πολύ περισσότερο ἀπό τούς φτωχότερους καί οἱ ἐντελῶς ἄποροι δέν πληρώνουν καθόλου.

Ἐνῶ γινόταν αὐτή ἡ συζήτηση, φάνηκε καί ὁ θεῖος ἀπό τήν Ἀμερική, πού εἶχε στό μεταξύ περάσει τά πράγματά του ἀπό τό Τελωνεῖο.

Ἄρχισαν ἀμέσως τά ἀγκαλιάσματα καί οἱ συγκινήσεις. Φόρτωσαν τά πράγματα τοῦ θείου σέ ἓνα αὐτοκίνητο καί, κοντά στίς ἄλλες κουβέντες πού ἔγιναν ὡς πού νά τά φορτώσουν, ὁ κύριος Κώστας ἀνάφερε στό θεῖο καί τίς ἀπορίες τοῦ Γιαννάκη γιά τούς φόρους. Καί ὁ θεῖος ἐνδιαφέρθηκε ἀμέσως γιά τό θέμα καί πρόσθεσε καί αὐτός τά δικά του :

— Στήν Ἀμερική μᾶς μαθαίνουν ὅτι καλός πολίτης εἶναι ἐκεῖνος πού πληρώνει τακτικά τούς φόρους καί δέν προσπαθεῖ νά γελάσει τό κράτος. Καί πολλοί λένε ὅτι ἡ Ἀμερική εἶναι γι' αὐτό μεγάλο κράτος καί πάει μπροστά, γιατί οἱ πολίτες τῆς πληρώνουν κανονικά τούς φόρους τους, ἔχουν δηλαδή αὐτό πού λέμε φορολογική συνείδηση. Ἀλήθεια, ὁ τελώνης μου εἶπε νά κάνω μιά αἴτηση καί νά ζητήσω νά πάρω τό ψυγεῖο χωρίς δασμό, ἐφόσον τό θέλω γιά προσωπική μου χρήση. Θά μπορέσεις, σέ παρακαλῶ, νά μοῦ τή γράψεις ἐσύ, Κώστα ; Ὁ τελώνης μου εἶπε νά βάλω καί δέκα δραχμές χαρτόσημο.

Ὅλοι μαζί πήγαν στό περίπτερο ἐκεῖ κοντά καί πήραν μιά κόλλα χαρτί καί τό χαρτόσημο. Ὁ πατέρας τοῦ Γιαννάκη ἔγραψε

τήν αίτηση, όπως είχε υποδείξει ο τελώνης. Ο θεϊός πήρε τήν αίτηση και πήγε πίσω στο Τελωνείο και στο μεταξύ ο Γιαννάκης βρήκε τήν εύκαιρία να ρωτήσει τόν πατέρα του τί είναι τό χαρτόσημο και γιατί να τό κολλᾶμε στήν αίτηση.

Ο πατέρας εξήγησε στο Γιαννάκη ότι και τό χαρτόσημο είναι ἕνα εἶδος ἔμμεσου φόρου, πού πρέπει να κολλοῦν οἱ πολίτες στά ἔγγραφα πού στέλνουν ἢ στά πιστοποιητικά πού θέλουν να πάρουν ἀπό τίς κρατικές ὑπηρεσίες. Τά χαρτόσημα λέγονται και τέλη, γιατί πληρώνονται σέ ἀντάλλαγμα ὀρισμένης ὑπηρεσίας. Ἔτσι ὑπῆρχαν ἄλλοτε τά ἐκπαιδευτικά τέλη πού πλήρωναν τά παιδιά στά σχολεῖα και τά δικαστικά τέλη πού πληρώνουν ὅσοι καταφεύγουν στά δικαστήρια.

Καθώς μιλοῦσαν ο πατέρας κι ο Γιαννάκης, εἶδαν ἀπό μακριά στο μπαλκόνι ἑνός σπιτιοῦ μιά μεγάλη ἐπιγραφή: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΟΡΙΑ. Ἔτσι ο Γιαννάκης εἶδε ἀμέσως και στήν πράξη ἐκεῖνα πού τοῦ εἶχε ἐξηγήσει ο πατέρας του πρίν ἀπό λίγο.

Ἐκείνη τήν ὥρα πλησίασε στο περίπτερο ἕνας Ἄμερικάνος και ζητοῦσε ἀπό τόν περιπτεριοῦχο «στάμπς». Ο Γιαννάκης, πού εἶχε ἀρχίσει να μαθαίνει ἀγγλικά, εξήγησε στόν περιπτεριοῦχο ὅτι ο Ἄμερικάνος ζητάει γραμματόσημο. Καί, μέ τήν εύκαιρία αὐτή, ο πατέρας του τοῦ ἐξήγησε, ὅτι και τά ταχυδρομεῖα εἶναι μιά ὑπηρεσία πού προσφέρει τό κράτος, ὥστε να μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι να ἀλληλογραφοῦν ἐλεύθερα μέ ὁποιοδήποτε μέρος τῆς γῆς. Τό γραμματόσημο εἶναι ἡ συμμετοχή ἐκείνου πού στέλνει τά γράμματα στίς δαπάνες πού ἀπαιτοῦνται, γιά να λειτουργήσουν ὅλα τά ταχυδρομεῖα.

Ο Γιαννάκης, ο πατέρας του και ο θεϊός του, ἀφοῦ βεβαιώθηκαν ὅτι εἶχαν φορτωθεῖ οἱ ἀπίσκειες στο αὐτοκίνητο, ξεκίνησαν γιά τό σπίτι. Ο Γιαννάκης ὅμως ἐξακολουθοῦσε να ἔχει τήν περιέργεια και ἤθελε να μάθει, ὄχι μόνο πῶς εἰσπράττει τό κράτος λεπτά ἀπό τούς πολίτες, ἀλλά και πῶς τά ξοδεύει.

Τό αὐτοκίνητο περνοῦσε κείνη τήν ὥρα ἔξω ἀπό τό Γενικό Λογιστήριο και ο πατέρας του, δείχνοντας στο θεῖο τό κτίριο πού δέν τό ἤξερε, ἐξηγοῦσε συγχρόνως στο Γιαννάκη, ὅτι τά ἔσοδα και τά ἔξοδα τοῦ κράτους γράφονται στόν κρατικό προϋπολογισμό. Τά ἔξοδα κάθε ὑπουργεῖου περνιοῦνται ἐκεῖ μέ

όλες τις λεπτομέρειες, έτσι ώστε καμιά κρατική υπηρεσία να μην μπορεί να δαπανήσει χρήματα, χωρίς να είναι γραμμένο τό κονδύλι στον προϋπολογισμό. “Όταν τά έσοδα και τά έξοδα είναι περίπου τά ίδια, τότε λέμε ότι ο προϋπολογισμός είναι ισοσκελισμένος. “Όταν τά έσοδα είναι παραπάνω, λέμε ότι έχει περίσσειμα· και, όταν τά έξοδα είναι πιό πολλά, λέμε ότι ο προϋπολογισμός έχει έλλειμμα.

‘Ο θεϊός διηγήθηκε τότε στον άδελφό του και στον άνιψιό του, πώς βρέθηκε στό Λονδίνο τήν ήμέρα ακριβώς πού ο ύπουργός τών οικονομικών τής ‘Αγγλίας πήγαινε τόν προϋπολογισμό στή βουλή γιά να τόν ύποβάλει γιά έγκριση.

—Νά δείτε εκεί λοιπόν ένα περίεργο έθιμο! Είδα μέ τά μάτια μου τόν ύπουργό τών Οικονομικών να πηγαίνει πεζός από τό ύπουργείο ως τή βουλή, βαστώντας ένα βαλιτσάκι μέ τόν προϋπολογισμό μέσα. Κι από πίσω ένα πλήθος κόσμου και άρκετοί δημοσιογράφοι και φωτογράφοι.

‘Ο πατέρας του Γιαννάκη εξακολούθησε :

—Στήν ‘Ελλάδα, όπως και στίς περισσότερες δημοκρατίες, χρειάζεται τόν προϋπολογισμό του κράτους να τόν έγκρίνει ή βουλή. Αυτό άποτελεί μιá έγγύηση γιά τό λαό, ότι ξέρει πού πάνε τά λεπτά πού καταβάλλει μέ τούς φόρους και ότι μπορεί κάθε στιγμή να έλέγξει τά έξοδα. Γι’ αυτό άλλωστε υπάρχουν και ειδικές υπηρεσίες του κράτους, όπως είναι τό Γενικό λογιστήριο και τό ‘Ελεγκτικό Συνέδριο, πού κάνουν ακριβώς αυτήν τήν δουλειά, έλέγχουν δηλαδή τά έσοδα και τά έξοδα του Δημοσίου.

Μέ τίς κουβέντες όμως αυτές φτάσανε και στό σπίτι, όπου περίμενε και ή Καλλιόπη πηδώντας από τό ένα πόδι στό άλλο από τήν άνυπομονησία της, να δει τό θεϊό από τήν ‘Αμερική και τά δώρα πού είχε ύποσχεθεί ότι θά τής έφερνε.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Ἡ «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη» ἔχει μιά παράδοση ἀπό λίγα, σχετικά, χρόνια στήν ἑλληνική παιδεία.

Στά γυμνάσια προβλέπεται τό μάθημα ἀπό τό Ἐπίσημο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ 1931. Στήν πράξη ὅμως ἐλάχιστα διδάχτηκαν κατά τήν περίοδο 1932 - 1936, καί ἀπό τήν 4η Αὐγούστου 1936 ὡς τό τέλος τοῦ Πολέμου σχεδόν καθόλου.

Ἀπό τό 1949 καί ὕστερα ἄρχισε πάλι νά ἀποδίδεται σημασία στήν «Ἀγωγή τοῦ Πολίτη» καί σέ πολλά γυμνάσια διδάχτηκε ἀπό τούς — δυστυχῶς ἐλάχιστα προπαρασκευασμένους νά ἀπαντήσουν στίς ἀπορίες τῶν μαθητῶν — φιλολόγους, καθηγητές τῆς ἱστορίας καί τῶν ἑλληνικῶν.

Ὅσο γιά τά δημοτικά σχολεῖα θεωροῦνταν, ὡς πρό ὀλίγου, περιττό νά διδαχτοῦν τά μικρά Ἑλληνόπουλα τά καθήκοντα καί τίς ὑποχρεώσεις πού θά ἔχουν ὅταν θά γίνουν πολίτες καί γιά ὅλη τους τή ζωή.

Στοιχειώδεις γνώσεις γιά τή μορφή τῆς χώρας ὅπου γεννήθηκαν καί ὅπου πρόκειται νά ζήσουν, γιά τούς νόμους πού θά κυριαρχήσουν στίς πράξεις τους, γιά τό πολίτευμα τῆς πατρίδας τους, γιά τήν κυβέρνηση καί τά ὄργανα τοῦ κράτους, γιά τή δικαιοσύνη καί τήν ἀπονομή της, γιά τούς φόρους καί τά οἰκονομικά τοῦ κράτους, γιά ὅλα ἐκεῖνα τέλος πάντων ἀπό τά ὁποῖα θά ἔξαρτηθεῖ στό μέλλον ἡ ἀσφάλεια, ἡ συντήρηση καί ἡ ἐλευθερία τους, θεωρήθηκαν ἐπί πολλά χρόνια ὅτι δέ χρειάζονται γιά τά παιδιά τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί μόνο εὐκαιριακά καί στά γρήγορα μάθαιναν μερικές ἀπό τίς γνώσεις αὐτές στό περιθώριο ἄλλων μαθημάτων.

Πολύ ἀργότερα, ψηλαφητά, μέ τήν ἐμπειρία τῆς ζωῆς καί ἀφοῦ περάσει καιρός πολῦτιμος καί σπαταληθεῖ χρόνος καί χρήμα, θά πληροφορηθοῦν κάποτε ἐκεῖνοι οἱ πολίτες, ἄντρες καί γυναῖκες, πού δέν ἔχουν τήν τύχη νά προχωρήσουν ὡς τή μέση παιδεία, ὅσα θά ἔπρεπε νά γνωρίζουν ἤδη ἀπό τό σχολεῖο.

Ἐδῶ καί μερικά χρόνια ἄρχισε μιά κίνηση γιά τή διδασκαλία τῆς «Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτου» στά δημοτικά σχολεῖα.

Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀριθ. 37 τῆς 3ης Ὀκτωβρίου 1955 ἀποτελεῖ τήν ἀρχή τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας καί δίνει ἐντολή στούς διευθυντές τῶν δημοτικῶν σχολείων νά διδάσκουν τό μάθημα τῆς «Ἐθνικῆς Ἀγωγῆς» στή ΣΤ' τάξη.

Τό «Ἀναλυτικόν Πρόγραμμα τοῦ ὠρολογίου προγράμματος τῶν πατριδογνωστικῶν μαθημάτων τῶν Δημοτικῶν Σχολείων», πού δημοσιεύθηκε στίς ἀρχές τοῦ 1957 (Ἐφ. Κυβ. τευχ. Α', ἀριθ. 14/1957), καθιερώνει πιά καί ἐπίσημα τό μάθημα.

Ὅλη αὐτή ἡ κίνηση ὁδήγησε τή συγγραφέα στήν α' ἔκδοση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, πού ἀποτελεῖ κατά κάποιον τρόπο συνέχεια καί συμπλήρωμα τῆς ἐργασίας πού ἄρχισε μέ τό βιβλίο τῆς «Τί πρέπει νά γνωρίζει ὁ πολίτης», πού προοριζόταν γιά τούς μαθητές τῆς ΣΤ' τοῦ γυμνασίου.

Τό βιβλιαράκι αὐτό ἔχει σκοπό νά βοηθήσει τούς δασκάλους στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πολίτη καί τούς μαθητές στήν κατανόηση τῶν ἐννοιῶν πού ἀποτελοῦν τό περιεχόμενο τοῦ μαθήματος. Ἐπειδή ὁμως ὀρισμένα θέματα γνωστά στά παιδιά τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπως π.χ. ἡ Βουλή, τά Ὑπουργεῖα, ὁ Ἄρειος Πάγος κλπ., θά ἦταν δύσκολο νά ἐξηγηθοῦν μέ τόν ἴδιο τρόπο σέ παιδιά μιάς ἀγροτικῆς περιφέρειας, προτίμησα νά κάνω μιά πρώτη ἀπόπειρα μέ ἐξηγήσεις πού ἀποτείνονται στά παιδιά τῶν πόλεων, μέ τήν ἐπιφύλαξη ν' ἀκολουθήσει καί δεύτερο βιβλίο γιά τά παιδιά τῆς ὑπαίθρου, ὅπου θά τονίζονται περισσότερο τά κεφάλαια γιά τήν αὐτοδιοίκηση καί τούς συνεταιρισμούς καί ὅπου οἱ ἐννοιες «Βουλή» «Κυβέρνηση» κλπ. θά παρουσιάζονται μέ εἰκόνες προσαρμοσμένες στίς προσλαμβάνουσες παραστάσεις τῶν παιδιῶν τοῦ χωριοῦ.

Στήν κατάταξη τῆς ὕλης ἀκολούθησα τό «Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τῶν Πατριδογνωστικῶν Μαθημάτων διά τήν ΣΤ' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου», τοῦ 1957.

Γλώσσα τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ἀπλή δημοτική. Ἡ ὀρθογραφία βασίζεται στήν «Γραμματική» τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Κάθε κεφάλαιο ἔχει τήν αὐτοτέλειά του καί παρουσιάζεται μέ τή μορφή ἀφηγήματος, μέ τίτλο πού νά μή θυμίζει διδασκαλία καί μέ ἐπεισόδια εὐθυμα, ὥστε νά δίνονται οἱ τόσο δύσκολες θεωρητικές ἐννοιες μέ

τρόπο επαγωγικό και να διευκολύνεται ή διδασκαλία τους χωριστά και ανεξάρτητα από τα άλλα κεφάλαια.

Έδω ἄς μου επιτραπεί να προσθέσω ένα μέρος από την «'Εξομολόγηση» που είχα προτάξει σαν πρόλογο στις Α και Β εκδόσεις του βιβλίου αυτού :

«'Από τό 1933, όταν για πρώτη φορά δίδαξα την «'Αγωγή του Πολίτη» στους διδασκαλιστές του Μαρασλείου, και ἄργότερα τό 1934, όταν ἔβγαζα την πρώτη έκδοση του βιβλίου μου «'Τί πρέπει να γνωρίζει ὁ πολίτης», είχα πάντοτε στό νοῦ μου να καταπιαστώ με ἕνα αντίστοιχο βιβλίο για μικρότερα παιδιά.

»'Αφορμή να πραγματοποιήσω τό σχέδιό μου μου ἔδωσε ἕνα ἐπεισόδιο στό Πήλιο. Λίγα χρόνια μετά τή διδασκαλία μου στό Μαράσειο, ξεκίνησα για μιὰ ἔκδρομή ἐκεῖ. Τό λεωφορεῖο σταμάτησε σέ ἕνα χωριό και στό καφενεῖο πού κάθησα με πλησίασε μιὰ νέα και μου εἶπε :

» — Δέ με γνωρίζετε ; "Ἡμουνα μαθήτριά σας στό Μαράσειο και τώρα εἶμαι δασκάλα του χωριουῦ. Νά ξέρατε πόσες φορές θυμᾶμαι αὐτά πού μᾶς μάθατε και πῶς προσπαθῶ τώρα να τά διδάξω, με τή σειρά μου, στά παιδιά τῆς τάξεώς μου !

» Τή στιγμή ἐκείνη μου φάνηκε πῶς ἄκουγα χορό ἀγγέλων να ψάλλει ! Τόσο πολύ εἶχα συγκινηθεῖ...

» 'Από τότε ἀποφάσισα να γράψω κάτι πού να βοηθήσει και τά παιδιά και τούς δασκάλους.

» 'Υστερα από πολλές ἀπόπειρες, πού βάσταξαν δυό χρόνια, κατέληξα στή σημερινή μορφή, με τήν αὐτοτέλεια κάθε κεφαλαίου πού ἔχει τή μορφή μικροῦ διηγήματος. Προσπάθησα με τό διάλογο, με τά πρόσωπα πού παρεμβαίνουν, να ζωντανέψω τίς ξερές γνώσεις.

» "Αν μπορέσω με τό βιβλιαράκι αὐτό να βοηθήσω τούς δασκάλους στό δύσκολο ἔργο τους, καθώς και τά παιδιά στό να ἀπορροφήσουν εὐχάριστα και να συγκρατήσουν τίς γνώσεις πού διδάσκει ἡ «'Αγωγή του Πολίτη», θά ἔχει ἐκπληρωθεῖ ὁ πόθος πού αἰσθάνθηκα ἐκείνη τήν ἡμέρα στό Πήλιο, κοντά στή δασκάλα μαθήτριά μου. Γι' αὐτό και τό βιβλίο τούτο

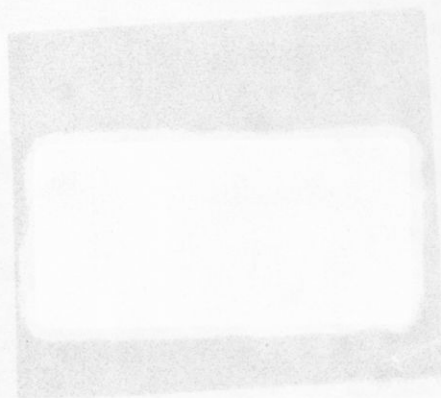
ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ 1933-1934».

ΑΓΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Έλληνόπουλα από διαφορετικές χώρες.....	5
(Κράτος καί Έθνος)	
Οί φυλακές του Σωκράτη.....	8
(Ύπακοή στους Νόμους)	
Μπροστά στη Μητρόπολη.....	10
(Η Έκκλησία)	
Ένας περίπατος στην Πλατεία του Συντάγματος.....	14
(Τό Σύνταγμα της Ελλάδας)	
Άπρόοπτες διακοπές.....	18
(Έκλογεις — Έκλογές — Νομοθετική έξουσία)	
Η Βουλή συνεδριάζει.....	24
(Βουλή — Βουλευτές — Κυβέρνηση — Αντιπολίτευση — «Έφημερίς Κυβερνήσεως» — Άγνοια νόμου άπαγορεύεται)	
Ο ύπουργός έρχεται στο σχολείο.....	29
(Έκτελεστική έξουσία — Πρωθυπουργός — Ύπουργοί)	
Ο κύριος τμηματάρχης.....	34
(Ύπουργεία — Δημόσιοι υπάλληλοι)	
Ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα.....	39
(Δικαστική έξουσία — Ποινικά δικαστήρια)	
Στό καφενείο της στοάς.....	44
(Τά πολιτικά δικαστήρια)	
Ένα καλοκαίρι στον Παρνασσό.....	48
(Άυτοδιοίκηση)	
Παρακολουθώντας την παρέλαση.....	53
(Τά πολιτεύματα)	

	Σελ.
«Εἷς οἰωνὸς ἄριστος»	58
(Φιλοπατρία)	
Ὁ μεγάλος ἀδερφός	60
(Στρατιωτικὴ ὑποχρέωση)	
Ἐπίσκεψη στό Μουσεῖο	64
(Σεβασμὸς πρὸς τὰ μνημεῖα τέχνης)	
Οἱ δύο φαντάροι	65
(Ἰσότης)	
Μιά ξαφνικὴ κληρονομιά.....	67
(Κληρονομιά, διαθήκη, προστασία ἰδιοκτησίας)	
Ἡ θεία φεύγει γιὰ τὰ λουτρά	69
(Ἐλευθερία ἐργασίας — Ἀνάπαυση)	
«Καὶ ὅμως κινεῖται».....	71
(Ἐλευθερία σκέψεως)	
Ἡ γιορτὴ τοῦ πατέρα	73
(Ἀπόρρητο ἐπιστολῶν — Ἄσυλο κατοικίας)	
Τὰ παιδιὰ συναντοῦν ἓνα δημοσιογράφο.....	75
(Ἐλευθερία τοῦ Τύπου)	
Ἀθλητικὸς Ὀμιλὸς «Ὁ Ἀριστογείτων»	79
(Τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι)	
Τὰ νέα δεντράκια.....	83
(Φιλανθρωπία — Νομικὰ Πρόσωπα Δημόσιου Δικαίου)	
Ἐνας πρεσβευτὴς ἐπιδίδει τὰ διαπιστευτήριά του	86
(Διεθνεῖς σχέσεις)	
Ὁ θεὸς φτάνει ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ	92
(Φόροι, δασμοί, τέλη κτλ.)	
Ὁδηγίες γιὰ τοὺς δασκάλους	98
Μέσα σὲ παρενθέσεις ἀναφέρονται τὰ ἀντίστοιχα κεφάλαια τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος.	

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΝ
ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΑΝΤΙΤΥΠΑ

024000028478

ΕΚΔΟΣΗ Δ', 1978 (I)-ΑΝΤΙΤΥΠΑ 220.000-ΣΥΜΒΑΣΗ 2964/3-1-78
ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΕΝΩΣΙΣ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΩΝ ΑΘΗΝΩΝ Συν Π.Ε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

